

DELO

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA SLOVENIJE

»DELO« IZHAJA OD 1. MAJA 1959 PO ZDRUŽITVI »LJUD-SKE PRAVICE«, KI JO JE 4. OKTOBRA 1934 USTANOVILO KOMUNISTIČNA PARTIJA SLOVENIJE, IN »SLOVENSKEGA POROČEVALCA«, KI GA JE LETA 1941 USTANOVILO OSVOBODILNA FRONTO SLOVENSKEGA NARODA

GLAVNI UREDNIK
RUDI JANHUBAODGOVORNI UREDNIK
IVAN ŠINKOVEC

Več sredstev za stanovanje

Na včerajšnji tiskovni konferenci v Beogradu je članica Izvršnega sveta tovarišica Lidija Sentjarc obrazložila načrt zakona o finansiranju stanovanjske gradnje

BEograd, 9. jul. (Tanjug). Danes je bila v sekretariatu za informacije tiskovna konferenca, na kateri je članica Zveznega izvršnega sveta Lidija Sentjarc razložila nekaj načel, na katerih temelji predlog zakona o finansiranju stanovanjske graditve.

Predlog zakona o finansiranju stanovanjske graditve in zakon-ske predpise, ki so v zvezi z izvajanjem tega zakona, so sprejeli na seji Zveznega izvršnega sveta 30. junija. Zvezni izvršni svet je tedaj sklenil izročiti jih Zvezni ljudski skupščini. O sistemu finansiranja graditve stanovanj so razpravljali že nekaj

let v stalni konferenci mest, v drugih organizacijah, v tisku in med državljani. Zvezna ljudska skupščina je prav tako večkrat pretrgala te probleme in sprejela resolucije, ki so jasno zahtevale poglobljeno smer za urejanje problemov pri finansiranju stanovanjske graditve.

NIZKE NAJEMNINE NE KRJEJO STROŠKOV VZDRŽEVANJA STANOVANJSKIH POSLOPIJ

Poglavitna slabost sedanega sistema stanovanjskega finansiranja je to, da državljanov in njihovih sredstev ne vzpodbuja dovolj za stanovanjsko gradnjo, temveč celo omogoča, da so se ohranili administrativni in ne-ekonomski odnosi na tem področju. Zdej je najemnina, ki jo plačujejo državljani neposredno, izredno nizka in ne poravnava niti vseh stroškov za vzdrževanje, upravljanje in popravila stanovanjskih zgradb. Amortizacija vrednosti zgradbe se je pravzaprav prenesla v stanovanjski prispevek in se spojila s stroški razširjene reprodukcije stanovanjskega sklada. Tako odnosi ne ustrezajo novim potrebam našega nadaljnjega razvoja, predvsem pa ne potrebi po povečanju in cenejši stanovanjski graditvi.

za širšo pritegnitev državljanov k delu hišnih svetov in stanovanjske skupnosti.

Posebno je treba opozoriti na vrsto slabosti, ki se pojavljajo zavojo tega, ker se amortizacija vrednosti stanovanj ne plačuje z najemnino, sorazmerno z resnično izkoriščenim stanovanjskim prostorom, temveč globalno, s stanovanjskim prispevkom in skladom za stanovanjsko gradnjo. Tako se neposredno kriš načelno nagrajevanje po delu in izpodbuja večje povpraševanje po stanovanjskem prostoru, ki je že iz objektivnih vzrokov zelo veliko. V takih razmerah je ohranjeno ali onemogočeno delovanje najemnine kot denarnega instrumenta za razdelitev obsega in kakovosti stanovanjskega prostora ter močno povečan pomen administrativnega razdeljevanja stanovanj z vsemi znanimi slabostmi.

Seveda je pa največja slabost to, da taki odnosi resno zavirajo zavzetost državljanov za povečanje in pocenitev stanovanjske graditve.

NOVA RAZDELITEV STANOVANJSKEGA PRISPEVKA

Temelj reforme, ki jo je treba izvesti s predloženim zakonom o finansiranju stanovanjske graditve, je drugačna razdelitev stanovanjskega prispevka za sklad stanovanjske graditve. Tisti del stanovanjskega prispevka, ki je poravnava amortizacije vrednosti zgradbe, bo prenesen iz prispevka neposredno v plače oziroma iz skladov za stanovanjsko gradnjo v najemnino. Z drugimi besedami: v najemnino se vključujejo vsi stroški proste reprodukcije stanovanjskega sklada. Pri tem so v Zveznem izvršnem svetu sprejeli sklep oziroma predlog Zvezni ljudski skupščini, naj bi to reformo izvedli tako, da ne bi privedla niti do počasnejšega povečanja stanovanjske graditve, kakor jo določa načrt, niti do motenj pri predvidenem zboljševanju življenjske ravni državljanov. Celotno obratno: upravičeno lahko pričakujemo, da bo prinesla predložena reforma bistvene koristi, in sicer tako na področju stanovanjske graditve in pri zboljševanju življenjske ravni državljanov, kakor tudi pri našem skupnem gospodarskem in družbenem razvoju.

Večja najemnina za amortizacijo vrednosti zgradbe kot eden izmed poglavitnih elementov predlagane reforme naj predvsem zagotovi zadostna sredstva hišnim svetom in lastnikom zgradb za normalno vzdrževanje, upravljanje, velika popravila zgradb in popravila za splošno ustvarjanje in razvoj uslužnostnih dejavnosti za popravila in vzdrževanje stanovanjskih zgradb, predvsem s servisi stanovanjskih skupnosti.

Da bi odpravili neupravičene razlike v cenah podobnih stanovanj v različnih komunah in da

bi se izboljšalo statistično spremljanje in načrtovanje razvoja stanovanjske graditve in stanovanjskega sklada, je s temi predpisi predvidena uvedba enotne okvirne kategorije stanovanj v mestnih in v vaških naseljih. Tako določena najemnina ne bi pripadala v celoti hišnim svetom, oziroma lastnikom stanovanj. Tisti del najemnine, ki poravnava amortizacijo, bi se razdelil takole:

a) pri zgradbah v družbeni lasti bi obdržali 25% hišni svet, za potrebe velikih popravil zgradbe, medtem ko bi prepuščali 75% investitorju, če gre za zgradbe, sezidane po osvoboditvi, oziroma bi vplačevali v sklad za stanovanjsko gradnjo občine, na katere območju je zgradba.

b) pri zgradbah in stanovanjih v zasebni lasti bi plačevali amortizacijo lastniku, toda ta bi moral po dopolnilnih predpisih plačevati »hišne dajatve« kot novo davčno obliko, s katero naj pride v občinski sklad za stanovanjsko gradnjo 50 odstotkov amortizacije zasebnih zgradb. Toda nove zgradbe, sezidane po osvoboditvi, bi bilo treba oprostiti plačevanja »hišnih dajatve« za 25 let.

»HIŠNA DAJATEV« NE BO ZADELA DELAVCEV IN USLUŽBENCEV

Pomembno je poudariti tudi tukaj, da povečanje najemnine kakor tudi plačevanje »hišnih dajatve« ne bo zadelo delavcev in uslužbencev, ker bodo hkrati ustrezno povečane plače. Ker sedanja najemnina praktično ni vsebovala amortizacije, dobivajo zasebni lastniki zgradb pravzaprav kljub uvažanju »hišnih dajatve« vso amortizacijo, če gre za novo, po vojni sezidano zgradbo, oz. polovico amortizacije, če gre za staro, pred vojno zgrajeno hišo. Hkrati z drugimi ukrepi bo to vsekakor bistveno prispevalo k večji pritegnitvi sredstev državljanov v stanovanjsko gradnjo, ki bodo mo-

gli iz povečanega osebnega dohodka, oz. iz oproščene amortizacije (ki je ostajala do zdej v celoti v skladu za stanovanjsko gradnjo), odplačevali znaten del anuitet za posojilo, vzeto za graditev stanovanj v zasebni lasti.

Potem je Lidija Sentjarc povedala, da je »hišna dajatev« predvidena tudi na vasi, davek pa naj ne bi plačevali za izrabljene zgradbe in za stavbe iz slabega gradiva. To je potrebno ne samo zato, da bi se pričakovano povečanje osebnih dohodkov tudi tistih delavcev in uslužbencev, ki stanujejo izven mestnih ter industrijskih naselij, čimbolj usmerilo v stanovanjsko gradnjo, temveč tudi, da bi omogočili ustvarjati sklade za stanovanjsko gradnjo v vaških komunah, oziroma da bi omogočili postopoma razširjati družbeno kreditiranje za stanovanjsko gradnjo tudi po vaseh.

V naši zakonodaji smo že prej sprejeli načelno stališče, da stanovanje v zasebni lasti državljanov ni v kakem nasprotju z načeli socialistične družbe. Saj gre za sredstva potrošnje. Toda ta oblika ne more imeti odločilnega pomena v prihodnji stanovanjski graditvi v naši državi iz preprostega vzroka, ker se bo po predvidenem povečanju osebnih dohodkov omejilo število družin, ki bi bile gospodarsko sposobne odplačevati posojila za nakup stanovanja, ki bi bilo njihova osebna last. Zato posveča zakon o finansiranju stanovanjske graditve veliko pozornost nadaljnjemu izpolnjevanju sistema investiranja v stanovanjske zgradbe družbene lastnine.

Pomembno novost glede tega pomeni sistem vnaprejšnjega plačevanja za pridobitev stanovanjskih pravic, ki naj bi ga uvedel novi zakon o finansiranju stanovanjske graditve. Pri tem sistemu, ki je neposredno pogojen z uvažanjem amortizacije (Nadaljevanje na 2. strani)

Predsednik Tito je na Brionih sprejel izrednega in opolnomočenega veleposlanika Sudana v Jugoslaviji Bagira el Salda, ki mu je ob tej priložnosti izročil pooblastilna pisma

Delegacija iz ZAR v Ljubljani

Včeraj se je zadržala na obisku v Ljubljani vladna prosvetna delegacija Združene arabske republike

LJUBLJANA, 9. jul. Danes je bila na obisku v Ljubljani vladno-prosvetna delegacija Združene arabske republike pod vodstvom ministra za prosveto Kemala EL Din Huseina, ki jo je včeraj na Brionih sprejel tudi predsednik Tito. Ob prihodu v Ljubljano jih je sinoči pozdravil sekretar republiškega sveta za kulturo in prosveto Beno Zupančič, danes ob 13 pa jim je priredil kosilo v hotelu »Union« podpredsednik Izvršnega sveta Ljudske skupščine LRS, dr. Jože Vilfan. Zvečer so se člani arabske delegacije vrnili z brzovlakom v Beograd.

V teku dopoldneva je delegacija ZAR obiskala vrsto prosvetnih in kulturnih ustanov v Ljubljani, pri čemer se je zanimala zlasti za strokovno šolstvo ter vzgojo tehniških kadrov. Ugledni gostje so zjutraj najprej obiskali Moderno galerijo, kjer so si ogledali mednarodni grafični bienale, zatem pa so uživali v lepem razgledu z vzpetine Ljubljanskega gradu. Dalj časa so se zamudili pri ogledovanju laboratorijev Vodo-

gradbenega inštituta, kjer so se podrobno zanimali za organizacijo ustanove in posamezne preizkusne makete, kar je razumljivo, saj je tudi pri njih, zlasti v dolini Nila, vodogradnja zelo pomembno vprašanje. V sosednem Kemalovem inštitutu »Borisa Kidriča«, kjer jih je pozdravil akademik prof. dr. Maks Samac, so si prav tako z zanimanjem ogledali ustanovo in njeno poslovanje. Z veseljem so izvedeli, da bo eden izmed znanstvenih sodelavcev inštituta, prof. dr. Hadži, še letos obiskal Egipt v okviru programa tehniško-znanstvene izmenjave z Jugoslavijo. Se prav posebno pa so bili člani delegacije ugodno preseneče-

ni v novem internatu in vaje-nski šoli za gradbeno stroko v Beogradu. Minister se je podrobno zanimal za vzgojo in življenje mladih grad-bincev in se razgovarjal tudi z učenci v razredu. Po obisku industrijske kovinske šole tovarne Litostroj, kjer so se zadržali zlasti pri ogledu učnih delavnic, so se bežno ustavili še v Narodni in univerzitetni knjižnici. Pri tej priložnosti je minister poklonil upravniku dr. Mirku Ruplu bogato publikacijo o arhitekturi arabskih mešoj.

Z obiskom v Sloveniji in z ogledom ustanov so bili člani arabske delegacije vidno zadovoljni.

Delegacije in obiski

Beograd. — Na zemunsko letališče je včeraj prispela indonezijska delegacija pod vodstvom člana indonezijskega parlamenta Saewona. Pri nas bo ostala 10 dni.

Kairo. — Šolska ladja Jugoslovanske vojne mornarice »Jadrana«, ki je na krožnem potovanju po Sredozemskem morju, bo danes prispela v Aleksandrijo. — Jugoslovanski pomorščaki bodo ostali 4 dni na prijateljskem obisku pri vojni mornarici ZAR.

Beograd. — Te dni se je mudila v Jugoslaviji skupina bolgarskih funkcionarjev in kmetijskih strokovnjakov pod vodstvom načelnika oddelka v bolgarskem kmetijskem ministertvu Vilkova.

Beograd. — Te dni se je mudila v Jugoslaviji skupina bolgarskih funkcionarjev in kmetijskih strokovnjakov pod vodstvom načelnika oddelka v bolgarskem kmetijskem ministertvu Vilkova.

V DANAŠNJI ŠTEVILKI

- Str. 3 — Razgovor z direktorjem Železarne Ravne Gregorjem Klančnikom
- Str. 4 — Razgovor z ministrom za kulturo in prosveto ZAR
- Str. 5 — Srečanje z Gvinejo — Rentabilnost v sovjetskem gospodarstvu
- Str. 7 — Knjiga — naša prijateljica
- Str. 8 — Boljša preskrba v mežiški dolini
- Str. 9 — O šahovskem dvoboju v Kijevu

VREME

Stanje 9. jul. Nad zahodno in srednjo Evropo se zadržujejo v višinah zelo tople zračne mase. Hladna fronta je dosegla francosko obalo, vendar je v južnem delu skoraj nepomembna. Napoved za petek: Pretežno sončno in še topleje. Temperatura ponoči med 12 in 16, v Priljubljenosti okoli 20, čez dan do 33 stopinj C.

Miha Marinko v Nišu

Niš, 9. jul. (Tanjug). Predsednik ljudske skupščine LR Slovenije Miha Marinko se je pomudil danes na potovanju po vzhodni Srbiji v Nišu. V spremstvu sekretarja okrajnega komiteja v Nišu Radovana Pantovića je obiskal danes »Zavod RR«, kjer se je zanimal za proizvodnjo rentgenskih aparatov ter televizijskih in radijskih sprejemnikov, potem pa je obiskal znani spomenik Cele Kulo, niške toplice ter veliko letno gledališče v nški trdnjavi. Potem je Miha Marinko obiskal gradbišče avtomobilске ceste bratstva in enotnosti med Paračinom in Nišem.

Kostariški zunanji minister o sodelovanju z Jugoslavijo

San Jose, 9. jul. (Tanjug). Zunanji minister Kostarike Alfredo Vargas Fernandes je danes v razgovoru s posebnim dopisnikom Tanjuga izjavil: »Imam zelo dober vtis o jugoslovanski misliji dobre volje, ki nas je obiskala.« Na vprašanje, kaj misli o možnostih za razširitev sodelovanja med Kostariko in Jugoslavijo, je minister Fernandez dejal: »Mislija je imela z gospodarskimi predstavnikmi naše dežele dolge razgovore o možnostih gospodarskega sodelovanja. Zunanji politiki obeh naših dežel je skupno načelo nevmešavanja v notranje zadeve drugih držav in enakopravnosti vseh dežel kot tudi želja, podpirati in okrepiti OZN.«

Trgovinski razgovori z Madžarsko

Budimpešta, 9. jul. (Tanjug). V Budimpešti so se začela pogajanja med jugoslovansko in madžarsko delegacijo, ki bosta sklenili sporazum o triletni menjavi in sporazum o izmenjavi blaga za leto 1960.

VOLITVE NACIONALNE UNIJE V ZAR

Prvi podatki o udeležbi

Volitev se je udeležilo od 75 do 95 odstotkov volivcev obeh pokrajin ZAR — Uradni rezultati bodo znani dimes

KAIRO, 9. jul. (Tanjug). Po prvih objavljenih podatkih so se državljani Združene arabske republike množično udeležili včerajšnjih splošnih volitev v osnovne odbore nacionalne unije. Od skupnega števila volivcev — okrog 8 milijonov v obeh pokrajinah ZAR — se jih je v različnih krajih udeležilo volitev 75 do 95 odstotkov. Volilna udeležba je bila nekoliko manjša kot udeležba na lanskem plebiscitu, na katerem so se prebivalci izrekli o združitvi Sirije in Egipta.

V notranjem ministertvu pravijo, da v vseh važnejših krajih še vedno štejejo glasove in da bodo popolni podatki objavljeni šele jutri. Predstavnik notranjega ministertva tudi poudarja, da poteka volitve v osnovne odbore nacionalne unije v popolnem redu tako na egiptovskem, kot na sirskem področju ZAR.

Na egiptovskem področju ZAR so volili okrog 30 tisoč članov v več kot 4 tisoč odborov. Dejansko pa v nekaj več kot tretjini volilnih okrožij volitev ni bilo, ker se je več kandidatov odpovedalo kandidaturi. Volili niso v tistih okrožjih, kjer je ostala samo ena lista kandidatov, katerih število je ustrezalo številu članov odbora.

Po poročilih iz Damaska se je na sirskem področju umaknilo več kandidatov kot na egiptovskem.

Pričakujejo, da bodo v na-

cionalne unije povezane z reformo lokalne uprave, pričakujejo, da bodo konec meseca objavljeni tudi zakonski ukrepi o ustanovitvi svetov v mestih, okrožjih in pokrajinah.

Nova vlada v Indoneziji

Džakarta, 9. jul. (AP-Reuters). V Džakarti so danes objavili sestavo nove indijske vlade s predsednikom Sukarnom na čelu. Za prvega ministra je bil imenovan predsednik vlade dr. Džunda, ki bo hkrati tudi finančni minister, vtem ko je bil za ministra za obrambo in narodno varnost imenovan dose-danji načelnik indonezijskega generalnega štaba general Nasution. Zunanji minister je ostal Subandrio.

KONFERENCA BRITANSKIH TRANSPORTNIH DELAVCEV

Sindikati hočejo drugače

Resolucija s konference se ne strinja s politiko vodstva laburistične stranke in zahteva, naj bi opustili poskuse z atomskim orožjem in se odrekli raketni m oporiščem

LONDON, 9. jul. (Tanjug). Na letni konferenci trade unionov transportnih in splošnih delavcev so danes sprejeli resolucijo o jedrski politiki bodoče laburistične vlade. Resolucija zavrača načrt laburistične stranke, po katerem naj bi ustanovili »brezatomski klub« dežel, ki bi se odrekli proizvodnji atomskega orožja in v okviru katerega bi se tudi Velika Britanija odpovedala svojim zalogam jedrskega orožja.

Resolucija zahteva, naj laburistična stranka prevzame nekatere obveznosti, namreč da bo opustila tako poskuse z jedrskim orožjem kot njegovo proizvodnjo, če bo prišla na oblast, da Velika Britanija ne bo prva uporabila atomske bombe in tudi ne dopustila, da bi prvi uporabil jedrsko orožje z ozemlja Velike Britanije, da bo prepovedala patroliranje

letal z atomskimi bombami in da bo uveljavila načelo politične namesto vojaške kontrole na uporabo vsakega orožja za množično uničevanje. Resolucija tudi zahteva, da je treba preprečiti ustanavljanje raketnih oporišč v Veliki Britaniji.

Cousinovi sindikati štejejo precej nad milijon članov in pomenijo za laburistično stran-

ko prav toliko glasov. Omeniti pa je treba, da sta neposredno pred razpravo na tej konferenci dva druga sindikata — nacionalna unija rudarjev in nacionalna unija železničarjev — včeraj na svojih konferencah potrdila politiko laburističnega vodstva v zvezi z jedrskim orožjem. Oba sindikata imata okrog 70.000 članov.

V londonskem sedežu laburistične stranke danes ne prikrivajo težavnosti nastalega položaja, težavnega toliko bolj, ker je nastal neposredno pred parlamentarnimi volitvami. Vprašanje pa je, ali bo laburistično vodstvo spričo ostre kritike Cousinsovih sindikatov revidiralo svojo politiko.

NACRT ZAKONA O FINANSIRANJU STANOVANJSKE GRADNJE

Več sredstev za stanovanja

(Nadaljevanje s 1. strani)

ce v najemnem in o katerem so govorili že ob sprejetju petih zakonov s stanovanjskega področja, gre za to, da bi mogli državljanom hkrati ali pa v obrobah plačati določeni del vrednosti stanovanja in si tako zagotoviti prednost pri razdelitvi stanovanj družbene lastnine. Tako vnaprejšnje plačilo jim ne bi propadlo, ker bi ga obravnavali kot plačilo tistega dela najemnine, ki gre za amortizacijo, tako da bi za določeno število let plačevali sorazmerno zmanjšano najemnino. Ker bi bile denarne obveznosti »naročnikov« stanovanj v družbeni lastni znatno manjše kot obveznosti kupcev stanovanj v zasebni lasti, bi mogli k tej obliki stanovanjske graditve pritegniti veliko širši krog delavskih in uslužbenških družin. To bi omogočilo ne samo, da bi pritegnili velika dodatna sredstva iz osebnih dohodkov delavcev, temveč bi tudi dosti varčneje porabili družbena sredstva, namenjena stanovanjski graditvi, za katera bi se »naročniki« družbenih stanovanj neposredno in smotno pridržali. Seveda bi bilo zdaj nemogoče zadovoljiti vse zahteve za dodelitev stanovanj na tem temelju. Toda z določitvijo prednosti oziroma prvenstva po velikosti ponujenega vnaprejšnjega plačila in po času

od vložitve prijave za »naročilo« ne bi dobili le objektivnega ekonomskega merila za razdelitev stanovanj, temveč bi odprli tudi jasno perspektivo, da si more človek z večjim prizadevanjem in varčevanjem v določenem času zagotoviti stanovanje za svojo družino. Ko ustvarja pogoje, da se pri sklepanju pogodbe za vnaprejšnje plačilo določi velikost in kakovost stanovanja, ki ustreza potrebam in možnostim družine, sistem vnaprejšnjega plačila bistveno prispeva k urejanju graditve »stanovanj za naše razmere«, pri čemer bi se zmanjšali administrativni posegi v tej smeri. Razen tega pa ta sistem — ko temelji na močni materialni zainteresiranosti bodočih stanovalcev — čeprav zasnovan na družbenem lastništvu stanovanja, odpira najširše možnosti, da državljan, ki med pripravami za graditev ustanovi oziroma oblikuje prihodnjo skupnost stanovalcev in hišni svet ter dejavno in odgovorno sodeluje pri opravljanju investicijskih funkcij. Tako združevanje družbenih in zasebnih sredstev pomeni hkrati z zadržanimi oblikami stanovanjske graditve najugodnejšo pot za urejanje stanovanjskega problema v naših razmerah, ko čedalje bolj prenašamo državne funkcije na državljane, zbrane in organizirane v primernih oblikah.

ca. Povečanje čistih plač v zvezi s to reformo stanovanjskega financiranja je določeno v nekoliko večjem sorazmerju, kolikor bo znašalo povečanje sedanjih čistih najemnin glede na sedanje povprečne osebne dohodke delavcev in uslužbencev. Razen tega je pa v načrtu za leto in za naslednja leta, da se bodo še nadalje povečali osebni dohodki delavcev in uslužbencev v zvezi s povečanjem proizvodnje in storilnosti in z uresničitvijo ključnih nalog petletnega načrta o povečanju osebne potrošnje državljanov. Tako se bo še bolj zmanjšalo število družin, pri katerih bi mogel ta ukrep privedi do položaja, da bi bilo povečanje neposredne najemnine večje kot povečanje čistega zaslužka; to bi se moglo zgoditi zlasti pri tistih družinah, pri katerih je zaposlen samo en družinski član in ki stanujejo v »boljših stanovanjih«.

Posebno je treba poudariti, da mora biti pri upoštevanju, navedenih in podobnih izjemnih kategorijah državljanov povečanje njihovih prejemkov sorazmerno večje in da je treba pri izvajanju predvidene reforme posvetiti posebno pozornost temu, da življenjska raven teh državljanov ne bo ogrožena. To so upoštevali pri izdelavi spremenjenih predpisov za izvajanje predvidene reforme.

Kar zadeva sklope o zagotovitvi planirane hitrosti stanovanjske graditve, bo ta ukrep vsekakor z močnim vzpodbujanjem dodatnega pritegnitve sredstev državljanov in še bolj z varčnejšim uporabljanjem razpoložljivih družbenih sred-

stev bistveno prispeval k nadaljnjemu povečanju stanovanjske graditve. Da bi pa nadomestili začasni primanjkljaj stanovanjskih skladov, bomo s predvidenimi ukrepi zagotovili dodatna sredstva v korist občinskih skladov za stanovanjsko graditve, v breme obse družbene akumulacije, vsaj za prvi čas, dokler se ne bi popolnoma uveljavili dolgoročni učinki te reforme.

Tako bomo dobili hkrati nacionalizacijo najemnih zgradb in gradbenih zemljišč oziroma s pred kratkim sprejetimi zakoni s stanovanjskega področja zaokrožen sistem stanovanjskega gospodarstva in stanovanjskih odnosov, ki najbolje ustreza naši sedanji stopnji gospodarskega in družbenega razvoja, sistem, ki bo vsekakor močno vzpodbujal hitrejšo urejanje stanovanjskega problema, na temelju nadaljnje krepitve socialističnih družbenih odnosov v stanovanjski graditvi.

Da bi pa ta sistem seveda do konca izpolnil, je Zvezni izvršni svet določil, da bo čimprej sprejel tudi posebne predpise o financiranju komunalne graditve, s katerimi naj bi izpolnili in naprej obdelali metode financiranja in graditve komunalnih naprav; to so namreč nujni spremljevalni elementi stanovanjske graditve in kompleksne graditve stanovanjskih skupnosti ter celih mestnih in industrijskih naselij. To bo prav tako prispevalo ne samo k nadaljnjemu zviševanju življenjske ravni državljanov, temveč tudi k racionalizaciji stanovanjske graditve, ki je neposredno pogojena z izgraditvijo temeljnih komunalnih objektov in naprav.

Generalni sekretar Svetovne federacije bivših borcev Curtis Campaigne se je včeraj v Beogradu razgovarjal s predstavniki Zveze borcev Jugoslavije

Rehabilitacija invalidov in redništvo

na dnevnem redu seje republiškega sveta za socialno varstvo

LJUBLJANA, 9. jul. Danes dopoldne je bila seja republiškega sveta za socialno varstvo, na kateri so med drugim obravnavali poklicno usposabljanje vojaških vojnih invalidov in redniško službo v Sloveniji.

Komisija za invalidske zadeve je v zvezi z rehabilitacijo vojaških vojnih invalidov predlagala svetu, naj bi pri nas pospešili profesionalno rehabilitacijo vojaških vojnih invalidov, da bi bila zaključena že čez nekaj let.

Nekateri invalidi so zaposleni na takih delovnih mestih, ki

so zanje neprimerna, ali pa so za svoje delo slabo plačani. Tem je treba omogočiti, da se bodo poklicno usposobili, starejši od 45 let pa je treba zaposliti pri takem delu, ki ga bodo lahko opravljali glede na svoje fizične in duševne sposobnosti. V tistem času, ko so vojaški vojni invalidi na po-

kladni rehabilitaciji, naj dobijo primerno stipendijo. Prav je, da invalida vključujemo v poklicno rehabilitacijo v neposredni bližini doma, kjer je tudi njegova družina in sele, ce to ni mogoče, v bližnjem kraju. Svet je nadalje sprejel predlog, naj bi poslovanje okoli rehabilitacije vojaških invalidov v bodoče opravljala okrajna tajništva za socialno varstvo.

Ko je svet razpravljal o redniški službi v Sloveniji, je ugotovil, da je ta posebno v zadnjih letih dosegla vidnejše uspehe, vendar je še vedno vrsta vprašanj, ki jih bo treba nujno rešiti. Predvsem je pomankljiva evidenca nad otroki, ki so v redniških službah, in zajema le tiste otroke, za katere plačujejo oskrbne stroške skrbniški organi. Mnogo rejnikov še vedno ni pod tem nadzorstvom, zato najdemo otroke v redniških službah, ki otroka izkoriščajo, ga preobremenjujejo z delom in mu tudi ne nudijo dobrih pogojev, da bi se vsestransko uspešno razvijal. Za razvojem stanovanjskih skupnosti in ustanovitvijo kombiniranih družinskih ustanov v njih pa bo moč tudi vprašanje redniške druge reševati kot doslej. Svet se je tudi strinjal s priporočili, da se rednine doslej preizkusi, saj znaša povprečne rednine v Sloveniji na otroka 3700 din mesečno.

V. K.

POTREBE PO POSLOVNEM ZDRUŽEVANJU SKLADOV

Ko je govorila o občinskih skladih za stanovanjsko graditve, je Lidija Sentjarc dejala: Pri kreditnih funkcijah skladov niso določene nikakršne bistvene spremembe glede na že ustaljeno in izpolnjeno prakso, razen tega, da računamo na odvajanje veliko večjih posojil za zadržano stanovanjsko graditve. Neposredna graditev stanovanj s skladi pomeni novost, ki je povezana s sistemom vnaprejšnjega plačevanja stanovanjskih pravic, pri čemer naj bodo skladi poglavitni organizatorji tega sistema.

Lidija Sentjarc je poudarila potrebo po poslovnem združevanju skladov kot poglavitnem in nitevilju med povpraševalci po stanovanjih in gradbenimi podjetji, industrijo gradbenega materiala, zavodi in upravami za stanovanjsko graditve in drugimi organizacijami, ki sodelujejo pri graditvi stanovanj.

To združevanje je posebno potrebno in koristno za organiziranje množične stanovanjske graditve in za uvajanje industrijskih metod dela na področju gradbenih proizvodov. Mišlim, da ni potrebno podrobneje obrazloževati pomen ukrepov za nadaljnje napredovanje gradbeništva, če upoštevamo, da navsezadnje povpraševanju po stanovanjih — kakor tudi vsaki drugi potrebi — ne moremo zadostiti, če ne povečamo in ne povenamo ustrezne proizvodnje.

Da bi skladi za stanovanjsko graditve uspešno opravljali vse te pomembne naloge in da bi postali po eni strani temeljni organ za izvajanje stanovanjske politike, po drugi strani pa osrednja organizacija, v kateri bi se zbirali državljani za urejanje svojega stanovanjskega problema (bodisi neposredno ali pa po stanovanjskih zadrukah ali po svojih delovnih kolektivih) je neogibno potrebno, da v poslovanju skladov vnaprej razvijamo in izpopolnimo metode družbenega upravljanja ob kar najširšem in najneposrednejšem sodelovanju zainteresi-

ranih državljanov in komun. Predlog zakona o financiranju stanovanjske graditve vsebuje glede tega ustrezne okvirne pravne predpise.

Ko se je pomudila pri nekaterih slabostih v dosedanjem sistemu, je Lidija Sentjarc dejala:

Tako težijo predlagani ukrepi za tem, da bi postavili v ospredje državljana s potrebami in možnostmi njegove družine, da bi postal s svojo ekonomsko močjo kar najneposrednejši in nitevilju v stanovanjski graditvi, pri čemer naj bi se kar najbolj zmanjšale njegove obveznosti do delovnega kolektiva v zvezi s tem, ki je dobil stanovanje.

Toda poudariti je treba, da pomeni prenos denarnih in organizacijskih obveznosti s podjetij in ustanov na delavce in specializirane organizacije za stanovanjsko graditve (predvsem stanovanjske zadruge in skladi za stanovanjsko graditve) dolgotrajen proces. Ta proces naj se začne že drugo leto, toda leta 1960 mora ostati težiče še vedno na podjetjih in ustanovah, pa tudi kasneje bomo morali izvajati to nalogo previdno in upoštevati konkretne razmere ter se izogibati kakršnemu koli pretiravanju v tej smeri, da bi zmanjšali zanimanje delovnih kolektivov za urejanje stanovanjskega problema in drugih zadev življenjske ravni njihovih delavcev in uslužbencev. To je posebno pomembno za prvo obdobje, dokler se ne utegne novi sistem financiranja stanovanjske graditve in dokler stanovanjske zadruge, vnaprejšnje plačevanje po skladih in druge nove organizacijske oblike stanovanjske graditve ne bodo zadosti utrjene in dokler ne bodo začele popolnoma učinkovati.

Prenos amortizacije iz prispevka na plače v najemnino moramo izvesti ob hkratnem vključevanju tega dela stanovanjskega prispevka v čisti zaslužek oziroma plačo delav-

POTREBNI SO NOVI PRAVNI PREDPISI

Razen zakona o financiranju stanovanjske graditve so predlagani tudi drugi pravni akti, s katerimi se spreminjajo ali določajo novi odnosi. Tako je treba sprejeti:

1. Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o stanovanjskih odnosih — ki ureja novo raven in razdelitev najemnine.

2. Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o prispevku iz dohodka — ki uvaža stanovanjski prispevek iz dohodka gospodarskih organizacij.

3. Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o prispevku proračunom iz osebnega dohodka — ki ukinja prispevek za stanovanjsko graditve kot posebno kategorijo prispevka iz osebnega dohodka delavcev in uslužbencev.

4. Zakon o prispevku za stanovanjsko graditve — ki uvaža plačevanje prispevka za stanovanjsko graditve iz proračunov in proračunov državnih organov, ustanov in družbenih organizacij.

5. Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o avtorskih honorarjih — ki ureja novo višino davkov na avtorske honorarje.

6. Odlok Zveznega ljud. skupščine o kategorizaciji stanovanj in odlok o najemninah — ki ureja kategorije vseh stanovanj in ustrezne najemnine.

7. Odlok Zveznega ljud. skupščine o plačevanju dela prispevkov iz dohodka v republiške skladi za stanovanjsko graditve.

8. Uredbo o spremembah in dopolnitvah uredbe o davku na dohodek — ki uvaža »hišni dohodek« kot posebno obliko davka na dohodek in določa namen tega davka kot prispevek skladu za stanovanjsko graditve.

9. Odlok Zveznega izvršnega sveta o stopnjah davka na dohodek od zgradb (»hišne davke«) — ki določa višino tega davka.

Razen tega bodo še drugi predpisi uredili novo višino plač, pokojnin in drugih prejemkov, ustrezno s spremembami, ki so jih predlagali na stanovanjskem področju. — V zvezi s tem bo treba sprejeti:

zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o javnih uslužbencah, uredbo o spremembah in dopolnitvah uredbe o plačah podoficirjev, oficirjev in vojaških uslužbencev, zakon o pokojninskem zavarovanju, uredbo o otroškem

dodatku, zakon o vojaških vojnih invalidih, uredbo o invalidskih pristojnostih in uredbo o materialnem zavarovanju ter drugih pravicah delavcev in uslužbencev, ki začasno niso v delovnem odnosu.

Prihodnje leto mednarodni seminar o zaposlitvi invalidov

Beograd, 9. jul. (Tanjug) Danes sta v sekretariatu za socialno politiko in komunalna vprašanja ZIS podpisala zastopnik sekretariata in zastopnik Svetovne federacije bivših borcev skupno izjavo o temeljnih načelih za organiziranje mednarodnega seminarja o prekalifikaciji in zaposlitvi vojaških invalidov.

Razgovori o organiziranju mednarodnega seminarja o prekalifikaciji in zaposlitvi vojaških invalidov so bili v Beogradu od 1. do 3. julija. Seminar, na katerem bodo sodelovali zastopniki vseh evropskih držav — članice Svetovne federacije bivših borcev, bo prihodnje leto od 12. do 20. maja v Jugoslaviji. Verjetno bodo povabili tudi druge države, da pošljejo svoje opazovalce.

Nova ladja za Jugoslovansko litijsko plovlbo z Reke

Reka, 9. jul. (Tanjug) V ladjedelnici »Hakodate« na Japonskem so splovili motorno ladjo »Kosovo«, ki so jo zgradili tam za Jugoslovansko litijsko plovlbo z Reke. Ladja ima 16.300 ton nosilnosti in je enakega tipa kakor ladja »Pirana«, ki jo je Splošna plovlba iz Pirana pred kratkim prevzela v tej ladjedelnici. Pričakujejo, da bodo dali ladjo »Kosovo« v promet 20. oktobra letos.

Za 60 milijonov sadik iz tujine

Do konca leta 1961 naj bi uredili okoli 57.000 hektarov sadovnjakov in 47.000 hektarov plantažnih vinogradov

Beograd, 9. jul. (Tanjug) Za ureditev plantažnih sadovnjakov in vinogradov bomo letos dobili iz uvoza za 60 milijonov dinarjev sadik. Ta sredstva so razporejena po potrebah posameznih republik, največ jih je pa dobila Srbija (okoli 20 milijonov), potem Makedonija (14 milijonov), Hrvatska (10

milijonov) ter Bosna in Hercegovina (8 milijonov). Prispele je že okoli 180.000 jabolčnih in več kot 7000 oljčnih sadik, kmalu pa bodo prispele tudi sadike bogatorodnih sort vinske trte. Te sadike uvažamo iz Italije.

Za potrebe vinogradništva smo uvozili rafije, žvepla v prahu, vinskega kamna in kosovih vlaken za 50 milijonov deviznih dinarjev.

REKONSTRUKCIJA POŠTNIH VAGONOV

Beograd, 9. julija. Generalna direkcija jugoslovanskih železnic je izdelala načrt za rekonstrukcijo večjega števila poštinih vagonov. Letos bodo po večali nosilnost trinajstih poštinih vagonov, ki vozijo na progh Beograd — Sežana, Beograd — Dimitrograd in Beograd — Djevdjelija, od 10 na 18 ton z uvajanjem »gibljivega« ogródja.

Tako rekonstrukcijo opravljajo jugoslovanske železnice na poštinih vagonih prvič. Z

uvajanjem dvojnega ogródja tipa »Gerlitz« katero so že začeli izdelovati domača podjetja, se bo povečala zmogljivost vagonov, kar je posebno važno za tiste, ki vozijo iznozemne pošiljke. Tako se bodo zmanjšali prevozniki stroški, ker bodo ob prevzemu pošiljk na mejah namesto dveh vagonov uporabljali samo enega z gibljivim ogródjem.

Za rekonstrukcijo 13 poštinih vagonov bodo porabili 91 milijonov dinarjev.

DNEVNE VESTI

Diplomati prihajajo na Bled

BLED, 9. jul. Na Bled je prišel sinoč glavni direktor francoske letalske družbe Air France g. Piter Fromheim s svojimi sodelavci. Danes popoldne je obiskal letališče v Lescah. Tam so ga pozdravili zastopniki letalske centra, s katerimi se je francoski gost porazgovarjal o razvoju športnega letalstva pri nas in o možnostih razširitve turističnega letalstva med Francijo in Jugoslavijo.

Nov dokumentarni film

Ljubljana, 9. jul. (Tanjug) V počastitev 40-letnice KPJ so pred kratkim končali članji kinomaterskega kluba »Elektra« ki so ga organizirali pri Elektroenergetski skupnosti Slovenije in Ljubljani, novi kratkometražni dokumentarni film »Na bregovih Mure«. Film prikazuje velik gospodarski razcvet in novo življenje ob Muri, od Radgone in slatinjskih izvirov in Radenci preko bogatih kmetijskih in živinorejskih krajev do naftnih polj pri Lendavi.

Poljska strokovnjaka v Mariboru

Maribor, 9. jul. Danes sta obiskala Maribor strokovnjaka poljskega elektrogospodarstva. Ogledala sta si hidroelektrarno Mariborski otok in nekatere druge elektrarne v dravski dolini.

Tramper »Marko Marulić« dograjen

SPLIT, 8. julija (Tanjug) Danes je slovesno izročila ladjedelnica »Split« Jadranski svobodni plovlbi v Splitu tramper »Marko Marulić« z 12.800 tonami nosilnosti. To je prva izmed treh ladij, ki jih gradi ladjedelnica »Split« za to podjetje.

Tramper »Marko Marulić« so splovili 15. marca letos, dokontali pa 1. julija, kar pomeni rekord v mednarodnem merilu.

Združitev Beogradskega dramskega gledališča in Beogradske komedije

Beograd, 9. jul. (Tanjug) Na današnji seji sveta za kulturo Beograda so sklenili, da se bosta Beogradsko dramsko gledališče in Beogradska komedija združila v sodobno gledališče, ki ga bo upravljala umetniški svet.

Na seji so razpravljali tudi o reorganizaciji beogradskega cirku »Adria«. Sklenili so predlagati ljudskemu odboru Beograda, naj odobri dotacijo 12 milijonov dinarjev za poravnava dolgov cirkuša v letu 1959 in naj cirkušu ne bi bilo treba plačevati 5% davka na vstopnice.

Posvetovanje o reorganizaciji pomorskega prometa

SPLIT, 9. jul. (Tanjug) Izvršni svet Hrvatske bo priredil 12. in 18. julija v Splitu posvetovanje o reorganizaciji pomorskega prometa na Jadranu. Temelj za razpravo bo obdelani predlog Okrajnega ljudskega odbora Split, ki zahteva decentralizacijo pomorskega ladjstva, izgraditve cestnega omrežja po otokih, da bi se razremenili plovlni promet, in podobno.

Kakor je znano, je pomorski promet na Jadranu v deficitu, iz česar povprečno okoli tri milijarde letno. Vzrok za to so nerentabilni večji plovlni objekti.

Ta teden v »Komunistu«

28. številka tednika »Komunist« v slovenski izdaji objavlja: Po republikah kongresih — »Decentralizacija« industrije — Događki v svetu — Skandinavske dileme — Na poti družbene — Ideološko izobraževanje — Temeljino merilo — Pomoč komuni — Izpolnjevanje stanovanjske politike — Iz resolucije o nadaljnjih nalogah ZK Črne gore — Lomniska plantaža — »Partijski politični aspekt« — Vodilnejša mesta v proizvodnem procesu — Iz prakse družbenega samoupravljanja — Gospodarska in družbena gibanja — Družbena vsebina in nekatere proslavljiva državna kapitulazma — Pavle Pap — Sila — Čez tri kontinente (konec) — O narodnem heroju Petru Lekoviću — Ladje so obstale.

DELO

IZHAJA VSAK DAN
UREJUJE GA UREDNIŠKI ODBOR

Miran Zakrjasek, Aleksander Javornik, Pavle Zrimšek, Rudi Vogrič (notranjepolitično in gospodarsko področje) — Milan Seg, Cene Kranjc, (kultura, prosveta) — France Drnovšek (zunanjepolitično) — Boštjan Zagar (dnevna redakcija) — Milan Starin (dopisništvo) — Božja Ajdič (tubljanska rubrika) — Dušan Kurec (teleonazvoja) — Ivan Kranjc (zgodovinski) — Dušan Vrtovec (tehnični urednik)

Črna gora za Dan vstaje

Titograd, 9. jul. (Tanjug) 13. julij — Dan vstaje črnogorskega naroda — bodo slovesno proslavili po vsej Crni gori.

Osrednja slovesnost na Dan vstaje bo v Kolašinu, ki je prešel med narodno osvobodilno borbo triindvajsetkrat iz sovražnikovih rok v roke narodnoosvobodilne vojske. Obenem bodo proslavili tudi 15. obletnico kolašinske skupščine — CASNOA — na velikem zborovanju, na katerem bo ob tej priložnosti govoril član CK ZKJ in predsednik sveta Črne gore Filip Bajković.

V nedeljo, 12. julija, bo zborovanje na Ravnem lazu v Pirihi, 10 km od Titograda, kjer je 8. julija leta 1941 Pokrajinski komite KPJ za Črno goro, Boko in Sandžak sprejel sklep o oboroženju vstaji. Na zborovanju bo govoril član Izvršnega komiteja CK Črne gore in predsednik Glavnega odbora Zveze borcev Črne gore Savo Brković.

Tudi v ostalih krajih bodo glavno slovesnost proslavili 13. julij. Organizacije Zveze borcev, župani, mladine, tabornikov

Znanstveni odbor inštituta »Jožef Stefan«

Ljubljana, 9. jul. Svet inštituta »Jožef Stefan« v Ljubljani je imenoval znanstveni odbor kot svoj stalni posvetovalni organ. Znanstveni odbor bo pomagal svetu pri proučevanju znanstvenih problemov v zvezi z razvojem in programom inštituta. — Predsednik znanstvenega odbora je docent dr. Anton Moljk, člani pa so docent dr. Ivan Kušter, višja znanstvena sodelavca dr. Mladislav Kostja in dr. Drago Lebez ter višji strokovni sodelavec ing. Franc Bremsak.

Po Jugoslaviji

PRVI DOMAČI KAMIONI-HLADILNIKI. — V zadnjih letih smo pri nas zgradili vrsto sodobnih hladilnic, ki jih imamo zdaj že okrog 50. Nismo pa dovolj poskrbeli za prevoz hladnega blaga, zlasti blaga v globoko zamrznjenem stanju, za kar so potrebni kamioni s strojnimi hladiljem in hladilni vagoni. Za prevoz hladnega blaga zlasti v mednarodnem transportu si moramo vozila izposojati v tujini ali pa prevoz zaupati transportnim organizacijam iz sosednjih držav, kar terja znatne devizne izdatke. Od skupne količine 130.000 ton pokrvarijskega blaga za izvoz cenijo, da bo letošnje odpadlo na prevoz s kamioni-hladilniki okrog 70.000 ton. Za prevoz tega blaga s tujimi vozili bomo morali plačati okrog 2,8 milijonov dolarjev. Za ta denar bi si lahko nabavili okrog 100 velikih kamionov-hladilnikov s priključniki za 15 ton nosilnosti. Po daljšem razpravljanju, ali naj kupimo kamione-hladilnike v tujini ali pa naj jih izdelamo doma, kaže, da bomo rešitev našli doma, razen za najtežja vozila. V mariborski tovarni avtomobilov so se že lotili proizvodnje takih kamionov-hladilnikov na šasijski TAM 4500 s čisto nosilnostjo 3000 kg. Prvi bodo prišli na trg še ta mesec. Manjše kamione hladilnice s nosilnostjo 2000 kg pa bodo izdelovali na Pionirjevi šasi. Izdelave hladilnih agregatov za ta vozila se je lotila tovarna "Motor" v Škofji Loki. Večje kamione-hladilnike na šasijski sedemtonski kamiona pa bo v kratkem začela izdelovati tovarna avtomobilov FAP v Priboju, in sicer v kooperaciji s podjetjem Ikarus v Zemunu. V mariborski tovarni pripravljajo tudi proizvodnjo drugih specialnih vozil. Tako izdelujejo prototip specialnega vozila za skropljenje in pranje cest, kakršnega doma še ne izdelujemo. To vozilo bodo izdelovali na šasijski kamiona 4500. Imelo bo sistemsko za 4000 litrov, brizgalne šobe na strani, spredaj in zadaj ter vgrajeno črpalno za 900 litrov na minuto, ki jo bo izdelalo prav tako podjetje "Motor" s primerno preureditvijo črpalke za gasilske avtomobile. Kot važno novost iz mariborske tovarne naj še omenimo, da so v tej tovarni izdelali prototip menjalne ročice na volanu. Take menjalne ročice bodo izdelovali serijsko in najprej uporabljali v novih avtomobilih, pozneje pa tudi v kamionih TAM 4500.

PRVI MESSIG POSLOVANJA PROJEKTOV BORZE V NOVI M SADI. — Nedavno je začelo v Novi Sadi poslovati produktna borza. V prvih štirih tednih poslovanja, to je do 26. junija, je bilo na 21 borznih seštevkih sklenjenih 137 kupov in skupni vrednosti 569 milijonov din. Tako je bilo v tem času prodanih na borzi 8300 ton raznih vrst žita (kukurice 4550 ton, ovas 2875 ton, ječmena 880 ton), nadalje 1100 ton moke, 8255 debelih prašičev, 1000 mesnih prašičev, 900 piščancev, 1250 prašev, 1680 ovac in 1389 jagnjet. Pozitivna vloga borze je zlasti v tem, da na sestankih nastopajo predvsem proizvajalci, ki imajo v lasti proizvodne organizacije za najmočnejših proizvajalnih področjih, kot kupci pa nastopajo večja podjetja, ki imajo v lasti trgovske organizacije. Za žito so bili kupci predvsem iz Bosne, Dalmacije, Slovenije in Crne gore. Prašiče so nudile proizvajalne organizacije iz Vojvodine in Hrvaške, kupci pa so bili zlasti iz Srbije in Slovenije ter izvzna podjetja. Borza neni in še bo precej utrdila zaupanje prodajalcev in kupcev. Tako poudarja direktor borze Lazar Preradović, da prejemajo borzni agenti v zadnjem času zlasti iz Slovenije čedalje več naročil za zaključne poudetne ni, ki se bo oblikovala na borzi.

Prvi pekarski mojstri so diplomirali

Pred kratkim so diplomirali prvi učenci dvoletne mojstrske pekarske šole v Zemunu. Rezultati so bili odlični, kar kaže na predavatelji in učenci so se pomnožno potrudili, tako da je večina uspešno opravila zaključne diplomske izpite.

Povprečna starost učencev v zemunski šoli je bila 35 let. Leta 1957 se je vpisalo v šolo 75 kandidotov, vendar so nekateri opustili učenje, tako da se je letos udeležilo zaključnih diplomskih izpitov 54 učencev, med njimi tudi eden iz Slovenije. Študij je obsegal več teoretičnih predmetov, kakor so kemija, tehnologija, matematika, opazovanje strojev, tehnično risanje, knjigovodstvo, organizacija, ekonomika, laboratorijske vaje itd. Praktične izpite pa so učenci opravljali v najmodernejši pekarni v Zemunu.

V celjskem okraju bi lahko vzredili še enkrat več živine

Ko so pred leti sestavljali perspektivni načrt razvoja kmetijstva za celjski okraj, niso mogli v celoti upoštevati tolikih razvojnih možnosti, ki so nastale sredi poti 1957-1961. Načrti v splošnem izpolnjujejo, razen v živinorejski proizvodnji. Z uvajanjem novih oblik proizvodnega sodelovanja kmet — združba, so se odprle nove možnosti, da v naslednjih letih posamezne veje kmetijstva dosti bolj zvečajo proizvodnjo, kot je predvideno v načrtu. K temu so brez dvoma dobršeni del pomagal ugodnejši materialni pogoji. Samo v preteklem letu so znatnošle investicije v kmetijstvo na področju celjskega okraja 2 milijardi 300 milijonov dinarjev. Ob koncu lanskega leta so znatnošala sredstva skladov pri kmetijskih združbah več kot 2 milijardi dinarjev, a pri poslovnih zvezah skupno 833 milijonov dinarjev.

Prej gmo dejali, da kmetijska proizvodnja narašča skladno s perspektivnim načrtom. Vendar v okraju ugotavljajo premajhno naraščanje v odnosu na vložena sredstva.

Boljši sistem nagrajevanja - večja proizvodnost

RAZGOVOR Z DIREKTORJEM
ZELEZARNE RAVNE
GREGORJEM KLANČNIKOM

Junija je kolektiv Zelezarne Ravne začel bitko za izpolnitev mesečnega plana in odstranitev vrzeli, ki je nastala v realizaciji polletne proizvodnje v prvih petih mesecih. Z vsestransko aktivizacijo kolektiva, pri kateri sta zastavila vse vpliv partijska organizacija in sindikat ter po zaslugi novega načina nagrajevanja, so bitko dobili.

Direktor Zelezarne tovarš Gregor Klančnik nam je o novem tarifnem pravilniku, ki je igral pri tej bitki odločilno vlogo, povedal nekaj značilnosti.

Junija je Zelezarna na vseh področjih proizvodnje in poslovanja sploh dosegla izredno ugodne rezultate. Izdelali in prodali, t. j. realizirali smo za 1 milijardo din novih izdelkov, kar je 39,5% iznad povprečne realizacije leta 1958 in 37% iznad povprečne realizacije prvih petih mesecev. Dosežena vrednost izdelanega in prodanega blaga na enega zaposlenega 432 tisoč din je prav tako za 35,7% iznad lanskeoletnega povprečja pri istih prodajnih cenah.

»Pripisujete te uspehe predvsem novemu tarifnemu pravilniku?«
»Predvsem pri nas ne uporabljamo več izraza »tarifni pravilnik«, marveč »pravilnik o delitvi osebnih dohodkov«, ker smatramo, da je prejšnji izraz zastarela.

»Kateri so glavni elementi v vašem pravilniku, ki zagotavljajo uspehe?«
»Pri izdelavi pravilnika o delitvi osebnih dohodkov smo posebej posebno pozornost uveljavili pri novih, stimulativnih elementih delitve osebnega dohodka. Tarife, kot sestavni del in merilo za delitev dohodka, so ostale nespremenjene. S posebnimi pravilniki o normah in premijah pa smo razširili in izpopolnili individualna merila za opravljeno delo. Uvedli smo

kvalitetni faktor pri izvrševanju proizvodnje in progresivno normiranje. Kjerkoli je praksa pokazala, da je močno preseganje norm povezano z izmečkom, smo uvedli kakovostni faktor, ki omogoča večje premjke za boljše kvaliteto in kljub veliki

vezali osebni dohodek na ta najvažnejši del proizvodnega plana. Ze ob razpravi o novem pravilniku je bil kolektiv seznanjen s tem novim elementom delitve osebnih dohodkov. Podrobno pa je bil posameznik poučen še po sprejetju pravilnika o tem, da bo dohodek na podlagi analitične ocene izplačan le s pogojem, da podjetje do roka doseže polletno realizacijo. Za izpolnitev velikih nalog v juniju, ko je bilo potrebno izpolniti proizvodne naloge za tekoči mesec in nadoknaditi petmesečni zaostanek, so politične

organizacije v podjetju mobilizirale vse sile. Vsak posameznik je bil podrobno poučen o svoji zadolžitvi in o možnostih, ki mu jih daje ob izpolnitvi proizvodnih nalog nov pravilnik. Vzpodbudi elementi so prišli kmalu do izraza, proizvodnja je potekala enakomerno in smo že v prvih petnajstih dneh dosegli 415 milijonov od 920 milijonov, ki jih predvideva plan.

»Znatno smo izpopolnili tudi premijski sistem, da bi zlasti zainteresirali vodstveni kader za boljše organizacijo dela in poslovanje. Posebna novost novega pravilnika je delitev osebnega dohodka na podlagi dosežene mesečne realizacije obrata, oziroma celotnega podjetja.

ČLANI KOLEKTIVA SE DNEVNO ZANIMAJO ZA USPEH POSLOVANJA

Naše podjetje že več let postavlja mesečne in letne proizvodne naloge na gornjo mejo zmogljivosti. Tudi za letošnje leto smo obdržali to načelo. Ne glede na to, da je bila lanska proizvodnja v primerjavi z letom 1957 povečana za 11%, smo letošnji plan ponovno povečali v primerjavi z letom 1958 za 9%. Tako določene proizvodne naloge pa zahtevajo stalno funkcioniranje proizvodnih naprav. Zastoji pri napravah so nam v prvem polletju onemogočili tekoče in kumulativno izpolnjevanje proizvodnih nalog in je kolektiv v petih mesecih realiziral povprečno proizvodnjo s 4% izpadom. Da bi kolektiv čimbolj pritegnili k zasledovanju mesečne realizacije, smo

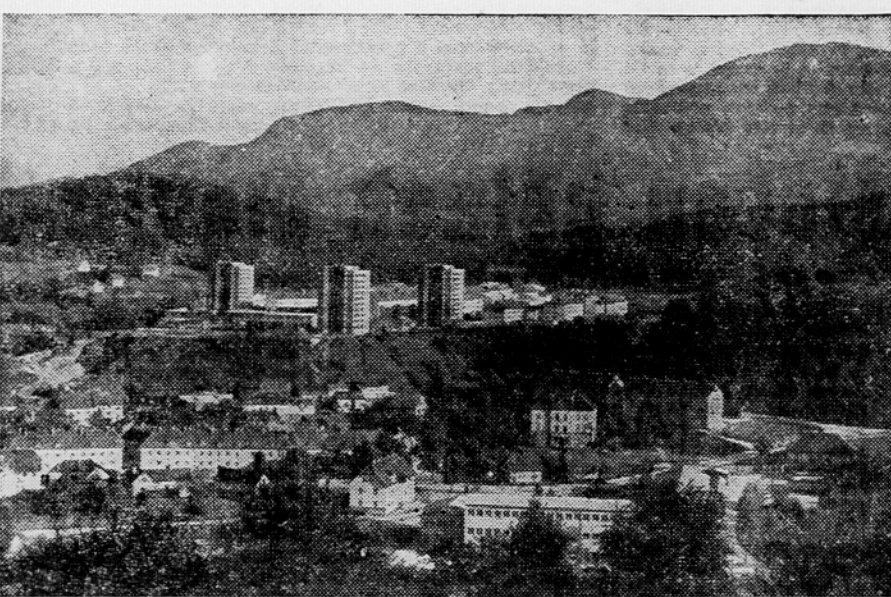
Nov preobrat v pospeševanju živinoreje v celjskem okraju narekuje tudi pomankanje humusa v hmeljiščih ter za potrebe drugih poljedelskih kultur in v sadjarstvu. Brez hlevskega gnoja je ni mogoče doseči visokih hektarskih donosov. Družbena kmetijska posestva v okraju že sedaj gojijo nekaj sto glav goved, večinoma krave mlekarice. Najštevilne črede imajo posestva Sempeter, Vrbe, Arja vas, Latkova vas — od 150 do 200 glav. Le-ta imajo pogoje za množično rejo goved in pitanje telet. Nekatera posestva so namenjena kupiti tudi goved Rast nekaterih družbenih kmetijskih gospodarstev pa še zmeraj zaostaja za možnostmi. Družbena posestva bodo morala storiti precej več za tržno vzrejo živine.

F. K.

NAROČAJTE »DELO«

● Poročila.
● obvestila,
● novice,
● roman,

vse to v dnevniku »DELO«

Ravne na Koroškem

no spravevali za doseženi rezultat.

»Ali je moč na osnovi realizacije določiti približen porast proizvodnosti v juniju in reči kaj o izračunu osebnega dohodka po novem pravilniku?«

»Glede na porast povprečne realizacije v primerjavi z lanskim letom lahko rečemo, da je dosežena za okoli 6% večja produktivnost dela. Nismo še točnih podatkov o doseženi proizvodnji v prvem polletju, vendar že grobi pokazatelji govorijo v prid novemu pravilniku. Kolektiv je dosegel pogoj za izplačilo dodatka po analitični oceni delovnih mest in si za jamčil tudi izpolnitev letnega proizvodnega načrta.

Tudi izračuna osebnih dohodkov še ni moč točno podati. Vendar lahko rečemo, da bodo delavci prejeli ustrezno protivrednost za večje napore. Kovčak v težki kovčaku, kjer so delovni pogoji najtežji in tudi kvalifikacijsko zahtevni, bo dobil na osnovi uvedene progresivne norme, kvalitetnega faktorja in deleža pri realizaciji obrata nameste dosežanega suhega prekoračenja norme (okoli 2500 din) še 8800 din dodatka.

(dp)

Poskusi, poskusi...

Poskusni vrt z 12 sortami italijanske pšenice, 280 sortami trit in 129 sortami breskev

Vse nam lepo in dobro uspeva — so mi dejali strokovnjaki v kmetijstvu okrajne zadrzne zveze Gorica, ki sem jih te dni našel na poskusnem vrtu v bližini Sempetra. Ne moremo pa vam še ustreči s točnimi podatki o uspehih poskusništva v letošnjem letu, niti o pridelku žita, ker še nismo omlatili in napravili ustreznih analiz, katera izmed 12 vrst italijanske pšenice se je najbolje obnesla. Dobro so obrodile tudi neke vrste pšenice, čeprav so dozorele nekaj dni pozneje. Na teh pšenicah ni bilo bolezní, niti niso polegale.

Na teh poskusnih površinah že tretje leto sodeluje tudi agromomska fakulteta iz Ljubljane in sicer v mednarodnem poskusnem gnojenju pšenice, ovsa in krompirja. Poskus bo trajal še 7 let, ko bodo razglasiili rezultate te mednarodne akcije, katere sestavni del je tudi njivica v Biljah pri Gorici. Razen tega imajo v Renčah poskusne parcele za pridelovanje krmisih rastlin, ki letos dobro uspevajo in to 4 sorte pese, podzemeljsko kolerabo in razno drugo krmno za siliranje.

V breskvinem nasadu v Sempetru pa poskusno gojijo 120 vrst breskev raznih italijanskih križancev pa tudi najnovnejše ameriške breskve z rumenim mesom, ki so zelo pri-

kladne za vlaganje v domačem gospodinjstvu. Letos so se plovdo lepo razvili in je tudi večji pridelek, vendar radi deževja in viage nimajo tistega zaželenega okusa, ki bi ga imele, če bi bilo več sonca. Prve breskve so dozorele že v začetku junija. V ta nasad, ki je letošnje v polni rodnosti, hodijo zadrzne organizacije in kmečka splošna gospodarstva po cepiče. Za vsako vrsto pa bodo morali še ugotoviti hektarski donos, vpliv vremena in agrotehničnih ukrepov na količino in kakovost proizvodnje.

Lepe uspehe dosegajo tudi v vinogradu, kjer gojijo kar 280 vrst vinskega in namiznega grozdja, razen tega pa še 25 vrst podlag za cepljenje trt. Lanj naprimer jim je 5 trt namiznega grozdja Imperial 4 dalo kar 65,5 kg lepega grozdja.

Namen teh poskusnih parcel je predvsem ugotavljanje, katere vrste kultur v skladu s podnebnimi in terenskimi razmerami in ob ustreznih agrotehničnih ukrepih najbolje uspevajo, s čimer naj bi dobili najboljši izbor kultur. Te naj bi zadrzne organizacije v sodelovanju s kmeti uvajale na njive, vinograde in sadovnjake, da bi dosegli večji in kvalitetni pridelek za domačo potrošnjo in zunanji trg.

-Jp

IZ PROBLEMATIKE SOCIALNEGA ZAVAROVANJA V POMURJU

Prednost preventivi

Te dni bo četrto redno zasedanje Okrajnega zavoda za socialno zavarovanje v Murski Soboti. Že prva letošnja skupščina Zavoda za socialno zavarovanje v Pomurju je v splošnem ugotovila, da je to zdravstvena služba sicer napredovala, vendar še niso izkoriščene vse možnosti. Potrebno je tudi doseči reorganizacijo zdravstvene službe, ki naj ima svoje težišče predvsem na preventivnem zdravljenju.

To je namreč cenejše od kurativnega in je nedvomno koristnejše za človeka.

Stroški za zdravljenje zavarovancev se namreč naglo in nesorazmerno povečujejo napram dohodkom tega zavoda. Tako je zato, ker je preveliko preventivnega zdravljenja in je v

zdravstvu tu še preveč popustljivosti, ki meji na razpisnost. Mnogo je bolniških staležev, veliko obiskov na domu. Ugotovljeno pa je, da se bolniški staleži kopijo prav ob žetvi in da dejansko mnogi delavci iščejo bolniški stalež zato, da v tem času delajo doma na polju. Zanimivo je dejstvo, da zaposlujejo zavarovanci ambulante večino časa (90%), medtem ko samo-plačniki zaposlujejo zdravnike v ambulantah samo v eni desetini vsega delovnega časa. Če pri tem pomislimo, da je vseh zavarovancev v Pomurju okrog 39 tisoč, vseh prebivalcev pa okoli 130.000, potem je to zares presenetljivo.

Iz leta v leto večji stroški zdravstvenega zavarovanja, ki so vzpodbudili Zavod za social-

no zavarovanje k takemu razpravljanju, pa niso edini. Tukaj je treba upoštevati tudi znatno naraščanje industrije in močno povečanje mehanizacije v kmetijstvu. S tem v zvezi je tudi naraščanje nesreč pri delu, kar prav tako zahteva povečano preventivno delovanje, to pa je dolžnost ne le zdravstvenih ustanov, temveč tudi podjetij in samega zavoda.

Uporaba sredstev za gradnjo žitnih skladišč

Sredi aprila je Zvezni izvršni svet določil 6 milijard din iz gospodarske rezerve federacije za gradnjo skladiščenega prostora za žito in mlevske izdelke ter za financiranje gradnje in nabavo cistern za tekoče gorivo in tehnične masčobe. Zdaj je z odredbo zveznega državnega sekretarja za blagovni promet določeno, da se od tega zneska porabi 5639 milijonov za posojila za gradnjo skladišč za žito in mlevske izdelke. Ta posojila bo dajala Jugoslovanska investicijska banka samo investitorjem, ki jih določi Direkcija za prehrano, in sicer za gradnjo silosov na 50 let po obrestni meri 0,50% letno, za gradnjo mehaniziranih skladišč na 30 let z obrestno mero 0,50% letno in za gradnjo ostalih žitnih skladišč na 20 let z obrestno mero 2% letno. Ti investitorji so oproščeni lastnega prispevka k investicijskim stroškom in polaganja garancijskega zneska. Za gradnjo skladišč in za nabavo cistern za tekoče gorivo in tehnične masčobe pa je določeno 361 milijonov din, ki jih dobi Direkcija za surovine brez obveznosti vračanja.

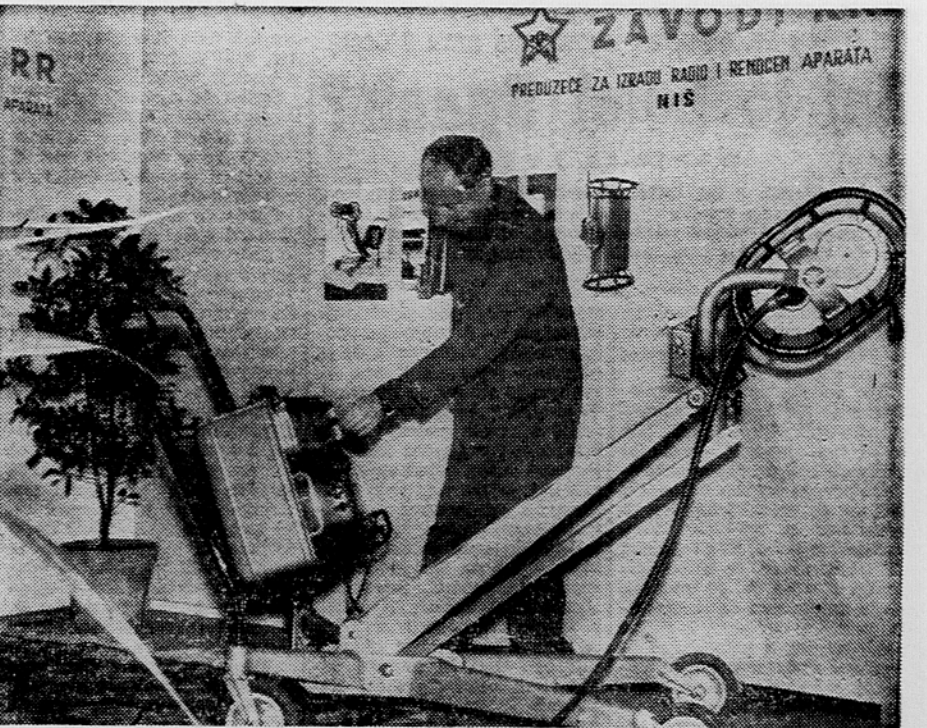
Uspeh domačih proizvajalcev strojev in naprav za varilno tehniko

Velik napredek smo zadnja leta dosegli ne le s čedalje širšo uporabo sodobne varilne tehnike v številnih panogah naše industrije, marveč tudi s hitrim razvojem domačih proizvodnih strojev in naprav za varjenje ter materiala, ki se pri tem uporablja. O tem napredu nam zgornjo pričra mednarodna razstava varilne tehnike v Ljubljani.

Med domačimi razstavljalci se odlikuje na primer ladjedelnica »Uljanik« v Pulju s svojimi uspešnimi prenosnimi agregati za varjenje. Več podjetij izdeluje tudi varilne transformatorje. Posebej je treba omeniti originalni toplotni impulzni stroj za varjenje folij iz plastičnih mas, izdelek Zavoda za varjenje LRS v Ljubljani, ki je pred kratkim prejel tudi priznanje Oskarja za embalažo.

Cedalje bolj se v varilni tehniki uporablja tudi elektronika. Zagrebško podjetje »Elektroda« razstavlja velik agregat za električno varjenje z elektronsko regulacijo. V varilni tehniki je velikega pomena točno ugotavljanje kvalitete zvarov z rentgenskim aparati, napravami za ugotavljanje napak s pomočjo ultrazvoka. Rentgenske aparate za ta namen že izdelujemo doma. Tak specialni prenosni rentgenski aparat razstavlja Zavod RR iz Niša, podjetje »Energoinvest« iz Sarajeva pa izdeluje naprave za preizkavo zvarov s pomočjo radioaktivnih izotopov.

Hitro se je razvila tudi domača proizvodnja orodja in drugih pripomočkov za potrebe varilne tehnike. Doma izdelujemo skoraj vse vrste elektrod za varjenje (v jesijski železarni izdelujejo 12 vrst teh elektrod in 7 vrst žice za varjenje). Tudi varilne praške za sodobno varjenje proizvajamo doma. Take praške za sivo litino, aluminij in baker izdelu-

Zavod RR v Nišu izdeluje specialne prenosne rentgenske aparate za kontrolo zvarjenih predmetov. — Na sliki je tak aparat z mednarodne razstave varilne tehnike v Ljubljani.

INTERVJU Z MINISTROM ZA PROSVETO ZAR

Dežela v boju za napredek

Kemal el Din Husein je v razgovoru z našim sodelavcem predvsem opozoril na veliko potrebo po tehničnih strokovnjakih za mlado industrijo ZAR

»Upam, da bo tudi ta sedanji obisk v Jugoslaviji veliko prispeval k nadaljnjemu sodelovanju med Jugoslavijo in Združenimi arabskimi republikami ne samo na področju prosvete in vzgoje, ampak tudi sicer.« je izjavil ob prihodu v Ljubljano mladi in odločni minister za prosveto Združenih arabskih republik Kemal El Din Husein, eden izmed ožjih sodelavcev predsednika Naserja.

V razgovoru je ugledni arabski predstavnik opisal nekatere glavne probleme na področju prosvete, s katerimi se trenutno ukvarja njegova dežela. »Zlasti so trudimo se za to, da bi razširili prosvetno vzgojo in da bi dvignili splošno kulturno raven prebivalstva. Zdaj smo uvedli splošno šestletno šolsko obveznost, tako da obiskujejo šolo otroci od 6. do 12. leta. Seveda pa je bilo treba premagati že mnoge ostanke preteklosti, kajti tuji imperializem se ni brigal za izobrazbo domačega ljudstva. Dejansko smo lahko v Egiptu začeli široko akcijo prosvetljenja šele po letu 1952, in vendar smo v tem času nanovo vključili 1.200.000 šolarjev več.

Hruščev o odnosih z ZDA

Moskva, 9. jul. (Reuter). — Sovjetski ministrijski predsednik Hruščev je na sestanku z ameriškim guvernerjem izjavil, da nikoli ne bo mogla izbruhniti vojna, če bodo Sovjetska zveza in ZDA ostale prijateljice. V zvezi s konferenco zunanjih ministrov v Ženevi, ki se bo nadaljevala 13. julija, je dejal, da Sovjetska zveza želi, da bi bil sklenjen sporazum o mirovni pogodbi z Nemčijo in o ureditvi berlinskega vprašanja. Ureditve teh vprašanj bi odprla pot do razorožitve. Hruščev je tudi dejal, da je treba verjeti, da bo prišel čas, ko bo moč izgladiti trenja in navezati dobre stike med ZDA in Sovjetsko zvezo.

tako da se je število učencev v osnovnih šolah v tem razdobju podvojilo, v višjih šolah pa trojilo, v tehniških šolah pa celo petkrat.

»Tehniška vzgoja in usposabljanje srednjih strokovnih kadrov sta sploh naša najbolj prečena sodobna naloga.« — je nadaljeval. — »Naša dežela se je po revoluciji začela močno razvijati, tako v industriji kot v kmetijstvu. Razen tega pa se zelo trudimo, da bi razvili tudi znanstveno raziskovanje in tehniški napredek. Ustanovili smo zato več tehniških institutov. Med posameznimi panogami je že od prej zlasti razvita kemija.

V zvezi z drugimi kulturnimi problemi njihove dežele je ugotovil, da je bil tudi na teh področjih dosežen v zadnjem času velik napredek. Dokaz teh povečanih dejavnosti je tudi dejstvo, da je bilo v novem letu ustanovljeno za te panoge posebno ministrstvo za kulturo, ločeno od ministrstva za prosveto in šolstvo.

Na vprašanje, če nastajajo kakšni posebni problemi v prosvetnem in šolskem področju zaradi zvezne ureditve države oziroma obeh delov, Egipta in Sirije, je minister odgovoril, da v tem oziru ni nobenih posebnih vprašanj, kajti kulturna enotnost je bila med egiptovski in sirski pokrajino dosežena v bistvu že pred politično združitvijo. Razen tega so si bile oblike in težnje v arabskih deželah na področju kulture že po tradiciji zelo podobne.

Na vprašanje o sodelovanju med Jugoslavijo in ZAR na kulturno-prosvetnem področju je menil, da so bili ti odnosi zelo dobri, če pred podpisom kulturne konvencije. »Seveda, po podpisu pogodbe so bili dani še boljši pogoji za konkretno uresničevanje tega sodelovanja. Mi imamo več študentov v Jugoslaviji in nekateri Jugoslovanci študirajo v ZAR. Namravamo pa, da se te izmenjave še povečajo, kakor tudi, da se izmenjuje razne skupine no-

Kemal el Din Husein

vinarjev, igralcev, prevajalcev književnih del iz arabskega na jugoslovanske jezike in obratno. Konkretno je obljubil tudi, da se bo zavzel za večjo povezavo ljubljanske Moderne galerije z arabskimi likovnimi umetniki.

Ko je govoril o kopisti osebnih obiskov in neposrednih stik-

kov, se je dotaknil tudi sprejema delegacije pri predsedniku republike Titu na Brionih. Poudaril je, da so bili nad tem sprejemom zelo srečni, da je predsednik Tito pokazal veliko zanimanje ne samo za povečanje kulturnega in prosvetnega sodelovanja, ampak tudi za okrepitev splošnih odnosov med obema deželama. Medtem ko so mu oni sporočili pozdrave predsednika Naserja, so obratno sprejeli od njega podobne pozdrave za svojega predsednika. Verjetno bo tudi Naserjev sodelavec general Amer v kratkem obiskal Jugoslavijo.

»Nasploh goji naše ljudstvo velike simpatije za Jugoslavijo,« je ugotovil minister in dodal, da so dobili na svojem potovanju po Jugoslaviji zelo lepe vtise. »Vidimo, da je Jugoslavija povsod zelo napredovala in da si vaše ljudstvo veliko prizadeva za prosvetni in splošni razvoj dežele ter za resnično neodvisnost na vseh področjih, kar nas še posebej duši.« (bp)

Poslanik brazilskega parlamenta in bivši guverner države Sao Paulo Quadros je bil včeraj dopoldne v zemunski tovarni kmetijskih strojev »Zmaj«, kjer si je ogledoval tovarniške obrate in se razgovarjal s predstavnikom delavskega sveta, upravnega odbora in z direktorjem tovarne. V daljšem razgovoru so brazilski gosta seznanili z delovanjem organov delavskega samoupravljanja. Opoldne je bil Quadros gost na ko-lu, ki mu ga je priredil predsednik odbora za »unanje zadeve zvezne ljudske skupščine dr. Aleš Bebler. — Na sliki: Prihod brazilskega poslanca Quadrosa v Beograd.

Močan učinek številnih stavk

OD NAŠEGA STALNEGA DOPIŠNIKA

RIM, 9. jul. (Po telefonu). Na zahtevo Generalne konfederacije dela je predsednik vlade Segni danes ponovno sprejel generalnega sekretarja CGIL Novella in sosesetarja Santija, ki sta po zaključku razgovorov s Segnijem izjavila, da sta z njim razpravljala o nekaterih problemih stavkovnega boja, ki ga vodijo italijanski pomorščaki že več kot mesec dni. Segni, ki je včeraj sprejel tudi generalnega sekretarja krščansko-demokratskih sindikatov CISL, Stortija, je predstavnikom CGIL izjavil, da bo nadaljeval posvetovanja in se jutri verjetno ponovno sestal s predstavnikom konfederacije.

Številne enotne stavke v vsej državi so imele močan vpliv tako na krščansko-demokratsko stranko kot tudi na vlado. Odpor proti očitni podpori, ki jo vlada s pomočjo policije nudi delodajalcem, je prišel do izraza tudi v skupščini, kjer so posamezni poslanci, med njimi tudi krščansko-demokratski sindikalisti, zelo odločno kritizirali vlado. Da pa so glede sindikalnih akcij mnenja deljena tudi v vladi sami, kaže ta včerajšnja govora ministra za trgovinsko mornarico Jervolina

in ministra za delo Zaccagnini. Medtem ko je Jervolino vztrajal na stališču, da so zahteve pomorščakov previsoke in da bi povzročile, ki ga zahtevajo, znašalo okoli 10 milijard in pol, česar pa paroplovne družbe ne bi moglo utrpeti, in da so sindikalna organizacija s svojo trdoglavo stališče, če spor še ni rešen, pa je minister za delo priznal, da je treba iskati vzroke dolgotrajne stavke predvsem v ekonomsko-socialnem položaju dežele in obljubil, da se bo vlada zavzemala za »vzpostavitev socialnega miru«.

Največ razburjenja pa so v zadnjih dneh povzročile volitve novega predsednika delne skupščine Sicilije. Sicilijanska krščansko-demokratska stranka je sklenila sporazum z liberalci, monarhisti in neofašisti. Kljub temu je pri prvem glasovanju za novega predsednika delne skupščine dobil kandidat krščanske demokracije 43 glasov, enako kot kandidat krščan-

skih socialistov in levice. Izvoljen je bil krščansko-demokratski kandidat Ferdinando Stagno D'Alcontres, ki je dobil 45 glasov, medtem ko jih je dobil kandidat krščanskih socialistov in levice Benedetto Maiorana della Nicchiara 41. Tako so tudi pri včerajšnjem glasovanju trije krščansko-demokratski ali pa monarhistični poslanci glasovali za nasprotnega kandidata, medtem ko je bilo v tork zvečer »ostrostrelecev« pet.

V senatu je bilo včeraj izglasovano besedilo zakona o amnestiji, ki je tako postal s tem

pravomočen in bo predsednik republike lahko takoj proglasil amnestijo. Aca Stanovnik

Sklep o proizvodnji atomske bombe v Tananarivi

Tananariva, 9. jul. (Reuter). — Izvršni odbor francoske skupnosti je na svojem nedavnem sestanku v Tananarivi na Madagaskarju sprejel sklep o proizvodnji atomske bombe. V sklepu je rečeno, da bodo pozneje opravili podzemsko eksplozijo te bombe.

Sodna obravnava v Atenah

Atene, 9. jul. (Tanjug). Pred atenskim vojaškim sodiščem se je danes začela sodna obravnava proti skupini 17 državljanov, ki so obtoženi, da so neposredno ali posredno sodelovali v vo-

hensko mrežo, organizirano v tujini. V odsotnosti bodo obsojili tri obtožence, med katerimi je tudi član politbiroja KP Grčije K. Kolijanis.

Zagovorniki obtožencev, pa tudi vsi voditelji opozicijskih strank, stoje na stališču, da bi morala biti sodna obravnava pred rednim sodiščem in da bi morali obtožence soditi na podlagi normalnih zakonskih predpisov. Med preiskavo je neke obtoženec priznal krivdo, ostali pa zanikajo, da bi bili krivi česar koli, kar navaja obtožnica.

Pred sodiščem bo pričalo kakih 50 ugodnih osebnosti, kot razbremenilne priče, med katerimi so tudi nekateri voditelji strank centra in bivši ministri.

NOV ZAKON V ČSR

Sindikalni odbori v tovarnah

Zakon določa nekatere pravice, ki jih bodo imeli odslej osnovni sindikalni odbori v odnosih do vodstev podjetij in organov oblasti

PRAGA, 9. jul. (Tanjug). Češkoslovaška ljudska skupščina je včeraj v obliki zakona sprejela sklep nedavnega kongresa sindikatov o tovarniških odborih osnovnih sindikalnih organizacij. Novi zakon določa obseg dejavnosti sindikalnih odborov v tovarnah in podjetjih kakor tudi, v katerih sindikat sodeluje oziroma sodeluje z vodstvom podjetja.

Uprava podjetja je dolžna vprašanja, kot so sprememba delovnega časa, normiranje, uvedba ali sprememba plačilnega sistema, sprejemanje in odpustanje delavcev in namestitve, urejati skupno s sindikalnimi odbori oziroma o tem ne sme odločati brez poprejšnjega soglasja sindikatov. V odnosu do državnih organov imajo sindikati pravico do »tovariškega sodelovanja«. V obrazložitvi zakona je rečeno, da sindikalni organi ne smejo posegati v dejavnost, ki jo opravljajo ljudski

odbori, uprava ali sodišča kot nosilci in izvrševalci državne oblasti.

Po novem zakonu bo o večini sporov med delavci in vodstvom podjetja, do katerih pride v delovnem razmerju, razpravljali in sklepali sindikalni organ v podjetju. Prenos te pravice na sindikalno organizacijo je potrjen tudi z zakonom o spremembi zakona o sodiščih, ki ga je prav tako včeraj sprejela skupščina.

Sindikalni forumi so pooblašeni, da sklepe nadalje oblikujejo. Ta zakonski sklep je bil sprejet po dolgotrajnem obdobju javnih razprav in odkritih zahtev članov sindikatov po večji vlogi sindikatov, sodelovanju v upravljanju, pravici kontrole dela državnih organov, sodelovanju v delu komunalnih služb in administracije kot tudi sprejemu novega zakona o sindikatih, ki bi te pravice zajamčil in določal sankcije zoper tiste, ki te pravice ne bi spoštovali. Te zahteve so zlasti odkrito postavljali že pred dvema letoma in pričakovali so, kot so govorili tudi najodgovornejši funkcionarji, da bodo ta vprašanja urejena že v začetku lanskega leta. Toda čeprav so nekatera vprašanja v praksi reševali in prenesli na sindikate nekatere pravice sklepajna sindikalnih in državnih organov o posameznih vprašanjih, je ostalo neurejeno vprašanje vloge in mesta sindikalne organizacije ter njenih pravic.

Na nedavnem kongresu sindikatov so sprejeli sklep o tovarniških odborih sindikatov, ki je bil zdaj uveljavljen v obliki zakona. To, da je skupščina sprejela sklep sindikalnega kongresa, pomeni poskus, da bi v določenih meri ugodil postavljanim zahtevam in vskladil sedanjo prakso v odnosih med sindikatom in podjetjem z doslej veljavnimi pravnimi predpisi.

Zarko Stojanović

Odpor proti bombnikom

Britansko javno mnenje je s precejšnjim odporom sprejelo vesti o priselitvi ameriških bombnikov iz Francije

LONDON, 9. jul. (Tanjug). Parlament je včeraj razmeroma mirno sprejel sporočilo o premestitvi devetih eskadril letalskih sil atlantske zveze, opremljenih z atomskim orožjem, iz Francije v Veliko Britanijo, toda ne tako britanska javnost. Čeprav bodo te enote, kakor je sporočilo obrambno ministrstvo, razmešene v oporiščih, ki jih že uporabljajo ameriške letalske enote in bo, kot pravi isto sporočilo, berbeno udeleževanje teh enot podrejeno istemu sistemu dvojne odobritve britanske vlade in poveljstva NATO, pa to ni moglo odstraniti vseh dvomov, še tem bolj, ker je samo dejstvo, da premeščajo te sile z ozemlja ene članice NATO na ozemlje druge, moralo ponovno sprožiti razpravo o razmestitvi jedrskega orožja sploh.

Te dvome izražata danes »Manchester Guardian«, ki vprašuje, kakšna je praktična vrednost dvojnega sklepa in pravice veta britanske vlade glede uporabe tega orožja, če jo gledamo v luči izjav štaba atlantske zveze, da bo lahko jedrsko letalstvo krenilo v akcijo v roku 15 do 30 minut. »Kako je mogoče v tem roku opraviti politično posvetovanje, ki je formalno predvideno za uporabo tega orožja?« vprašuje »Manchester Guardian«.

Drugi glas, ki je posredno povezan s tem problemom, prihaja iz Douglasa, kjer je letna konferenca trade unionov transportnih in splošnih delavcev s skoraj poldrugim milijonom članov. V osnutku resolucije konferenca med drugim zahteva, naj bodo letalska letalstva, ki jih je britanska vlada zdaj iznajda, da z britanskega ozemlja ne bodo uporabili atomskega orožja prej, kot bi to

storila druga stran, in da bo takoj ukinjeno vsako patruliranje letal z atomskim orožjem, katerih oporišča so na ozemlju Velike Britanije.

Glede na Nordstadovo izjavo, da bi lahko atlantska zveza v primeru spopada uporabila atomsko orožje prej kot nasprotnik, in glede na sporočilo, da nadaljnje razporejanje premeščenih enot v Franciji onemogoča prav to, da so opremljene z atomskim orožjem, je iz teh delov resolucije Cousinsovih sindikatov jasno razviden odpor proti poslednjemu sklepu obrambnega ministrstva. Tudi sam »Times«, ki v celoti podpira sklep obrambnega ministrstva, diskretno priznava, da ni moč izraziti posebnega zadovoljstva nad tem sklepom. Svoje pismenke pojasnjuje list z »nedvomno politično škodo, ki jo je zahodni zvezni prizadelo stališče Pariza do atlantske

Macmillanova izjava

Po mnenju britanskega premiera je sestanek na najvišji ravni neogiben

LONDON, 9. jul. (AP. — Reuter). Britanski ministrijski predsednik Macmillan je sinoči na razpravi v spodnji zbornici menil, da je neogibno, da se sestanejo vodilni državniki, da bi odstranili nasprotja med Zahodom in Sovjetsko zvezo. Kakor je dejal, lahko samo sovjetski ministrijski predsednik Hruščev sprejme odločilne sklepe, ki lahko privedejo do ublažitve napetosti med Vzhodom in Zahodom.

»Nikoli se nisem nadejal,« je dejal Macmillan, »da bodo zunanji ministri v Ženevi uredili vsa vprašanja. Se vedno pa upam, da je moč na tej konferenci zmanjšati število vpra-

Pelt potuje v Gvinejo

New York, 9. jul. (AFP). — Sekretariat OZN je objavil, da je bil za posebnega poslanca generalnega sekretarja OZN Daga Hammarskjöld izvoljen Nizozemec Adrian Pelt. Njegova naloga bo, proučiti položaj v Gvineji, imel pa bo tudi razgovore s predstavniki vlade, tako da bo lahko priporočil OZN dolgoročni program pomoči za razvoj te afriške države.

šan, o katerih ne soglašamo, tako da bi bila preostala lahko predložena na sestanku predsednikov vlad.

Glede pogajanj med Vzhodom in Zahodom o opustitvi poskusov z jedrskim orožjem je Macmillan dejal, da verjame v vsak sporazum, ki lahko prepreči nadaljnje zastrupljanje ozračja. Če se bodo poskusi nadaljevali, lahko to postane nevarno. Macmillan je kritiziral predlog laburistične opozicije o ustanovitvi skupine dežel, ki bi jih vodila Velika Britanija in ki bi se odrekale jedrskemu orožju. Proizvodnje jedrskega orožja ni treba ustaviti, je rekel Macmillan, če ni moč prepovedati, da bi ga imeli.

PO OBISKU GENERALNEGA SEKRETARJA NATO V GRČIJI

Kaj je hotel Spaak?

DOPIS IZ ATEN

ATENE, 9. jul. Obisk generalnega sekretarja atlantske zveze Henrija Spaaka v Grčiji je bil končan v začetku prejšnjega tedna, vendar so njegovi razgovori z grškimi državniki še vedno vznemirjajo političnih razprav in komentarjev v tisku.

Kaj je hotel Spaak doseči in kaj je dejansko dosegel — to sta dve poglavitni vprašanji, na kateri skušajo odgovoriti.

Kar zadeva prvo vprašanje, kakšni so bili Spaakovi nameni, odgovora ni težko najti, ker se je sam potrudil, da ne bi prišlo do kakšnega nesporazuma.

Od prvega koraka na grških tleh se je začel Spaak vneto zavzemati za izpolnitev vseh obveznosti dežel, ki so članice Atlantske zveze, do te organizacije. Kar se da, je uporabljal svojo zgornost, da bi prepričal politike, novinarji in druge predstavnike, s katerimi se je srečeval v Atenah, da organizacija, v kateri opravlja važno funkcijo, lahko uspešno uredi in tudi ureja vse neresne probleme današnjega sveta ter aktualnega mednarodnega polo-

žaja. Ne glede na protislovja je pozival k intenzivnemu oboroževanju in hkrati trdil, da je Atlantska zveza miroljubna organizacija, skušal je dokazati, da strahne rušilne rakete, ki v nekaj minutah preletijo tisoče kilometrov, dejansko koristijo obrambi miru. Kjerkoli se je prikazal — na tiskovnih konferencah, predavanju za politične predstavnike, na sprejemih — je imel dolge govore, in to vselej na isto temo: mir zagotavlja samo intenzivno oboroževanje Zahoda. Njegovih pojasnjevanj, govorov in izjav za tisk niso v celoti objavili niti tisti listi, ki so prej pozdravljali njegov prihod. Nekaterim listom ni bilo mogoče vskladiti Spaakovih izjav z uradnimi grškimi gledišči, in ker ni bilo drugega izhoda, so

krajšali tiste dele njegovih izjav, kjer je bila protislovnost v tonu in vsebini očitna.

Spaak je namreč večji del svojega obiska izkoristil za to, da bi podprl sklepe in želje NATO glede srednje oporišče za rakete na srednjo daljavo v nekaterih deželah.

Glede na to, da so najodgovornejši grški državniki prav te dni večkrat ponovili, da niso sprejeli nobenega sklepa o zgraditvi oporišče za rakete na srednjo daljavo, so Spaakova posredna priporočila, naj bi oporišča zgradili, kjerkoli bi to hotela atlantska zveza, tu razglasili kot izraz nervoznosti vojaškega vodstva te organizacije in največjih včlanjenih dežel, češ »zakaj Grčija naposled že ne sprejme te nedolžne igrarke, ki ji jo že dolgo ponujajo« — kot je to izrazil neki komentator. Nekateri drugi so Spaaka v svojih listih in pozneje tudi na tiskovni konferenci vprašali, zakaj svojega blaga ne ponuja tako gorljivo svojim rojakom, Belgijcem, če je že tako dobro.

Vsa zgornost generalnega sekretarja Atlantske zveze ni pomagala, ko je odgovarjal na takšna vprašanja. Na koncu je moral vendarle priznati, da mora vsaka dežela sama od-

ločiti, ali bo zgradila takšna oporišča, čeprav je doseženo načelno soglasje o potrebi, da se NATO oborožuje s sodobnim orožjem.

Kaj je Spaak po vsem tem dosegel v Atenah?

O tem uradno niso ničesar povedali, niti v obliki običajnih sporočil, ki jih objavljajo po potrebi obiskih.

Pomembno tega so v poluradnih, tako imenovanih poučenih časnikaških krogih ugotovili več dejstev, ki dajo posreden odgovor na zastavljeno vprašanje. Predvsem opozarjajo na dejstvo, da so se Spaakove izjave tako po vsebini kot po tonu razlikovale od izjav vlade ob njegovem obisku. Medtem ko je na primer zunanji minister Averof nekaj ur pred tem, preden je odšel na letališče sprejel Spaaka, trdil, da je ta obisk zgolj protokolarnega značaja (to so vladni časniki trdili tudi po Spaakovem odhodu), pa je dal Spaak vedeti, da je prišel zato, da uredi važna vprašanja z grško vlado, pri čemer ni pozabil namigniti na oporišča.

Vseh svojih javnih izjavah in govorih se Spaak ni niti z eno samo besedo zavzel za mednarodno razumevanje in ublažitev napetosti na svetu,

ne glede na razgovore v Ženevi, kjer zahodni predstavniki, vsaj formalno, niso odklonili razprave o potrebi, da bi našli sredstva za ureditev sedanjih problemov na drugačne načine kot z vojno.

V Atenah zdaj manj iščejo odgovore na vprašanja, ki zadevajo splošno politiko Zahoda in Spaakove osebne koncepte, zato pa posvečajo večjo pozornost zaključkom, da je skušal generalni sekretar Atlantske zveze vplivati na grško vlado, da bi sprejela določene sklepe, čeprav je minister Averof te dni večkrat izjavil, da Grčija, ki sprejema sklep o oporiščih, ne želi poslušati nasvetov ne od prijateljev ne od sovražnikov. Spaak je to gotovo vedel in zato nič ne verjame, da so bila njegova priporočila slučajna.

Se tembolj zato, ker se je Spaak spuščal tudi v podrobnosti. Na dolgo in široko je na primer pojasnjeval, da so nesprejemljivi in nerealni predlogi o regionalnih sporazumih o dezatomizaciji, o katerih so se že dni pozitivno izrekle številne vlade balkanskih dežel. Grška vlada še ni dokončno odgovorila na predloge o ustanovitvi cone brezatomskega orožja na Balkanu in je zato

dejstvo, da je Spaak hotel »določiti stališče« glede teh predlogov, vplivalo zelo neugodno celo na njegove politične prijatelje in naklonjene časnike, ki zaradi tega sploh niso odgovarjali nasprotnim političnim krogom, ki so Spaakovo argumentacijo in njegovo dejavnost v Atenah označili za »vojno hujskaštvo. Tako je bil vtiš, ki ga je napravil bojoviti politični sekretar Atlantske zveze.

Grška vlada je bila pripravljena razgovarjati se s Spaakom o nekaterih ekonomskih težavah dežele in o potrebi po tesnejšem sodelovanju zahodnoevropskih dežel v vprašanju skupnega trga, glede česar ima Grčija še vedno znatne pomisleke in se nekoliko boji za svoje pozicije na evropskih trziščih po ustanovitvi skupnega trga. Takšna prizadevanja grške vlade pa, kot kaže, niso našla potrebnega razumevanja, ker je Spaak posvetil vsemu drugemu prej več pozornosti kot grškim gospodarskim težavam.

Takšen je vtis, ustvarjen na podlagi tega, kar je zvedela javnost o Spaakovem obisku.

OB ROBU
DOGODKOVdeložaciji
Ob atomski

V bližnji prihodnosti se bo s francoskih letališč dvignilo 200 ameriških letal usposobljenih za prevoz atomskega tovara. Odletela bodo v glavnem na britanska letališča, za kar je dala britanska vlada, kljub negotovanju dela javnega mnjenja, privoljenje.

»Preseljevanje« ameriške atomske zračne flote iz Francije v Anglijo in deloma v Zah. Nemčijo je zadnje dejanje v dogajanju, ki bi ga lahko označili s Schillerjevimi verzmi: ... so gewohnt mir die Bitte, ich sei in ihrem Bunde der dritte. Francija je hotela postati v atlantskem zavezništvu član vodilnega triumvirata in tretja atomska sila v zahodnem svetu, a pri tem ni uspela.

Eno med propagandnimi gesli, ki je prineslo na oblast generala de Gaullea je bilo: povrniti Franciji veličino, ki jo je zapravila parlamentarna IV. republika. Kažipot k tej veličini pa sta Alžir in lastna atomska bomba...

Predsednik de Gaulle se je že septembra lani v osebni posilnici obrnil na Eisenhowerja in McMillana. Francija je od dveh zahodnih zaveznikov v imenu zgoraj omenjenih prizadevanj zahtevala, naj bo sprejeta kot enakopraven partner v atomski klub; zahodna zavezništva naj ji zavrne vse recepte, ki so ju privedli do atomske moči, Atlantski pakt pa naj bi se bolj angažiral v podpori francoske politike v Alžiru.

Odgovor na omenjeni poslanici sicer ni bil objavljen; po dogodkih, ki so sledili, pa je moč sklepati, da je bil odklonjen. Francija je namreč do svojega sredozemskega brodiraja umaknila izpod poveljstva Atlantskega pakta, kar so tomluščiki bolj kot demonstracija francoskega nezadovoljstva z zavezniškimi kot pa kot posledice dejanskih potreb. V istem času je bila v Franciji podkrepljeno poudarjena odločnost voditi svojo, nacionalno zunanjo politiko, hkrati pa je bil zaznaren prvi nagib v smeri Bonn, medtem ko so britanski časopisi in del francoskega tiska z obžalovanjem ugotavljali, da je Francijo zajel val anglofobije.

Zelja, angažirati Atlantski pakt pri obrambi izključno francoskih interesov v Alžiru je privedla do zanimivega pojasa: v vojaškem tisku je nek francoski general razvil teorijo, da je treba sprčo razvoja interkontinentalne balistične popolnoma spremeniti obrambno strategijo Evrope. Zahodna Evropa ne more biti več srž atlantskega obrambnega sistema. Jedro atlantske obrambe z vsemi ustreznimi napravami, da je treba prenesti v sev. Afriko, Alžir da je za to najprikladnejši...

Ameriško obrambno ministrstvo se je odločilo, da izda povelje, za selitev 200 atomskih bombnikov potem, ko je francoska vlada izrecno prepovedala usklajenost atomskih nabojsnih glav na svojem ozemlju. Toda to je bilo v ekstremni zunanji odraz procesa, ki je poznal dve skrajni točki: prva je dosežila trojno, anglo-ameriško-francosko vodstvo v Atlantski zvezi in prilagoditi politiko te zveze specifičnim interesom Francije; ker ta cilj ni bil uresničljiv, so šla francoska prizadevanja v nasprotje, toda podobni smeri: ustvariti evropski atlantski trikotnik Pariz-Bonn-Rim, ki bi pri odločanju v okviru Atlantskega pakta skupno in enotno uveljavljala svojo težo. Kot je pokazala ženevska konferenca, francoska benevolentnost pri gospodarski integraciji Posarja v Zah. Nemčijo in vrsta drugih diplomatskih potez, je Franciji uspelo sinhronizirati se z bonnsko diplomacijo v vrsti vprašanj; isto pa ne bi bilo mogoče trditvi za Italijo, kjer so sicer de Gaulle nadsevala sprejeli, toda predseme kot predsednika sosedne latinske države, ne pa kot nosilca določene politične koncepcije.

V iskanju svoje, baje zapravljene veličine, je Francija sicer prišla do tega, da bo imela v kratkem lastno atomsko bombo; tudi v Alžiru je do vrata zabredla v akcijo, ki naj bi jo v prekomernih ozemljih povrnila teži in vpliv, ki ga je imela nekoč. Kako je za njeno neodvisno, nacionalno zunanjo politiko, ki je bila vedno osrednja točka de Gaulleovega političnega programa? Francoska levica opozarja, da je Francija prav ob iskanju zgrešene veličine zabredla v odvisnost, v kakršni se ni bila nikoli: na mednarodnem polju da je vse bolj brezovno odvisna od ameriške diplomatske podpore, na gospodarskem področju pa zaradi Alžira, lastne poti do atomske bombe in ekonomskega navora v Sahari in Zah. Nemčije.

U. S.

Gvineja »južna riviera«

Najmlajša afriška neodvisna država, republika Gvineja, je postala svobodna in samostojna, ko se je 28. septembra lani kot francoska prekomorska posest na ustavnem referendumu izrekla za odepitvijo od Francije. Edina izmed dežel francoske Zahodne Afrike, kateri je bila priključena od leta 1891 kot francoska Gvineja, je razbila verigo kolonialnega režima in odvisnosti in ubrala pot svoje neodvisne bodočnosti.

Področje ob Atlantskem oceanu je bogato naravnih lepot, zaradi katerih je ta dežela tudi prišla v zgodovino pod imenom »južna riviera«. Na tej obali leži prestolnica Gvineje Conakry, mesto z okrog 60.000 prebivalci, vse v prepletem zelenju in v senci visokih in vejastih dreves mango. Gvineja meri okrog 245.000 kv. km. Na njenem ozemlju živi 2,5 milijona prebivalcev.

Ceprav sodi Gvineja kot tudi njene sosedne dežele do zlaste dežele, ima vendar dovolj naravnih pogojev za gospodarski razvoj. Njeno kmetijstvo je precej razvito in raznoliko ter v znatni meri krije osnovne potrebe dežele, daje pa tudi presežke za izvoz. Glavni pridelki za domačo potrošnjo so riž, manioka, koruza, tropski krompir in arašidi, za izvoz pa banane, kava, palmovj orehi, ananas, prav tako pa izvažajo sadne sokove. Tudi živinoreja skoraj krije domače potrebe. Največji potencialni vir gospodarskega razvoja dežele pa je v njenem rudnem bogastvu; za izvoz pridobivajo boksit, železno rudo, diamante in nekaj zlata.

Uvoz narašča,
izvoz zaostaja

Zunanjetrgovinska izmenjava zadnjih let kaže nenehno naraščanje uvoza, ki se je v zadnjih dveh letih podvojil, medtem ko izvoz zaostaja in je v letu 1958 celo nekoliko nazadoval. Izmenjava Gvineje, izražena v dolarjih, je znašala v letu 1958 približno 52 milijonov dolarjev.

Glezos četrtič
pred sodiščem

Včeraj se je začel pred posebnim vojaškim sodiščem v Atenah proces proti Manolisu Glezosu. Glezo je bil že obojen na smrt. Pred 17 leti, 30. maja 1941 sta on in Apostolos Santas suela zastavo s ključastim križem in razobesila grško nacionalno zastavo, vsej nemški straži v posmeh. Nemška vojaška komanda je bila v odvisnosti odobila na smrt.

Glezos se je izognil zasledovanju v postel eden med vidnejšimi voditelji grškega odpora EAM.

Uvoz pa 17,5 milijona; trgovinski primanjkljaj v tem letu je torej znašal približno 34,5 milijona dolarjev in se je v primerjavi z letom 1956 petkrat povečal.

Okrog 70% vrednosti izmenjave je v letu 1958 odpadlo na Francijo in to tako v uvozu kot v izvozu. Razen Francije izvažajo Gvineja največ še v Alžirijo, Veliko Britanijo, Kanado, ZDA, Zahodno Nemčijo, uvažajo pa iz ZDA, Zahodne Nemčije, Velike Britanije, Maroka, Italije, Hongkonga in drugih dežel.

Objavljamo četrti članek — tokrat o Gvineji, ki ga je za naš list napisal član jugoslovanske gospodarske delegacije, katere je letos maja in aprila obiskala nekatere zahodno-afriške države. M. Konjović je doslej objavil v našem listu svoje prispevke o Libaniji, Nigeriji in Gani.

Izvoz boksitne rude je za zdaj še neznan, čeprav cenijo zalogo boksita v Gvineji na okrog 200 milijonov ton in obstoječe glede na veliko in gospodarsko rentabilno hidroenergetsko zmogljivost v deželi tudi konkretni investicijski programi tujega kapitala za razširitev izvoza rude in za njeno predelavo v deželi. Tako je skupina FRIA, v pravi francoske družbe »Pechiney et Ugine« skupaj z ameriškim, angleškim, švicarskim in zahodnonemškim kapitalom namenila investicije, ki

za zdaj še neznane, čeprav cenijo zalogo boksita v Gvineji na okrog 200 milijonov ton in obstoječe glede na veliko in gospodarsko rentabilno hidroenergetsko zmogljivost v deželi tudi konkretni investicijski programi tujega kapitala za razširitev izvoza rude in za njeno predelavo v deželi. Tako je skupina FRIA, v pravi francoske družbe »Pechiney et Ugine« skupaj z ameriškim, angleškim, švicarskim in zahodnonemškim kapitalom namenila investicije, ki

Leta 1948 je bil aretiran in dvakrat obsojen na smrt pred vojaškim sodiščem. Na prvem procesu je vojaški tožilec dejal: »To je človek, ki je 1941 iz sovražstva do grškega naroda, suela zastavo na Akropoli in dal novost za preganjanje Grkov...« Vendar je bilo javno mnenje določeno in v tejini tako ogorčeno, da niso mogli izvesti smrtne kazni.

Grški vojaški sodiški vojni je bil v Grčiji ustanovljena levitarska komandica EDA. Na njeni listi je bil Glezo leta 1951 izvoljen v parlament, čeprav je bil še v zaporu. Iz zapora je bil izpuščen 1954 in postal direktor lista Avgi, glasila EDA.

Znova je bil aretiran 5. decembra lani pod obožbo, da se je v hiši svoje sestre sestal s članom vodstva prepovedane komunistične partije, Bremezita za dve priti politični, ki je sledil funkcionarja komunistične partije, ki ga omenja obtožnica, in Glezosova sestra, ki je po dveh mesecih preiskovalnega zapora priznala, da je v njeni hiši prišlo do sestanka, ki ga omenja obtožnica.

Ustanovljen je bil mednarodni odbor, sestavljen iz zastopnikov socialističnih strank in meščanske levice iz 15 držav, ki je poslal grški vladi zahtevo, naj Glezo suela zakonito civilno sodišče po zakonih, veljavnih v normalnih razmerah. Odbor je zahteval, da se v tem smislu sta posilila tudi pravilnijske socialistične stranke Pietro Nenni in leader laburistične levice Bevan. Tudi del grške opozicije, med njimi liberalni prvak Venizelos, zahteva, naj pride Glezo pred civilno sodišče.

Gospodarski račun in rentabilnost

DOPIS IZ MOSKVE

MOSKVA, julija. Sovjetski znanstvenik piše v časopisu Vaprosi ekonomiki: »V sodobnih pogojih niso zadostna takšna tehnična tolmačenja gospodarske znanosti kot »visok tempo«, »presenetljiva rast«, »prvenstveni razvoj«...

Nameste teh izrazov so sovjetski časopisi in publikacije ter tudi referati na številnih konferencah napolnjeni iz izrazi »lastna cena«, »rentabilnost proizvodnje«, »ekonomski učinkovitost gospodarstva«, »storilnost dela«, »blagovna izmenjava«...

Gledano časovno se je začela diskusija o teh problemih takoj po XX. partijskem kongresu, ki je ugotovil, da ekonomska znanost občutno zaostaja za prakso. Glede na tedanje ugotovitve in pa naloge je bila takšna smer neogibna, ker prej za ekonomsko znanost »lastna cena« in podobnega sploh ni bilo, prav tako pa tudi ne blagovne menjave. Takrat so govorili o »menjavi proizvodov«.

Toda življenje je postavilo v ospredje naloge, katerih uresničitev je rinila v ospredje določila drugačno lotevanje problemov. Razen številnih ukrepov, ki so se izkazali v gospodarstvu Sovjetske zveze za pozitivne, so se lotili ukrepov za uveljavljanje gospodarske računice. Čeprav so se tudi danes ostali pretežno v tej fazi, kar se vidi iz številnih razprav, je vendarle res, da je gospodarski račun natečno »prodril«, da ga upoštevajo zelo resno pri uresničevanju obsežnih nalog sedemletnega načrta.

V KMETIJSTVU IZPOLNITEV NAČRTOV IN RENTABILNOST V kmetijstvu n. pr., so začeli poskušati z gospodarskim računom leta 1957. Tedaj so uvedli štirje kolhozni gospodarski račun. Leta 1958 jih je bilo že sto, letos pa posluje na tem temelju že nekaj tisoč kolhozov.

Na temelju ukinitve delovne dne in uvedbi plačevanja v denarju uvažajo za sedaj gospodarski račun samo napredni kolhozi. Poudarjajo, da je vse to dovoljeno za ukinitev strojno-traktorskih postaj in možnosti svobodne prodaje tehnikke kolhozom, kar je privedlo do tega, da se so ustvarile določene neopredne zveze med industrijo ter kmetijstvom in da se je razširilo območje »zakona vrednosti« v kolhozni proizvodnji.

Cilj gospodarskega računa v kmetijstvu označuje kot izpolnitev državnega načrta pri hkratni zagotovitvi rentabilnosti proizvodnje. Poudarjajo, da so pokazale izkušnje gospodarskega računa v nekaterih kolhozih pomembno ekonomsko učinkovitost.

Navažajo primer kolhoza »Lenin«, ki je prišel leta 1957 na gospodarski račun; v dveh letih so znatno zmanjšali izgube proizvodnje, zmanjšala se je lastna cena, denarni dohodek kolhoznikov pa se je povečal, prav tako pa tudi plače.

Ugotavljajo, da je velikiški pomen gospodarskega računa v tem, da pritegujejo z njegovo uporabo vse kolhozne in obkrajne sile za povečanje storilnosti, za zmanjšanje izdatkov, za skrbnejši odnos do tehni-

so jih konec leta 1957 cenili približno na 50 milijard francoskih frankov, za izgradnjo industrije glinice s predvideno zmogljivostjo približno 480.000 ton. Druga družba, podružnica kanadske aluministične družbe, ki že izkorišča boksitno rudo v deželi, ima v načrtu razširitev izkoriščanja boksita na 1,5 milijona ton, od česar bi milijon ton izvozili, ostanek pa predelali v 220.000 ton glinice, kar bi prav tako zahtevalo investicije v vrednosti okrog 20 milijard francoskih frankov. V obeh primerih, upoštevaje gospodarski razvoj Gvineje, ne gre samo za izkoriščanje boksita, marveč tudi za zgraditev celih naselij, gradnjo cest, železnic in posebnih luke, kar mora nedvomno povečati in razširiti kupno moč prebivalstva in povečati narodni dohodek dežele. Ti programi naj bi bili realizirani v začetni fazi v letih 1960 do 1962. Prav tako je tudi možnost, da bi se povečala proizvodnja železne rude od sedanjih 1,2 milijona ton na 3 milijone ton, ne da bi bile potrebne velike dodatne investicije.

Omenjeni program investicij za pridobivanje in predelavo boksita je bil po odepitvi Gvineje od Francije začasno ogorčen, vendar je po sklenitvi gospodarskega sporazuma med Francijo in Gvinejo v januarju letos družba FRIA sporočila, da nadaljuje začeta dela. Toda med Francijo in Gvinejo je prišlo do znatnega nezaupanja, čeprav to morebiti ni neposredno vplivalo na te investicije, in je nadaljnji razvoj še negotov. Po proglasitvi neodvisnosti so bili Gvineji odtegnjeni nadaljnji krediti in finančna pomoč in je samo od Gane dobila posojilo v znesku 10 milijonov, medtem ko so bile vse ostale zahodne dežele nasproti njej skrajno zadržane, iz obzirnosti do Francije. Nasprotno pa sta Češko-slovaška in Vzhodna Nemčija že v novembru 1958 sklenili prve trgovinske sporazume z Gvinejo na podlagi kliriranskega plačila, ki določajo z vsako deželo izmenjavo v vrednosti dva milijona dolarjev v vsaki smeri. Razen tega so bili sklenjeni sporazumi tudi s Sovjetsko zvezo in Poljsko. Do maja meseca letos pa so izpolnile teh sporazumov ovrnile nekatere težave, v glavnem notranje trgovinsko-organizacijske narave v Gvineji sami.

Ko je bila Gvineja še odvisna, je bila zunanja trgovina v glavnem v rokah tujih, francoskih družb. Januarja letos je vlada, tudi v zvezi s sklenitvijo dvostranskih trgovinskih sporazumov z vzhodnonemškimi deželami, ustanovila »gvinejski biro za zunanjo trgovino«, ki je dobil kot državna zunanjetrgovinska organizacija nalogo, da skrbi za: 1. uvoz vsega blaga kot so sladkor, moka, riž, cement; 2. vse nabave za državne potrebe in 3. popolno komercialno realiziranje vseh dvostranskih trgovinskih sporazumov. Privlatne družbe naj bi razdeljevale uvoženo blago oziroma je nadalje opravljale uvožno-izvozno poslovanje s Francijo in drugimi deželami, s katerimi Gvineja ni sklenila pogodb.

to beganje, lekanje ter pomanjkljivosti.

V SOVNARHOZU:
OPERATIVNO DELO
APARATA

Malo prej ko pred mesecem dni se je pojavil v »Izvetjih« nameste vodnika članek prvega sekretarja CK KP Tadžikistana, Uldžabajeva, pod naslovom »Sovnarhoz prehaja na gospodarski račun«.

Pisec v začetku ugotavlja, da so napravili pred dvema letoma, ko so reorganizirali upravljanje z industrijo ter ustanovili sovnarhoze, korak naprej v smeri hitrejšega, konkretnerega, bolj življenjskega, ne pa pisarniškega ministrskega urejanja problema.

Uldžabajeva prehaja v podrobnosti in razlaga zelo zapleteno verigo aparata sovnarhozov: sovnarhoz — uprava določene industrijske veje — oddelke te uprave — trust te industrijske veje — podjetje. Preden se izvede kak ukrep, je seveda treba čakati cele mesece samo na notranje dopisovanje. To je zaviralo delo podjetij, posebno v razmerah, ki so zahtevale od podjetij čedalje večje naloge.

Pisec pravzaprav ugotavlja, da se je uveljavilo marsikatero ministrsko zlo v sovnarhozi. Po vsestranskem proučevanju so pa sklenili, da bodo sovnarhoze preoblikovali in da bodo prešli na delo po novem sistemu 1. julija.

Poglavitno v tem sistemu je to — pravi pisec — da bi prešel aparat sovnarhozov v Tadžikistanu na gospodarski račun. Za vzdrževanje tega aparata je šlo prej iz republiškega proračuna 2.600.000 rubljev. Zdaj bodo do-

Za celotni uvoz v Gvineji so predpisana uvozna dovoljenja, tudi za uvoz iz Francije, čeprav je Gvineja za zdaj ostala v coni franka, in tako so bili uvedeni »certifikati uvoza«. Francija in dežele, s katerimi je Gvineja sklenila dvostranske sporazume, so deležne posebnih olajšav glede davščin na uvoz blaga. Prav tako tudi kontingentirajo nekatere kategorije gvinejskega blaga, namenjenega za izvoz.

Informativni obisk
naše delegacije

Naša gospodarska delegacija, ki je bila nedavno na obisku v deželah zahodne Afrike, se je ob povratku ustavila tudi v Gvineji na krajšem informativnem obisku. Da bi ocenili možnosti za vzpostavitev medsebojne blagovne izmenjave, je treba podrobneje proučiti vse pogoje v zvezi s to izmenjavo, glede na to, da doslej nismo imeli nobenih poslovnih stikov in izkušenj, čeprav kaže struktura gvinejskega uvoza, da bi se Gvineja zanimala tudi za jugoslovansko izvozno blago. Če pa se bo gvinejska vlada v svoji zunanjetrgovinski politiki v prihodnje čedalje bolj orientovala na dvostranske trgovinske odnose kliriranskega tipa, bo potrebno podlago medsebojnih gospodarskih odnosov šele določiti na pogajanjih med obema deželama, na katerih bi vsestransko pretehtali tudi vse možnosti za blagovno izmenjavo v obojestransko korist.

M. Konjović

TEŽAVE AVSTRUSKE ZUNANJE TRGOVINE

BOJ ZA TRŽIŠČE

DUNAJ, julija. Z Novim letom 1959 je začel veljati prvi gospodarski ukrep Skupnega evropskega tržišča (SET), ki ga sestavljajo Zahodna Nemčija, Francija, Italija, Belgija, Nizozemska in Luksemburg: desetodstotno znižanje vseh carinskih pristojbin za blago, ki je bilo kupljeno ali prodano v okviru SET. 1. januarja 1960 bodo znižali carine za novih 10 odstotkov. Letos so tudi v vseh šestih državah za 20 odstotkov povečali uvozne kontingente, 1. januarja 1960 jih bodo povečali za novih 20 odstotkov. To pomeni, da postajajo oblike novega gospodarsko-političnega telesa vedno bolj jasne in konkretne.

Zavedajoč se, da bi gospodarsko tako močno povezana enota sredi Evrope polagoma spravila pod svoj absolutni vpliv vsa ostala evropsko gospodarstvo, je predvsem Velika Britanija predlagala, naj bi ustanovili področje svobodnega trgovanja na ozemlju vseh 17 članic OEEC.

Ta britanski načrt je, kot je znano, propadel zaradi francoskega nasprotovanja. Tudi načrt, po katerem bi naj enakopravno sodelovale s šestorico vsaj skandinavse dežele, Velika Britanija, Portugalska, Švica in Avstrija, je Francija odbila. Preostala je tretja alternativna rešitev: ustanovitev druge gospodarske enote v Evropi, tako imenovane Svobodne trgovinske cone, ki bi predstavljala nekaj protitež v obrambo sredstvo proti samovoljnosti

In diktaturu skupnega tržišča. Skratka: sedmorica proti šestorici.

V zvezi s tem je bilo v zadnjem času več kontaktov in konferenc. Švicarski zunanji minister Petitpierre je pred nekaj tedni govoril na Dunaju o tem problemu in pri tem uporabljal dokaj ostre izraze, ki je označeval cilje šestorice. Dejal je, da sodelovanje s SET za Švico pod nobenimi pogoji ni mogoče, ker je nezdružljivo z njegovo nevtiralnostjo. To je bilo prvič, da je vodilni zahodni politični brez ovinkov pokazal na politične namene skupnega tržišča in na njeno sinhroniziranost z Atlantskim paktom. V Avstriji so s poudarjeno prijaznostjo sprejeli švicarskega politika in soglašali z njegovimi stališči. Pred kratkim sta o tem problemu govorila tudi državni sekretar za zunanje zadeve dr. Bruno Kreisky in podkancler dr. Bruno Pittermann, pri čemer je poseben drugi ostro obsodil diskriminatorno gospodarsko politiko SET. Sredi junija so se v Stockholmu zbrali strokovnjaki sedmih držav, da razpravljajo o možnosti ustanovitve »skupnosti sedmorice«. 20. julija se bo začela prav tam konferenca ministrov teh dežel.

V zaostroju se nasprotij v svetovnem gospodarstvu med silami Vzhoda in Zahoda ter istosmernih konfliktih med posameznimi zahodnimi interesnimi skupinami postaja bodočnost avstriske zunanje trgovine in njenega gospodarstva tudi pereče vprašanje. Avstrija je vezana na nevtiralnost, živi takorekoč na stični točki med zahodnim in vzhodnim gospodarskim sistemom, ni pa dovolj organsko povezana z gospodarstvi tistih dežel, ki so najbolj aktivne predstavnice neodvisne, nevtiralne trgovinske politike.

Svojo zunanjo trgovino je imela Avstrija doslej usmerjeno na države Skupnega evropskega tržišča: 56 odstotkov njene izvoza je šlo v te države.

Romunska trgovina s Francijo

Bukarešta, 9. jul. (Tanjug) — Kakor pišejo romunski časniki, so se na pogajanjih med romunsko gospodarsko delegacijo pod vodstvom podpredsednika vlade Aleksandruja Brădeanuja in predstavnikov francoskih industrijskih družb v Parizu sporazumeli o sklenitvi trgovinske pogodbe v vrednosti sto milijonov dolarjev. To so prvi rezultati misije romunske gospodarske delegacije, ki zdaj potuje po zahodnonemških deželah, da bi sklenila pogodbe o nakupu velikih količin industrijske opreme, potrebne za zgraditev novih objektov romunskega go-

V primeru z 12 odstotki, ki so šli k »sedmorici«, je to seveda zelo veliko. Ta razlika pomeni, da je avstrisko gospodarstvo popolnoma odvisno od šestorice. Ostali izvoz je namreč »razdrobljen«: 16 odstotkov gre v izvenevropske države, 16 odstotkov v preostale evropske države in samo 11 odstotkov v vzhodnonemške države. Če bi Avstrija pravčasno skrbela za povečanje vzhodne trgovine (zdaj, ko je na nekaterih področjih zaradi zahodne konkurence že skoraj prepozno, se seveda na vse kriplje trudi za to povečanje), bi njen položaj v tem trenutku ne bil tako kritičen.

Ze od Novega leta sem se Avstrija v svojem trgovanju s članicami Skupnega tržišča bori z naraščajočimi težavami. Predvsem Franciji in Italiji postaja avstrisko blago (na primer jeklo in kovinski izdelki) predrag. Zaradi znižane carine ga dobite ceneje v Nemčiji ali Benetkah. Ti pojavi so prisilili Avstrijo k odločitvi: ali prav tako znižati carinske pristojbine (kar bi imelo katastrofalne posledice za njeno industrijo) ali pa si poišče novih tržišč. Z ozirom na njen politični položaj je razumljivo, da si je poiskala drugo pot. Njeno dokaj strastno podporanje ideje o Svobodni trgovinski coni sedmorice prica, da si Avstrija obeta prav v teh težavah novih možnosti za prodajo svojega industrijskega blaga, ki je postalo za članice Skupnega tržišča predrago. Zato so nekateri mnenja, da pridružitve Avstrije »britanski iniciativi« ni bila prostovoljna, ampak izhod iz zagate, ko doživlja naraščajočo diskriminacijo prav s strani, s katero je največ trgovala in za katero se je v svojih gospodarskih prizadevanjih največ zavzemala.

Če je bila ta odločitev pravilna, bo pokazala šele bodočnost. Vsekakor bi bilo sprito njene lege v osrčju Evrope bolj razumljivo, če bi se zavzemala za nekako posredovalno vlogo med Vzhodom in Zahodom, če bi skušala doseči v gospodarskem pogledu nevtiralnost. Pri tem je bilo vsekakor mnogo zamujena. Izvenciranje trgovine proti Zahodu se mašuje na dva načina: odvzelo je možnosti za izboljšanje trgovinske bilance z vzhodnimi deželami, obenem pa omogoča izpodkopavanje avstriskega gospodarstva z zahodnonemškim kapitalom. S. Fras

Na posvetovanju mednarodne socialistične mladine (IUSY), ki zaseda v Berlinu, se je predsednik zahodnonemške socialdemokratske stranke Erich Ollenhauer fotografiral z afriškim delegatom Nee Boi Doku

RAZSTAVA SRBSKIH IN MAKEDONSKIH FRESK

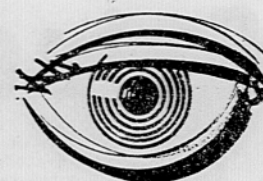
MED PRIREDITVAMI
DUBROVNIŠKEGA
FESTIVALA

Naši igralci
v italijanskem filmu

Skupina mladih naprednih italijanskih filmskih delavcev je začela snemati film »Mladi volkovi«. V igralniški ekipi sta tudi jugoslovanska filmska igralca Gordana Miletić in Ivo Pajer. Režiser filma je Leopoldo Savone, ki je sedeloval tudi pri pisanju scenarija.

»Mladi volkovi« je film mladih umetnikov o problemih mlade generacije, o njenem odnosu do okolja, v katerem je zrasla, do hinavščine, retorike padlih idealov in nesposobnosti za razumevanje življenja. Mladim preostaja dvojica: ali se izgube v cinizmu in nesmiselnem zaprtju časa, ali pa se odločijo za delo in življenje. Film zagovarja drugo možnost.

Tema filma je vse sodelavce tako navdušila, da so se zadovoljili z nizkimi honorarji, da bi bil film čimprej in pod čim bolj ugodnimi pogoji realiziran.

ORFEJ SE SPUSČA

Ena najbolj uspešnih uprizoritev letošnje gledališke sezone v Parizu je bila izvedba nove drame ameriškega dramatika Tennesseeja Williamsa Orfej se spušča.

Arletty kot Lady v francoski izvedbi Orfeja

spušča, ki jo je pripravilo v francoski izdaji gledališče Athénée v režiji in obdelavi Raymonda Rouleaua. V italijanskem delu se je znova uveljavila znana Arletty v vlogi Lady. To novo Williamsovo dramo bodo v prihodnji sezoni uprizorili tudi številna druga evropska gledališča; med drugim nekatera v Jugoslaviji, vključno Ljubljano.

glavka« ter gostovanja celovskega moškega pevskega zbora in orkestra ter nekaterih dunajskih solistov.

ODKRITJA PRA-
STARE UMETNOSTI

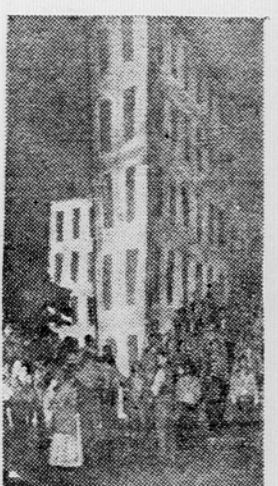
V razvalinah nekdanjega mesta plemena Mayen Tikal v Gvatemali je ameriška odprava odkrila novo nahajališče raznih dragocenih predmetov iz stare kulture, med drugim stoječo moško figuro z biseri in drugim nakitom, ki datira iz leta 91. Potem, ko so s tem odkrili starejše ostanke te južnoameriške kulture, kot so bili znani iz dosedanjih raziskavanj.

DVE STUDIJI O KAFKI

Pred kratkim je v Bernu izšla nova knjiga z zvezi s pisateljem Kafko — njegova biografija oziroma biografija njegove mladosti. Avtor knjige Klaus Wagenbach je zbral vse dostopno gradivo o mlademu Kafki in ga dopolnil s faksimili osebnih dokumentov, s spiskom pokojnikov ročne knjižnice ter spomini prijateljev. V delu je avtor obdelal tudi doslej malo znana področja o vplirih delavskega gibanja in socialističnih idej na Kafko. Hkrati s to biografijo pa je izšla v Bonnu tudi knjiga Wilhelma Emricha o Kafki — ni poeziji. Kafka je po njegovih ugotovitvah pesnik našega stoletja, njegovih grozot, pa tudi njegove človečnosti.

OPERA O TEKSTILNIH
DELAČIH

Opera v Vzhodnem Berlinu je pred kratkim z velikim uspehom izvedla krstno predstavo nove opere »Tekstilni delavci«. Delo temelji na revolucionarni poemi Françoise Jacquesa Gauchera, ki je izšla pred tremi leti in ki opisuje upor

Prizor z berlinske uprizoritve opere Tekstilni delavci

lyonskih tekstilcev leta 1831. Glasbo na to temo je skomponiral madžarski skladatelj Josef Kosma. Opera je množičnega značaja in ima v njej veliko vlogo zbor. K uspehu izvedbe sta, sočudno po kritikah, močno prispevala tudi dirigent predstave Hans Löwlein in zlasti scenograf Marc Saint-Saens s svojo izredno barvito in aktivno sceno.

NOVA ČEHOSLOVAŠKA
OPERA

Češki skladatelj Zbigniew Vostrak, ki je pred kratkim končal svojo opero »Kraljevi ministri«, je zdaj zložil že drugo opero z zgodovinsko temo. Opera obravnava življenje pisatelja Františka Kubice ter ima v sebi nekatere faustovske elemente. »Praški nočturno«, kot se delo imenuje, bodo izvedli še letos.

NOV MUZEJ V RIMU
V Rimu so odprli prvi italijanski muzej za orientalsko umetnost. Ustanova bo delovala skupno z inštitutom za srednji in daljni Vzhod in bo razstavljala zlasti budistično umetnost v palači Brancaccio. Muzej vsebuje poleg tega tudi iransko, tibetansko, indijsko in kitajsko umetnost.

UMETNIŠKA
ZAPUŠČINA
SERGEJA
EISENSTEINA

Sovjetski filmski umetnik Ljutkev, Jurjev in Grigorij Aleksandrov pripravljajo štiri knjige umetniških zapuščin velikega režiserja Sergeja Eisensteina. Delo bo tiskal Inštitut za zgodovino umetnosti pri Zvezni akademiji za umetnost. Za zdaj zaključujejo redakcijo prve knjige, ki bo vsebovala Eisensteinove spomine. Računajo, da bo prvi zvezek dotičan prihodnje leto, medtem ko bi bilo celotno delo zaključeno leta 1963.

M. Špalova: Tihožitje

najstarejša češka slikarka Milada Špalova. Ta umetnica, ki je sorodnica znanege Vaclava Špale, je večkrat razstavljala tudi v inozemstvu, med drugim tudi v Beogradu, Parizu, Bukarešti, New Yorku itd. V svojih delih prikazuje zlasti krajine in tihožitja.

KOROŠKE IGRE V
BREŽAH

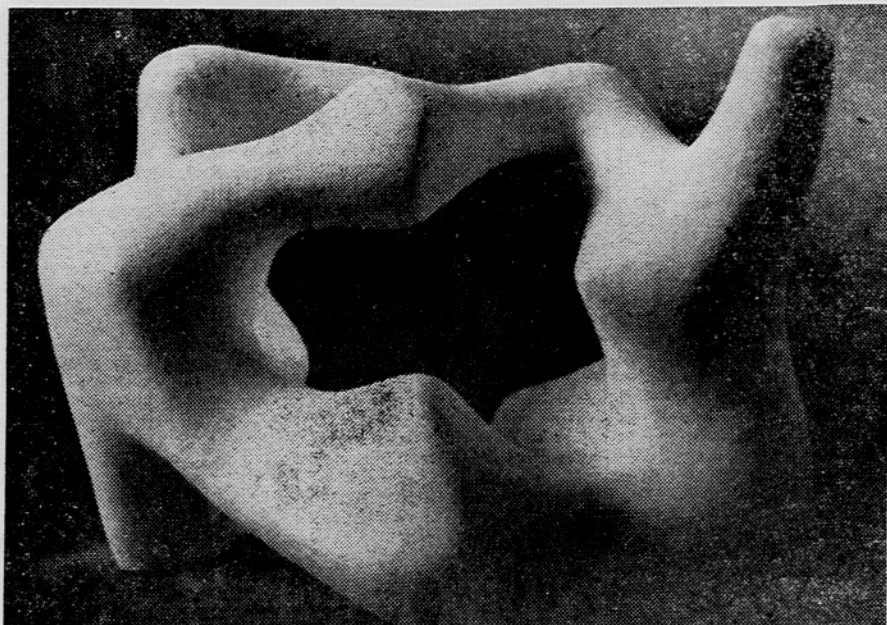
Te dni imajo na Petrovi gori v Brežah na Korškem znova tradicionalne gledališke in glasbene igre. Na programu letošnjega festivala, ki je že deseti po vrstnem redu, so Hauptmannova tragedija iz kmečkih vojn »Florian Geyer«, Shakespearova »Ukročena trma«

Marija Vogelinkova

so bile v začetku prejšnjega stoletja pravo odkritje naše narodne pesmi. O freskah samih so enoglasno trdili, da spadajo med najpomembnejša slikarska dela evropskega Srednjega veka. Drugi rezultat tega dela je bila ustanovitev Galerije fresk v Beogradu, ki ni samo razstavila že izgotovljenih kopij in odlikov, temveč je kopiranje in odlikovanje tudi nadaljevala. Danes je Galerija trikrat večja kot ob ustanovitvi s petdesetimi eksponati. Predstavlja skoraj popolno antologijo našega srednjeveškega slikarstva.

Dubrovniška razstava srednjeveških fresk je tretja v Jugoslaviji po razstavah v Beogradu in Zagrebu. Omogoča vsem obiskovalcem vpogled v obsežno kulturno-zgodovinsko umetniško dediščino dveh naših republik. Strokovnjaki, ki se posebej posvečajo svojo pozornost takim umetninam, bodo obiskali srednjeveške cerkve in samostane, da bi si pazljivo ogledali originalne. Vse druge, domačine in tuje, pa bo povsem zadovoljila tudi ta razstava, saj nudi pregledno sliko srednjeveških umetnin.

Rudimir Roter

Ana Bešlić, Kompozicija III. Z razstave v Jakopičevem paviljonu. Odprli jo bodo danes, 10. julija ob 18. uri.

Sestanek gledaliških zgodovinarjev

Dunaj, julija

Od 29. junija do 4. julija je bil na Dunaju plenarni sestanek mednarodne zveze gledaliških raziskovalcev (Federation Internationale pour la recherche théâtrale). Zveza je bila ustanovljena leta 1957 v Benetkah, potem ko se je iniciativa za to rodila leta 1955 na kongresu gledaliških zgodovinarjev v Londonu. Redni član FIRT je ljubljanska Akademija za igralsko umetnost, ki jo zastopa ing. Filip Kumbatović, dopisni član pa je zagrebški Muzej in arhiv hrvaškega narodnega gledališča. Zveza prireja vsaka štiri leta kongrese (prihodnji bo 1961 v Parizu) in vsaki dve leti plenarni sestanek. Izvršni odbor se sestane vsako leto. FIRT ima svoj stalni sedež v Bernu in izdaja četrtletno revijo »Recherches théâtrales« — Theatre Research.

Na letošnjem plenarnem sestanku, ki je bil v dunajskem gledališkem inštitutu in ki se ga je udeležilo 25 znanstvenikov iz 16 držav, so sprejeli nekaj važnih sklepov. Predvsem so ustvarili pogoje za to, da bi FIRT v najkrajšem času postala znanstvena, ne več administrativna institucija, ki samo formalno združuje znanstvenike iste stroke iz različnih dežel. Na kongresu v Parizu bodo govorili o perečih problemih gledališke zgodovine. Tema podo-

določil na sestanku izvršnega odbora, ki bo prihodnje leto v Stockholmu. Vodilo letošnjega plenuma je bilo, da naj gledališka zgodovina ne bo sama celi namen, temveč da naj daje spodbude živemu gledališču sodobnosti. Na plenumu so tudi skupno z mednarodno bibliotekarsko zvezo imenovali komisijo, ki bi se naj zavzemala za standardiziranje mednarodne katalogizacije gledaliških dokumentov. Član te komisije je tudi Filip Kumbatović.

Predsednik novega izvršnega odbora FIRT je dr. Alois Nagler (ZDA, Yale-University), ki je v okviru plenuma imel predavanje »Hofmannsthal in gledališče«. Član novega odbora je tudi sloviski londonski knjižničar in specialist za gledališko literaturo I. K. Fletcher. Člani so še znanstveniki iz obeh Nemčij, Francije, Avstrije, Švedske, Norveške, Španije, CSR, Poljske in Italije.

Od znanih gledaliških zgodovinarjev so se plenarnega sestanka FIRT udeležili Kurt Pinthor (sočasno nemškega ekspresionizma), češki shakespeareolog dr. Pokorný, znana dunajska gledališka raziskovalca dr. Heinz

Kindermann in dr. Dietrichova, vodja Münchenskega gledališkega muzeja dr. Schöner, berlinski zgodovinar Hans Knudsen, poljska znanstvenica Barbara Kroll, francoski zbiralec gledaliških dokumentov André Veinstein in sloviski švedski znanstvenik dr. Agne Beijer, ki je napisal obširno delo o edinem pristnem baročnem gledališču na svetu v Drottninghamu.

Udeleženci sestanka so si ogledali vrsto gledaliških predstav in bili sprejeti pri avstrijskem ministru za prosveto in dunajskem županu. S. F.

Desetletnica
berlinskega gledališča

V Vzhodnem Berlinu so proslavili desetletnico delovanja znanega umetniškega gledališča »Berliner Ensemble«, ki ga je ustanovil dramatik Bertold Brecht. Gledališče, ki ga vodi zdaj Helena Weigel, je izvedlo v tem času zlasti več Brechtovih del in je s svojimi revolucionarnimi uprizoritvami vzbudivlo pozornost tudi na gostovanjih v drugih deželah.

iz inozemstva, da so spoznali poleg naših igralskih in glasbenih dosežkov tudi stvaritve v drugih umetniških panogah. Temu namenu bo služila tudi razstava srednjeveških fresk, ki so jo odprli v dubrovniški Umetniški galeriji kot eno pomembnih prireditelj letošnjih Poletnih iger.

Razstava srednjeveških fresk, ki jo je pripravila Galerija fresk v Beogradu, je v celoti zelo impresivna. Monumentalnemu poslopu Umetniške galerije, ki je za sama lepa arhitektonska umetnina, daje ta prireditelj še bolj svečan videz.

Razstavljenih je 143 kopij večjih in manjših fresk, ki so zavzele vse prostore Galerije od pritličja do tretjega nadstropja. Freske so razporejene po kronološkem razporedju, ki sega od sredine XI. do sredine XIV. stoletja. Ureditev razstave ne omogoča le pregleda razvoja slikarstva, temveč tudi vpogled v določena zgodovinska dogajanja, način oblačenja in druge srednjeveške folklorne značilnosti v Srbiji in Makedoniji, kjer so te umetnine nastale in so mnoge od njih šele pred kratkim odkrili.

Ob otvoritvi razstave je direktor Galerije fresk v Beogradu dr. Milan Kašanin nakazal kulturno-zgodovinski in umetniški pomen razstavljenih fresk, ocene, ki jih je naša srednjeveška umetnost prešla na razstavah v kulturnih središčih Evrope in razvoju omenjene ustanove med drugim tudi s temi besedami:

»Letos je preteklo enajst let od odločitve, da bomo začeli kopirati naše srednjeveške freske in odlikati naše srednjeveške skulpture. Prvi rezultat tega dela je bila razstava jugoslovanske srednjeveške umetnosti v pariškem Muzeju zgodovinskih spomenikov. Naše umetnine, ki so bile vključene v to razstavo, so pomenile odkritje za zapadni svet — prav tako, kot

NOCOJ V KRIZANKAH

Koncert
Slovenskih solistov

Drevo se bo program VII ljubljanskega festivala na daljšal s koncertom ansambla Slovenskih solistov pod vodstvom prof. Karla Rupla.

Ze od svojega nastanka v letu 1957 je ansambel Slovenskih solistov povezan z ljubljanskim festivalom, saj je v okviru te prireditve izvedel svoj prvi koncert in ostal stalni gost festivala. Ugledni ansambel bo na nočnem koncertu v predverju Krizank posredoval del svojega obsežnega repertoarja, ki ne obsega le predklasičnih del, iz katerega črpajo svoj program podobni drugi ansambli, temveč tudi dela sodobnih glasbenih ustvarjalcev. Poleg članov Slovenskih solistov A. Dermela, Z. Kobenzla, K. Burgerja, C. Veroneka, S. Zimera, P. Komarija, A. Cameraja, Č. Sedelbaura, S. Založarja, P. Škrabarja, Z. Glazarja, M. Hočvarja in K. Rupla bo na koncertu nastopila tudi članica berlinske Opere, mezosopranistka Nadja Putar.

Obenem pa naj bi bila Klenčeva beležka in moje poiznalo opozorilo sestavljalca radijskega programa, da netočno napovedovanje predstavnih del povzroča zelo neprijetne posledice.

Janez Mohor

Do mojega okna seže zmagovalna pesem otrok; brez besed je in polna veselja do sončnega popoldneva, ki se je izvil iz dopoldanskih naličkov. Na terasi se igrajo otroci in polnijo njene dimenzije s popolnimi figurinami prostorskim kompozicijami, ki slučajnega gledalca vsak hip posebej zadovoljijo. Na stojalu in po tleh sobe se sušijo podobne otrok, ki so pred dvema urama potrkali in zaupljivo povprašali: Tovaršica, danes je pa spet dež. Prišli smo k tebi malo slikat.

Mislil na predstavo o Piki Nogavički. Razmišljam, kaj je tisto bistveno, kar loči popolnost tehe stvaritve, kar loči tudi knjigo otroških sanj in želja, rojenih v užaljenosti; kaznovanih kotov in ob nedosegljivem bogastvu izločbenih oken, knjigo o Piki Nogavički od njene odrske uprizoritve.

Otroški dramski tečaj pri Pionirski knjižnici so namreč koncu leta uprizorili dramatizacijo Pike Nogavičke kot nekakšen letni obračun za svoje delo in njegov način.

Nobenega dvoma ni, da stoji za tem resno in predano delo in precejšen napor. Prav tako je uprizoritev polna izvršnih idej in domislekov, ki se trudijo, da bi jo napravili čim sodobnejšo, čim bolj presenetljivo zanimivo.

O Piki Nogavički na odru

OB PREDSTAVI GLEDALIŠČA ZA MLADE
PRI PIONIRSKI KNJIZNICI V LJUBLJANI

In vendar ni dvoma, da Piki Nogavički na odru manjka bistveno, namreč čista zaverovana zanesenost vsakega igralca. Predstava Pike Nogavičke je premalo lepa. Premalo globoka, premalo osebno izrazna.

Manjka ji lepota pristne otroške besede. Nadomešča jo sirova, mašen izveček iz knjige. Kolikor pa je dodane otroške besede, ki je nastala za oder, je revna, brez bogastva izvršnih in plastičnih otroških podob; brez ritma, ki ga pravo otroško oblikovanje besede redno prekipi.

Manjka ji lepota podajanja te besede. Namesto je prevladuje na odru pokvarjena ljubljansčina; res ne vem, ali je temu razlog naporno tolmačenje Pikiških spakendrank, ki so v knjigi veseli okrasek, ne pa stili; ali pa ponesrečeni polzku v iskanju pogovornega jezika.

Manjka lepota likovnega izraza. Nadomešča jo režijski domisleki, kot na primer risanje scene. Toda ti domisleki niso estetsko vzgojno izvedeni, ker je risanje šablonsko in brez likovnega doživljanja; pa tudi stilizacija šablona je neizdelana in tehnično nedomisljena (barve, vidljivost). V kostumih ni upoštevana otroška sposobnost za komiko in grotesko in za simbolično označevanje osebe, ker so naslonjeni na ilustracije v knjigi. Pozabilo pa se je, da s ponesrečenimi kostimi ni mogoče izrisbe prenesti smeja, ki se skriva v črti.

Manjka lepota kretneje. Gibanje Nogavičke ne prestopi meje razigranosti; gospe so blede brezizrazne; policaji predpotopno šablonskizirani in primerni kvečjemu za iskanje Cefzeljina; gibanje večine igralcev pa je prepuščeno otroški svobodi, ki

je pa na odru in pred publiko seveda ni. In posamezni nastopajoči v smislu gibanja sploh niso tretirani kot nastopajoči (n. pr. risarji scen) ter ostajajo v svoji privatni utesnitosti.

Predvsem pa manjka lepota oblikovanja in komponiranja celote, ki je v efektu otroške igre spontana; na odru pa mora biti zavestna.

Ce se vprašamo, kaj je temu vzrok, bomo verjetno odkrili, da je vodstvo tečajev preveč zaverovano sledilo svobodnemu otroškemu izrazu; pozabilo pa je, da je otroška sproščenost sešle podlaga in prvi pogoj za delo. Nad njo mora bdeti estetska in umetniška suverenost oblikovalca, ki mora biti soustvarjalec in umetniški organizator otroške odrske stvaritve. Otroci namreč ne prestopajo zaradi obilice in jih ne prestopajo zaradi nezavednosti spet izgubljajo. Naloga estetskega pedagoga je, da v tej množici odkriva lepoto ustreznih, da jih zadržati in osvesti in dalje razvija ter družijo v estetsko celoto. Samo tako lah-

GIOVANNI BOCCACCIO:

HČI SALERNSKEGA KNEZA (DECAMERON IV, 1)

SALERNSKI KNEZ TANCREDI
UBIJE LJUBIMCA SVOJE HČERE
IN JI POSLJE V ZLATI KUPI NJE-
GOVO SRCE; ONA VLIJE NA SRCE
STRUPENO VODO, JO POPIJE IN
UMRE.

Naš kralj nam je danes zastavil za pripovedovanje kaj grozno nalogo, ko je velel, naj tu, kamor smo prišli, da bi se razvedrili, govorimo o tujih solzah, saj to ni mogoče brez sočutja tega, ki pripoveduje, in tega, ki posluša. Morda je to storil zato, da malce brzda veselje prejšnjih dni; a naj ga je nagnilo karkoli, meni ne pri- stoji, da bi spreminjala njegove volje, zato vam povem dogodek, ki vsebuje usmiljenje, nesrečen dogodek, ki je vreden vaših solza.

Salermski knez Tancredi bil zelo ljudomil in do- brosrčen gospod, če bi si na stara leta ne bil umazal rok s krvjo zaljublencev, imel pa je v svojem življe- nju eno samo hčerko, in če bi te ne imel, bi bil še mnogo srečnejši. Oče je deklico tako ljubil kakor le kdaj kateri oče svojo hčerko. Zavoljo te nežne ljubezni se tudi potem, ko bi morala biti po svojih letih že zdav- naj poročena, ni mogel ločiti od nje in ji zato ni iskal moža. Nasledel se je vendar omožila s sinom vojvode iz Capue, a živila je le malo časa z možem, ovdov- vela je in se vrnila k očetu.

Bila je prekrasne postave in lepega obraza kakor le kdaj katera druga ženska; mimo tega mlada in ljubka in modra, bolj kakor bi nemara bilo ženski potrebno. Ko je kot velika gospa presrečno živela s svojim lju- bečim očetom in je videla, da je očetu v njegovi lju- bezni do nje malo mar, da bi se spet poročila, se je lepega dne domislila, da bi si, če mogoče skrivaj, po- iskala kakega vrliga ljubimca.

Videla je, kako so na dvor njenega očeta zahajali mnogi žlahtniki in drugi moški, kakršne nasploh vidimo po dvorih, opazovala je vedenje in navade mnogih iz- med njih in med njimi ji je posebno ugajal mlad slu- žabnik njenega očeta, Guiscardo po imenu. Bil je zelo nizkega ruda, a po krepostih in navadah plemenitejši od vseh drugih; ker ga je večkrat videla, se je zanj na tihem silno vžgala in njegovo vedenje si je čedalje bolj pridobivalo njeno hvalo. Mladenč, ki je tudi bil bistro- viden, je to opazil in si deklet tako zaklenil v srce, da se njegov duh ni več ukvarjal z ničemer drugim kakor z ljubeznijo do nje.

Ko sta se torej na skrivaj tako ljubila, si mladenka ni želela nič drugega, kakor da bi mogla biti z njim, a ker ni hotela svoje ljubezni nikomur zaupati, si je iz- mislila novo zvijačo, da mu razodene, kako bi se sešla. Napisala je pismo in mu v njem povedala, kaj vate drugi dan stori, da se dobita; list je vtaknila v kos novej trsti- ke, ki jo je nato kakor v šali izročila Guiscardu, in mu rekla: »Drevi napraviš iz tega puhalnik za dekle, da bo lahko ogenj pihala.« Guiscardo je vzel trstiko in ker je slutil, da mu je ni brez vzroka dala in mu tako rekla, se je poslovil, se vrnil s svojim darom domov, pogledal trstiko, videl, da je počena, jo odprl in našel v nj pismo; ko je list prebral in dobro razumel, kaj mu je storiti, je bil najzadovoljnejši človek na svetu in se je jel pripravljati, da pojde k njej, kakor mu je bila naznačila.

Poleg knezove palače je bila od pradavnih časov v goro izkopana votlina, kamor je prihajala nekaj svetlo- be skozi luknjo, ki je bila izvrtana v gore; ker je bila votlina zapuščena, je bila luknja malone zamašena s trnjem in rastlinami, ki so zrastle nad njo. V votlino je bilo mogoče priti po skrivnih stopnicah iz prtiščne sode v palači, kjer je prebivala gospa, čeprav so izhod zapirala silno močna vrata. Ker teh stopnic že od pamti- veka niso več rabili, so tako malo mislili nanje, da se jih skoraj nihče ni več spominjal. Toda Amor, čigar oči ni nič tako skrito, da bi tega ne ugledal, jih je priključil zaljubljeni gospe v spomin. Da bi nihče ne opazil, se je ona več dni mučila z raznim orodjem, pre- den se ji je posrečilo odpreti močna vrata. Ko jih je odprla, je stopila sama v votlino, zagledala luknjo in sporočila Guiscardu, ki mu je obenem naznanila pri- bližno višino od vhoda do tal, naj skuša priti odondot k njej.

Da bi to storil, je Guiscardo naročil vrvi z raznimi vozli in zankami, da bi se po njej lahko spuščal v votlino in prihajal spet iz nje; nadel si je obleko iz kože, ki naj bi ga branila pred trni, in odšel, ne da bi bil komu kaj povedal, naslednjo noč k odprtini. Tu je konec vrvi dobro pritrdil ob močno deblo, ki je zrastle v žrelo odprtine, se spustil v votlino in čakal gospo. Ta se je drugo jutro naredila, kakor bi hotela spati, od- slovila je vse svoje dvorne gospodične, se zaklenila v sobo, odprla močna vrata in odšla v votlino, kjer je našla Guiscarda, in tu sta se oba drug drugega nepo- pisno razveselila. Nato sta odšla skupaj v njeno sobo in v nezasičnem veselju ostala skoraj ves tisti dan v sobi; potem sta svoje ljubezenske radosti pametno uredila, da bi ostale skrivne. Guiscardo se je vrnil v votlino, gospa pa je zaprla močna vrata in odšla ven k svojim dvorjanicam.

Ko se je znočilo, je Guiscardo splezal po vrvi na plan skozi odprtino, koder je bil prišel, in se vrnil do- mov. Tako se je naučil poti in se je pozneje še večkrat vračal po tej v votlino. Toda usoda, ki jima je zavidala tako dolgo in sladko radost, je z boleznim dogodkom spremenila veselje obeh zaljublencev v žalosten jok.

Tancredi je imel navado, da je prihajal včasih čisto sam v hčerino sobo, se nekaj časa pomudil v nji in se pogovarjal, nato pa je spet odšel. Tako je prišel nekega dne po obedu, ko je bila hči, Ghismonda po imenu, z vsemi dvorjanicami na vrtu, vstopil v njeno sobo, ne da bi ga bil kdo opazil ali slišal, in ker ni hotel motiti njene zabave in je našel okna njene sobe zaprta, a posteljne zavese spuščene, je sedel v kotu ob vznožju postelje na nizko skrinjico, se naslonil z glavo ob po- stelnjak, potegnil zavese čez sebe, kakor bi se bil na- lašč skril, in zadrmlal.

Medtem ko je knez tako spal, je Ghismonda, ki je na nesrečo prav ta dan povabila Guiscarda k sebi, za- pustila svoje dvorjanice na vrtu, stopila tiho v sobo, jo zaklenila, in ne da bi opazila, da je kdo drug v sobi, je odprla težka vrata Guiscardu, ki jo je že čakal. Odšla sta kakor navadno v posteljo, in medtem ko sta se drug z drugim šalila in zabavala, se je zgodilo, da se je Tancredi predramil in slišal in videl, kaj sta poče- njala Guiscardo in njegova hči. To ga je hudo zabolelo; najprej ju je hotel osteti, nato pa se je odločil, da bo postal in ostal, če mu bo mogoče, v svojem skrivališču, če lahko previdneje in z manjšo sramoto uresniči na- klop, ki se mu je bil porodil v duši.

Zaljubljenca sta ostala po svoji navadi dolgo sku- paj, ne da bi bila opazila Tancredija. Ko se jima je zdelo, da je čas, sta zlezla iz postelje. Guiscardo se je vrnil v votlino in ona je odšla iz sobe. Tancredi se je kljub svojim letom spustil skozi okno na vrt in se ne- opažen, do smrti žalosten vrnil v svojo sobo.

Naslednjo noč ob prvem spanju sta po njegovem po- velju dva moža ob izhodu iz luknje ujela Guiscarda, ki ga je njegova usnjena obleka ovirala, in ga skrivaj od- vedla k Tancrediju. Ko ga je ta zagledal, je skoraj jokaje rekel: »Guiscardo, s svojo dobrosočestnostjo do tebe nisem zaslužil žalitve in sramote, ki si mi jo prizadel, kakor sem se danes na lastne oči prepričal!« Guiscardo mu ni odgovoril nič drugega kakor tole: »Ljubezen zmora mnogo več kakor vi in jaz.«

Tedaj je Tancredi ukazal, naj ga v kakšni sobi pa- lače tiho zastražijo, in tako se je tudi zgodilo. Drugi dan, ko ni Ghismonda o vsem tem še nič vedela, je Tancredi sam pri sebi zamišljal marsikaj. Po obedu je šel po svoji navadi v hčerino sobo, dal poklicati Ghis- mondo, se z njo zaklenil in začel jokaje takole govoriti: »Ghismonda, ker se mi je zdelo, da poznam tvojo kre- post in poštenost, bi mi nikdar ne prišlo na misel, pa naj bi mi bili karkoli povedali, da nisem videl sam na svoje oči; da bi ti samo pomislila na to, da se vdaš moškemu, ki ni tvoj soprog, nikar da bi kaj takega za- res storila; kadarkoli se bom tega spomnil, me bo v tej kratki dobi življenja, ki mi jo je moja starost še pri- hranila, vedno hudo bolelo. A če si že morala zabresti v takšno nepoštenost, o, da bi Bog hotel in da bi si bila vsaj izbrala svojemu plemenitemu stanu primer- nego moža! Toda med vsemi, kar jih zahaja na moj dvor, si izbrala Guiscarda, mladeniča zelo nizkega ruda, ki smo ga od otroških let do današnjega dne skoraj vbojagme redili na našem dvoru. S tem si mi pahnila v dušo neizmerno tesnobo in ne vem, kaj naj s teboj storim. Glede Guiscarda, ki sem ga dal nočjo ujeti, ko je odhajal skozi odprtino, in ga imam zdaj v ječi, sem se že odločil, kako in kaj; s tabo pa — Bog mi je priča — sam ne vem, kaj naj bi storil! Na eno stran me vleče ljubezen, ki sem ti jo zmerom izkazoval bolj kakor katerikoli oče svoji hčeri, na drugo pa me vleče nadvse pravična jeza zaradi tvoje velike norosti; ta hoče, da ti odpustim, ona pa, da proti svoji naravi s teboj kruto ravnam. A preden se odločim, želim slišati, kaj praviš ti k temu.«

Po teh besedah je povesil obraz in se razjokal ka- kor hudo tepen otrok. Ko je Ghismonda začela očeta in zvedela, da mu je njena skrivna ljubezen znana, še več, da je Guiscardo ujet, je občutila neizrekljivo bole- čino in jo je že večkrat obšla, da bi jo pokazala s hrup- pom in solzami, kakor ženske najpogosteje delajo; ven- dar je njen ponosni duh to strahopetnost premagal,

obraz se ji je s čudovito močjo zaklenil in je sklenila, da rajši ne bo več živela, kakor da bi zase kaj prosila, zakaj bala se je, da je Guiscardo že mrtve.

Zato je rekla svojega očetu, ne kot ženska, ki se kesa in svoj prestopok obžaluje, temveč tako, kakor da se ne zmeni zanj, z junaškim izrazom, s suhim, okritim, prav nič zmedenim obrazom: »Tancredi, ne maram ne tajiti ne prositi, kajti prvo bi mi nič ne pomagalo, drugega pa nočem, da bi pomagalo; mimo tega si z nobenim dejanjem ne nameravam nakloniti tvoje pohlevnosti in ljubezni, temveč bi hotela izpo- vedati resnico in najprej s prvimi razlogi braniti svojo čast, nato pa z dejanji neudržno slediti veličini svojega duha. Res je, da sem Guiscarda ljubila, da ga ljubim in ga bom ljubila, dokler bom mogla — kar pa ne bo dolgo trajalo; in če ljudje tudi po smrti ljubijo, ga niti tedaj ne bom nehala ljubiti. Do tega me ni privedla toliko moja ženska šibkost, kolikor tvoja premajhna skrb, da bi me omožil, in njegova krepost. Ker si ti, Tancredi, sam iz mesa, ti je moralo biti jasno, da si splošil hčerko iz mesa, ne pa iz kamna ali železa; tudi bi se bil moral in bi se še zdaj moral spominjati, čeprav si še star, kakšne so postavbe mla- dosti in s kakšno močjo nastopajo; in kakor si se sam kot moški deloma v svojih najboljših letih uril v orožju, tako bi bil moral poznati tudi to, kar prina- šata brezdelje in udobnost celo pri starih ljudeh — kaj šele pri mladih! Ker sem torej iz tebe rojena, sem iz mesa, in do zdaj sem še tako malo živela, da veljam za mlado; prvo in drugo je vzrok, da sem polna pohlepnega poželenja, ki ga je čudovito okre- pilo še to, da sem že v zakonu spoznala, kakšno slast ti nudi, če poželenje izpolniš. Ker se takim silam nisem mogla upirati, sem sklenila kreniti tja, kamor me je vlekel kot mladenko in kot žensko, pa sem se zaljubila. In gotovo sem pri tem storila vse, kar sem le mogla, da ne bi iz tega, k čemur me je vlekkel naravni greh, nastala ne zame ne zate sramota, ko- likor je to pač bilo v moji moči. Pri tem sta mi usmiljeni Amor in mila usoda našla in pokazala skrivno pot, po katerih sem prišla do svojih želja, ne da bi bil kdo o tem kaj izvedel; kdo je tebi to pot pokazal in kako si bil izvedel zanj, tega ne vem. Guiscarda si nisem vzela po naključju, kakor delajo mnoge, temveč sem si ga izbrala med vsemi drugimi po temeljitnem preudarku, po tehtnem premisleku sem ga zveljala k sebi in s svojo in njegovo modro vztraj- nostjo dolgo uživala, kar sem si želela. Zato se zdi, — ne glede na to, da sem grešila iz ljubezni —, da me ti zato, ker ti je več do vsakdanjega mnenja kakor do resnice, grajaš s hudo bridkostjo in praviš, da sem se spečala z moškim nizkega ruda (kakor da bi te ne bilo nič vznemirilo, če bi si bila zato izbrala kakšnega plemenitaša). Pri tem se ne zavedaš, da ne grajaš mojega greha, temveč greh usode, ki pogosto visoko dvigne nevredne, medtem ko vredne pusti v nižavi. Toda kar je, je. Le ozri se malo na počela vseh stvari: videl boš, da imamo vsi iz kepe mesa svoje meso in da je isti stvarnik obdaril vse duše z enakimi silami, zmoglostmi in krepostmi. Prva od- lika, ki nam jo daje krepost, je ta, da smo se rodili in da se še rodimo enaki; tisti pa, ki so se polastili večjega deleža kreposti in jo uporabljali, so se na- zvali plemenitše, vse druge pa imenujejo nepleme- nite. In dasi so napačne navade pozneje ta zakon zakrile, ni še zaradi tega odpravljen; ne narava in ne dobre šege ga niso izkvarile. Kdor torej krepostno ravna, očitno kaže, da je plemenit, in če ga kdo dru- gače imenuje, tedaj ne greši tisti, ki dobi to ime, temveč oni, ki mu ga daje. Preglej vse svoje pleme- nite in premotri njih kreposti, njih navade in njih vedenja, potem pa poglej vse to pri Guiscardu: če hočeš soditi brez mržnje, porečeš, da je on najple- menitejši, vsi tvoji plemenitši pa so zarobljeni. Glede Guiscardove kreposti in vrline nisem verjela sodbi nikogar drugega, razen tvojim besedam in svo- jim očem. Kdo ga bo bolj hvalil, kakor si ga ti v vseh hvalah vrednih stvareh, ki jih moramo na vrlem možu povzdigovati? In za trdno ne po krivici; kajti če me moje oči niso varale, nisi na njem nikdar po- hvalil ničesar, kar bi ne bil on, kakor sem videla, zares storil, in sicer še bolj čudovito, kot so mogle tvoje besede povedati; če bi me sploh zadel v tem kakšna prevara, bi me bil ti prevaril. Ali potem- takem porečeš, da sem se spečala z moškim nizkega stanu? Ne govoril bi resnice. Če bi pa morda rekel, da sem se spečala z ubožnim moškim, bi to lahko priznala, vendar v tvojo sramoto, ker nisi znal vrliga moža in svojega služabnika povzdigniti do tega, da bi bil imovit; toda ubožstvo ne oropa nikogar pleme- nitosti, pač pa ji vzame bogastvo. Mnogi kralji in mnogi veliki knezi so bili nekoč ubožni; in mnogi izmed teh, ki kopljejo v naših časih zemljo in pasejo ovce so bili nekoč zelo bogati. Poslednji dvom, ki si ga omenjal, da namreč ne veš, kaj bi storil z mano, kar popolnoma odpodi, če si se odločil, da storiš v najvišji starosti to, česar nisi delal v mladosti, nam- reč da ravnas kruto. Le obrni svojo krutost zoper mene, ki te ne mislim prav ničesar prositi, zakaj jaz sem prva povzročiteljica tega greha, če je to sploh greh; zagotavljam te, da to, kar morda si ali boš storil z Guiscardom, store z menoj tele roke, če mi ti sam ne odmeriš enake usode. Zato pa le nikar ne jokaj in ne pretakaj solz kakor ženske, temveč bodi krut in ubij z enim udarcem njega in mene, če se ti zdi, da sva to zaslužila.«

Knez je spoznal veličino duha svoje hčere, vendar ni verjel, da bi bila tako trdno odločena, storiti vse, kar je trdila in kakor so zvezele njene besede. Po- slovil se je od nje, zavrgel svojo misel, da bi hotel z njo karkoli kruto ravnati; sklenil je, da s tujo škodo ohladi njeno vročo ljubezen. Vlel je Guiscardovima stražnikoma, naj ga prihodnjo noč brez najmanjšega hrupa zadavita, naj mu izrgata srce in ga prineseta njemu; in stražnika sta vse tako storila, kakor jima je bilo ukazano.

Drugi dan si je dal knez prinesiti veliko, krasno zlato kupo, del vanjo Guiscardovo srce, ga poslal po nekem zelo zanesljivem služabniku svoji hčeri in mu ukazal, naj ji ga izroči z besedami: »Tvoje oči ti to pošilja, da te potolaži s tem, kar najbolj ljubiš, kakor si ti njega potolažila s tem, kar je on najbolj ljubil.«

Ghismonda pa se ni premaknila od svojega groz- nega sklepa: brž ko je oče odšel, si je dala prinesiti strupenih zelišč in korenin, jih precedila in prekuhala vodo, da bi jo imela neutegoma pri roki, če bi se bilo zgodilo to, česar se je bala. Ko je služabnik prišel k nji s knezovim darom in besedami, je s trdim obra- zom sprejela kupo, jo odkrila in ko je zagledala srce in zaslila besede, je bila trdno prepričana, da je to Guiscardovo srce. Zato je dvignila obraz k slu- žabniku in rekla: »Za takšno srce, kakšno je to, se res ne bi spodobila drugačnega manj vredna rakev, ka- kor je ta zlata čaša; moj oče je zelo razumno ravnal.«

Po teh besedah si ga je pritislila k ustom, ga po- ljubila in rekla: »Vedno in povsod mi je oče prav do konca življenja izkazoval najnežnejšo ljubezen, zdaj mi jo izkazuje bolj kot kdaj poprej; izreci mu

BOCCACCIO

DECAMERON

Pri Cankarjevi založbi v Ljubljani je izšla v prevodu dr. Andreja Budala bibliofilska izdaja znamenitega dela Italijanskega mojstra Giovannija Boccaccia »Decameron«, ki ga je veliki sodobnik Petrarca začel pisati ob koncu leta 1348. Pisatelj je bil tedaj že v zrelih letih in je prisel na vrhu- nec svoje pesniške zmogljivosti. Boccaccio je po strahotni kugi, ki je prizadela Firence, Italijo in velik del Evrope, poudarjal pravico do uživanja zemeljskega življenja. Pisal je o stvarnosti, ki je daleč od slehernega mita, in o človeški svobodi. Vesela in ljubka družba sedmih deklet in treh mladeničev za dobo dveh tednov pobegne pred strahotami kuge na prijetne griče v okolici Flo- rence in si olepšuje bivanje s pripovedovanjem zgodb, čemur so odmerjene tople ure vsakega dne, mimo petka in sobote. Tako imamo sto novel, ki jih desetorica mladih ljudi pripoveduje v desetih dneh. Od tod naziv knjige »Decameron«.

V »Decameronu« je na moč bogata zlasti lju- bentenska snov in ima kar najrazličnejše podobe, vendar profinjeni renesančni mojster s tem samo sledujoč kipenje človeške duše pod pritiskom strasti in piše zato, da naslika življenjsko realnost in s dosledno močjo svojega peresa riše svojevrsne karakterje. Boccaccio kaže svojo pripovedniško in pesniško moč kakor tudi toplo in globoko simpa- tijo do človeka prav v zvezi z velikimi ženskimi osebam. Od prve beneške tiskane izdaje leta 1470 pa do naših dni je izšlo več kot 200 celotnih izdaj »Decamerona« samo v Italijanskini, ne v številni šte- vilnih prevodov v tuje jezike. Slovensko izdajo je ilustriral in opremil slikar Vladimir Laković. Iz knjige smo izbrali prvo novelo četrtega dne.

torej za tako velik dar moje poslednjo zahvalo, ki mu jo še kdaj izkažem.«

Po teh besedah se je sklonila nad kupo, ki jo je tiščala v rokah, uprla oči v srce in rekla: »Ah, presladko bivališče vseh mojih radosti, prekleta bodi okrutnost tistega, ki me sili, da te gledam z očmi svojega čela! Dovolj bi mi bilo, da sem te gledala vsak trenutek z dušnimi očmi. Ti si končalo svoj tek, opravilo si ga tako, kakor ti je usoda naklonila; dospelo si na konec, proti kateremu vsakdo hiti; za- pustilo si posvetne bede in napore in tvoj sovražnik ti je sam naklonil grob, kakršnega tvoja cena zasluži. Da bo pogreb popoln, so ti manjkale samo še solze tiste, ki si jo v življenju tako ljubilo; da boš imelo tudi te, je Bog navdahnil mojega neusmiljenega očeta, da te je poslal meni, in jaz ti jih dam, čeprav sem sklenila, da umrjem s suhim očmi in obrazom, ki ga nič ne prestraši. In ko ti jih dam, storim nemu- doma, da se moja duša združi s tisto, ki si jo ti, srce, tako rado varovalo, preden si nehala biti. V čigavi družbi bi se mogla bolj zadovoljno in varneje napotiti v neznane kraje kakor v njegovi. Prepričana sem, da je ta duša še tu notri in da gleda konec svojih in mojih radosti; prepričana sem, da me še ljubi in pričakuje mojo dušo, ki jo tudi nadvse ljubi!«

Po teh besedah se je sklonila nad kupo, in kakor bi ji v glavi izvirala studenec vode, je začela brez najmanjšega ženskega hrupa jokaje liti toliko solza, da jih je bilo čudno videti, in nešteto krat poljubljati mrtvo srce. Njene dvorjanice, ki so stale okrog nje, niso vedele, čigavo je to srce, in niso razumele, kaj pomenijo njene besede; toda usmiljenje jima je pre- magalo, da so vse jokale; zaman so jo sočutno vpra- ševale, zakaj joče, in so se še bolj potrudile, da bi jo potolažile, kakor so najbolje vedele in znale.

Ko se je izjokala, je vzdignila glavo, si obrisala oči in rekla: »Oj preljubo srce, vse moje dolžnosti do tebe so izpolnjene; nič drugega mi več ne preostaja, kakor da pridem in s svojo dušo delam družbo tvoji.« Zdaj si je dala prinesiti vrček z vodo, ki si jo je bila pri- pravila prejšnji dan, jo zila v kupo, kjer se je srce kopal v njenih obilnih solzah, ponela kupo brez slehernega strahu k ustom, jo vso izpila, legla nato s kupo v roki na posteljo, uravnala svoje telo kolikor mogoče spoštljivo, primaknila k svojemu srcu srce umrlega dragega in je brez besede pričakovala smrti.

Ko so njene dvorjanice vse to videle in slišale, niso vedele, kakšno vodo je bila popila, in so vse sporočile Tancrediju. Iz strahu pred tem, kar se je res zgodilo, je ta prišel urno v hčerkinu sobo prav tisti hip, ko se je ona ulegla na posteljo; prepozno se je s sladkimi besedami trudil, da bi jo potolažil, a ko je videl, v kakšnem stanju je, je začel bolešno jokati. Ona pa je rekla: »Tancredi, prihrani si solze za kakšno manj zaželeno usodo, kakor je moja, in jih ne dajaj meni, ki si jih ne želim. Kdo je kdaj videl, da bi bil kdo — kakor ti — jokati zaradi tega, kar je sam hotel? Toda če živi v tebi le še iskrica tiste ljubezni, ki si mi jo nekoč izkazoval, mi kot poslednjo uslugo nakloni to, da bo moje telo očitno ležalo poleg njegovega, pa četudi si ga dal po njegovi smrti vreti kamorkoli, ker nisi maral, da bi jaz tiho in skrito živela z Guiscardom.«

Tesnobni jok je knezu branil govoriti. Tedaj je mladenka, čuteč, da se ji bliža konec, stisnila k prsim mrtvo srce in rekla: »Ostani z bogom, jaz odhajam!« Oči so se ji zameglile, vsi čuti so ji odpovedali in odšla je iz tega življenja, ki je prepolno boli. Tako je imela, kakor ste pravkar skhali, Guiscardova in Ghismon- dina ljubezen žalosten konec. Tancredi ju je zelo ob- jokoval, prepozno se je skesal zaradi svoje krutosti in med obćim žalovanjem vseh Salernitancev je dal oba spoštljivo pokopati v skupnem grobu.

CVETKO
GOLARJASNE
LIVADE

Cvetko Golar:

Poljska pesem

Polje spi. Pšenični klasje

sanja sanje zlate —

še enkrat plamteči žarki

zablešče čez trate.

Njiva trudno, težko diha,
klanja se pšenica,
srpa in ženjice čaka
naših polj kraljica.

In poljubljajo v slovo jo

sončni žarki vroči —

srp srebrni že potuje

čez nebo ponoči...

Pri Slovenski Matlici v Ljubljani je v zbirki »Vezana beseda« izšla pesniška zbirka Cvetka Go- larja »Jasne livade« v opremi slikarja Maksima Gasparija. Zbirka, ki obsega cikle »Poletna jutra«, »Poljske rože«, »Jesenska setev« in »Požete njive«, nam kaže pesniško podobo Cvetka Golarja, dokaj izrazit in svojevrsten pojav ob slovenski moderni. Založnica je za visoki pesnikov jubilej izdala nje- govo izbrano pesniško delo, kakor ga je v bistvu izbral sam avtor. Sprememo besedo knjigi je napisal Fran Albreht.

Potrošnikom Mežiške doline se obetajo boljši časi

Koroški predel, zlasti se Mežiška dolina, se vselej, kadar nanese razgovor na tržne razmere, omenja kot najslabše oskrbovano področje mariborskega okraja. Slaba tržna proizvodnja, nerazvita trgovska mreža, pomanjkanje skladišč, visoki prevozní stroški in kot posledica vsega tega najdražji živilski trg v mariborskem okraju — to so najznačilnejše ugotovitve, ki jih žal, ponavljamo iz leta v leto. Vendar pa lahko letos k tem razmeram dostavimo še nekaj novih, razveseljivih ugotovitev, ki obetajo potrošnikom Mežiške doline boljše čase.

Upravičene krtike delavcev, da je njihov dolar zaradi nezdravih razmer v kmetijstvu in preskrbi znatno manj vreden kot v drugih industrijskih krajih, so bile glavni vzrok, da je že bivši občinski ljudski odbor Črna resno začel s prizadevanji, da odpravi zlo pri korenini. Kmetije v Mežiški dolini namreč še vse preveč živijo od svojega gozdnega bogastva, v precejšnjem številu pa tudi od industrije in jim je kmetijstvo mar le toliko, da pridelajo za svoje potrebe. Očitek, da so poljedelstvo in živinorejo popolnoma zanemarili, je bil pred leti še povsem upravičen.

Lani, zlasti pa letos, se položaj spreminja. Kmetijske zadruge Črna, Prevalje in Mežica so odločno zastavile korak za večjo kmetijsko proizvodnjo. Preskrba, trgovska mreža in pospeševanje kmetijstva so značilne postavke v družbenem načrtu nove, velike občine Ravne. Potrošniki industrijskega mehanizma doline postajajo vse manj odvisni samo od mariborskega preskrbovalnega podjetja,

tudi mleko iz Ptujja dovažajo v znatno manjših količinah. Kmetijske zadruge že krijejo pretežni del potreb z mlekom. Zadruga v Črni bo ovrnila zmotno trditev, da sadno drevje v teh predelih ne uspeva. Uredila je 5 ha plantažnih nasadov jabolk na mičurinski osnovi ter drevesnic, da bo sadjarje zalagala z aklimatiziranimi sadikami. Iz zadrugne ekonomije v Prevaljah se razvija veliko vrtnarstvo za proizvodnjo vrtnin, pri kmetijski zadrugi pospešujejo živinorejo za proizvodnjo mleka.

ZA NAJBOLJ PEROČ PROBLEM

Preskrba z mlekom je bila in je še najresnejši problem v preskrbi Mežiške doline. Pred leti je bil glavni oskrbovalec Ptujška mlekarna. Pot od Ptujja do Mežice ali celo do Črne je seveda draga in temu primerne so cene mleku, čeprav se že čuti vpliv domače proizvodnje. V najboljšem položaju so trenutno še na Ravneh, kjer jih izdatno zalaga posvetilo Javornik in zadruga Tolstý vrh. Z regresom bodo v kratkem iz-

načene cene v vsej občini na 36 din za liter mleka.

Da bi ta najbolj pereč problem dokončno rešili, občinski ljudski odbor posveča vso skrb dvigu živinoreje in mlečnosti. Na Ravnah se v tej smeri razvija posvetilo Javornik, ki dovažajo z Črno 350 litrov mleka vsak dan. Prodaja ga po 32 din liter, kar je res poceni, glede na to, da je znatno boljše kvalitete od ptujškega.

Na ljudskem odboru so nam glede tega dejali: seveda, potrebovali bi avtomobil, da bi skrajšali pot od posestev do zbirališča. S konji potrebuje voznik iz Kotelj, do kodra dostavlja mleko s Srotnika in Brezjeva dvora, preveč časa. Čeprav začne ob 6 jutraj, pride na Čevlje še ob 9. uri. Z avtomobilom bi to opravil v 15 minutah.

Toda občina rešuje najprej samo proizvodnjo mleka: posvetilo Javornik so dodelili milijon in pol dinarjev za nakup krav-molznice. Kupili so 6 krav sivo-rjave pasme, uredili čredinske pašnike in že letos počevali proizvodnjo mleka od 400 na 650 litrov dnevno. Samo posvetilo bo najelo tudi kramo in dokupilo molznice, tako da bo imelo do jeseni čredo 100 krav in računa na proizvodnjo do 900 litrov mleka dnevno. V perspektivnem planu pa bi imelo to posvetilo leta 1962 že 200 krav. Tedaj bo močnejši kriti potrebo Ravn, skupaj z zadrugno. Sedanja poraba mleka je približno 1000 litrov dnevno — lahko pa bi ga seveda prodali še enkrat toliko — če bi ga imeli!

Ce računamo, da bodo imeli tudi na Prevaljah čredo 100 molznic, da zadruga Mežica že skoraj krije potrebe kraja, in kmetijska zadruga Črna več kot polovico potreb v Črni, potem lahko verjamejo napovedi, ki jo smelo daje predsednik občine — da bo Mežiška dolina v dveh letih zagotovila sama kri-la svoje potrebe za mlekom.

KAKO PA Z VRTNINAMI?

Nekaj miz na trgu v Ravnah in v Črni — to je bil najvidnejši živilski trg Mežiške doline. Zdal je Črna dobila pokri-to tržnico. Na Ravnah so lesene lope kar dobro založene s krom-pirjem, salato, graham, paradiz-niki. Cene so le malo višje kot v Mariboru.

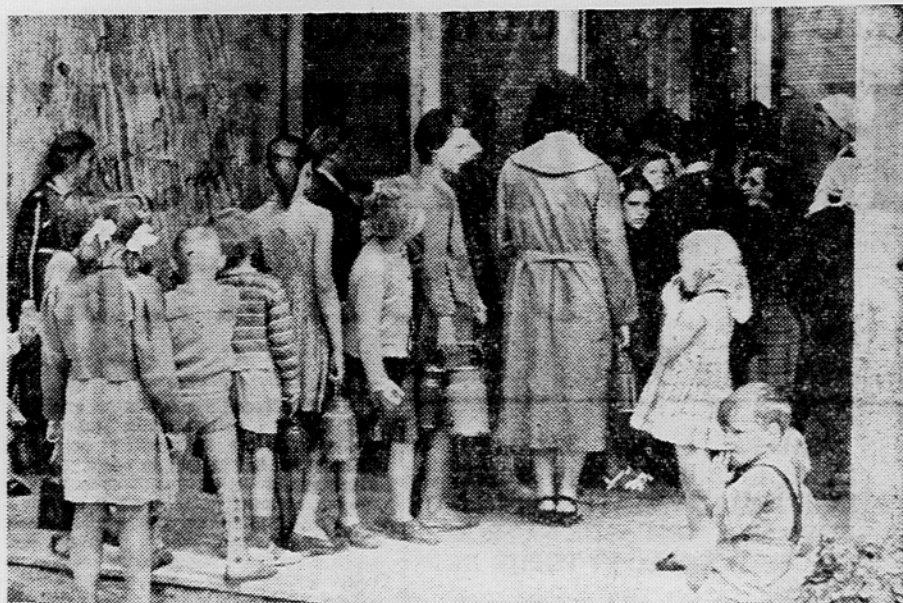
»Res je mnogo boljše zdaj pri nas«, mi je zatrnila gospodinja, ki se je pred leti še hudo pritoževala zaradi pomanjkanja povrtnin na Ravnah. V Črni in Zerjavu se položaj še ni mnogo izboljšal, vendar se je le. Dobili so tržnico, našli so se prostori za skladišča in tako mariborska »Povrtnina« je laže zalaga tudi ta kot Mežiške doline.

Najvažnejše pa je to, da se na Prevaljah vidno razvija vrtnarstvo, ki bo kmalu izdatno zalagalo dolino z vsemi vrtninami. Ureajo tople grede, razširjajo površine. Na desetih hektarjih je že močnejši pridelati majskega, kar bo dopolnilo primanjkljaj, ki ga imajo domači vrtniki okoli hiš.

SE KLAVNICA IN PEKARNA Včasih, ko je imel stari Guštanj polovico manj prebivalcev, so pekli kruh trije peki. Zdal pa zalagata s peko dve pekarni. Povsem dotrajane in premajhne peči kljub vsem prizadevanjem obeh kolektivov ne morejo dati dobrega kruha.

Vsem upravičenim kritikam v odgovor je razveseljiva vest, da bodo kmalu gotovi načrti za novo, sodobno pekarno na Ravnah in da na občini z gotovostjo računajo, da jo bodo začeli graditi že letos. Podobno se obeta za klavnico, ki bi našla svoj prostor v Prevaljah. Prevalje bi tako postale z veliko proizvodnjo vrtnin, s centralno klavnico in skladišči nekaj preskrbovalni center Mežiške doline.

Vse to so razveseljive novice za potrošnike ravenske občine. Mnogo je odvisno od njih samih, da bodo kmalu uresničene. (jp)

Ob 9. uri dopoldne je še vrsta pred železarskim domom na

Nekaj novosti iz viških tovarn

Tovarna vijakov na Viču preizkuša te dni dve novi stiskalnici za izdelavo vijakov s križnimi utori, ki jih potrebuje avtomobilska industrija, vendar jih do sedaj pri nas ni izdelovalo nobeno podjetje.

Cez mesec dni bosta pričela obratovati tudi dva nova stroja za valjanje navojev in trije stroji za rezkanje utorov. Z novimi opremljenimi in izboljšanimi deluje kolektiv Tovarne vijakov sam, bodo znatno zboljšali kakovost izdelkov, storilnost pa bodo dvignili za 40 odstotkov.

Podjetje »Zičnica« je letos pričelo delati dva nova tipa strojev za obdelavo lesa in modernizirati visokoturne kopirne rezkarje. S pripojitvijo podjetja »Livar« so si uredili lastno livarno in razširili mehaniko delavnice. Ta mesec bodo pričeli adaptirati objekte, kjer mislijo organizirati proizvodnjo strojev in drugih naprav. Za to imajo že odobren investicijski program v višini 21.300.000 dinarjev. Naj omenimo, da bo podjetje adaptacijo krilo iz lastnih sredstev. Letos so razstavljali svoje izdelke na mednarodnih sejnih v Casablanci in Milanu, sodelovali pa bodo še na jenskem velesejmu na Dunaju.

Pri rekonstrukciji proizvodnje bodo upoštevali želje potrošnikov in potrebe trga. Tako je tovarna med drugim že letos poslala na trg mnogo novih kozmetičnih izdelkov. Čeprav je zaradi rekonstrukcije imel kolektiv tovarne težave pri vsakdanjem delu, jim je kljub temu uspelo dvigniti proizvodnjo — v primerjavi s prvo polovico lanskega leta — do sedaj za 10 odstotkov.

Tobačna tovarna ima zastarele stroje, ki so izrabljeni približno 70%. Zato misli tovarna kupiti več novih strojev za izdelavo cigare in zamenjati najbolj kritično opremo. Te dni izdelujejo v tovarni tudi lasten stroj za izdelavo filtrov. Dosedanji poizkusi so dali zadovoljive rezultate. Upajo, da bodo konec leta lahko že pričeli izdelovati filtre za cigarete iz domačega materiala, ki so jih morali do sedaj uvažati.

V. C.

Zivelo gostinstvo! Prenekatero življenje bi že usahnulo, če ne bi našli v procesu svojega voltega prebavnega trakta zatočišča v svetu dobrot (in cen), zakaj naši gostinci nasitijo lačne in utišajo žejne ob vsaki uri in ob vsakem času (!). Zlobni jeziki jim sicer očitajo to in ono, slabosti sem, slabosti tja in to res ni le... Se daleč ne! Pred nedavnim se je neznan gost v znani ljubljanski restavraciji strahovito razburil nad slabim vinom. »Nad brozgo!« je rekel in ko je prikladal natakario, je energično, strokovnjaksko in glasno spustil skozi zobe prestrašeni točalki: »Cujte, vi! Kako si upate servirati tako slabo vino. To vino je nenaravno!« »Smešno,« je boječe in odkritosrčno odvrnil natakario, »ali ste že kdaj videli umetno vodo?«

T. F.

Vrhovno sodišče je potrdilo smrtno kazen Franceta Rihtariča

Okrajno sodišče v Mariboru je pred nedavnim obsodilo Franceta Rihtariča na smrt. Vrhovno sodišče Slovenije je to smrtno obsodbo potrdilo. Rihtarič, ki se je že dalj časa skrival in zagrešil številne vojne tate, se je odločil, da bo pobegnil čez mejo. V ta namen je iz zasede s puško ustrelil službojca milničnika Alojza Bartolca, ki je srazil mejni prehod na mostu v Radgoni; po uboju je Rihtarič prekratil mejo na tem mostu.

Po vojni se je Rihtarič izločil in dobil kvalifikacijo nižjega kmetijskega tehnika in je bil v tem poklicu zaposlen. Toda komaj 20 let star je 1949. leta prišel pred sodišče ter je bil obsodjen na dva meseca zapor, ker je svojevredno uporabljal službeni avtomobil. Zapor pa ni prestal, ker je pobegnil in se nato več kot leto dni skrival in prehajal ilegalno v Avstrijo, kjer je zagrešil več tatvin. Oktobra 1950 so ga naši organi prišli in nato je bil kazen na kazensko odgovornost šele po odslužitvi dvehletnega vojaškega roka; obsodjen je bil na enoletno zaporno kazen. Vse to Rihtarič ni spametaval. Kmalu po pre-

stani enoletni kazni je Franc Rihtarič skupaj z že obsojenim Francem Klobaso in Antonom Brencičem izvršil številne vlohe, med drugim v Orehovcih, Vidmu, Radencih. Julija 1955 so ga hoteli aretirati, vendar mu je uspelo pobegniti. Skrival se je po Stajerski in deloma tudi v Avstriji ter je v tem času večkrat ilegalno prihajal čez mejo. Rihtarič je razbojniško napadal ljudi, napravil pa je več kot 20 večjih vlovov in tatvin v kmetijske zadruge. Rihtarič je stalno nosil pri sebi orožje, celo po dva samokosa, ter številne vitrine in pile. Naši organi so ga nato zasledovali že od oktobra 1955 dalje, dokler ga niso marca 1958 ujeli.

Takoj po uboju milničnika Bartolca, avgusta 1955, so ga avstrijske oblasti aretirale in ga poslale v zapor. V zaporu je bil med preizkušnjo, vendar pa jim je med preizkušnjo uspel. Oktobra 1955 se je zopet ilegalno vrnil v našo državo, ker so ga avstrijske oblasti iskale zaradi vlovov in tatvin, ki jih je tamkaj izvršil. Pri nas je nadaljeval zločinsko delovanje, ko je vlamjal, napadal in strahoval prebivalstvo, predvsem na vzhodnem Stajerskem, in ga aretirali.

O smrtni kazni za Franceta Rihtariča pa, ob odločilu še Zvezno vrhovno sodišče, kot to zahteva zakon.

IZPRED SODIŠČA

Vodili so ilegalno ljudi čez mejo

Murska Sobotica, 8. jul. Te dni je bila pred okrajnim sodiščem v Murski Soboti razprava proti skupini organizatorjev ilegalnih prehodov čez državno mejo. V tej skupini sta bila zlasti aktivna obtožena S. F. in S. B. Sodišče je obtoženo obsodilo S. F. na 1 leto strogega zapor, S. B. na 2 leti in 6 mesecev strogega zapor, G. S. na 7 in V. Z. na 6 mesecev strogega zapor.

Nova Gorica, 9. julija. J. H. iz Komarčevega se je te dni zagovarjal pred okrajnim sodiščem, ker je spravljal ljudi čez mejo.

Dovoljen dostop na Mangrt in Kanin

Nova Gorica, 9. jul. Jugoslovanski in italijanski predstavniki so se sporazumeli o tem, da bodo državljani obeh dežel do sile lahko brez posebnih dokumentov uporabljali gorske steze, ki vodijo na obeh straneh meje. Skladno s protokolom, ki so ga podpisali na zadnjem zasedanju stalne mešane komisije za uveljavljanje videmskega sporazuma o malem obsejnim prometu med Jugoslavijo in Italijo, je sedaj začel veljati sporazum o svobodnem dostopu na vrhove Mangrta (2877 m) in Kanina (2429 m).

Državljan obeh dežel lahko odselej neovirano in brez posebnih dokumentov (zadošča le osebna izkaznica) uporabljajo steze, ki vodijo na Mangrt in Kanin po jugoslovanskem oziroma italijanskem ozemlju. To je močeno v času od 15. maja do 15. septembra. Turisti lahko uporabljajo omenjene steze ves dan od sončnega vzhoda do eno uro po sončnem zahodu, v primerih višje sile pa tudi ponoči.

M. D.

zanj je prispeval občinski ljudski odbor v Hrastniku, v sčani pa so opravili mnogo prostovoljnega dela.

Uspeh naših šolanih psos v Italiji

Ekipa Kluba ljubiteljev športnih psos, ki se je udeležila mednarodnih tekm za športne in šolane pse — bile so v Connu (Italija) — se je pred dnevi vrnila v domovino. Na tekmovalni je sodelovalo 6 držav, zlasti Italija pa si je priborila Zahodna Nemčija, ki je tekmovala s tremi ekipami; druga je bila Italija in tretja Jugoslavija.

LJUBLJANSKA SLIKA

Sonce ju je pregnalo iz parka sredi mesta! Treba bo polskati zavetje pred vročino, ki kar puhti iz razbeljenih cest in hiš, nekje drugje. No, izbira verjetno ne bo preveč težka, saj ima Ljubljana mimo Tivolija še 73 manjših parkov in zelenic, ki zavzemajo približno 45 hektarov površine, kjer je nameščenih 136 igral, 611 klopi in 21 miz. Mimogrede naj še omenimo, da pripravljajo Mestna vrtnarja načrte za preureditev ribnika v Tivoliju. Znižati mislijo bregove in odstraniti ograje, okoli pa speljati poti za sprehajanje. — (Foto: Z. Deniša) — V. C.

Zasavske vesti

Od 10. julija do 20. avgusta bodo zagorski taborniki pripravili taborjenje zagorske mladine v Bohinju. V štirih izmenah po deset dni se bo zvrstilo več kot 200 oseb. Taborniki bodo plačali za popolno oskrbo 1.500 din, netaborniki pa 2.800 din.

Zadnje dni smo šlišli na račun avtobusnega prometa v Trbovljah in Zagorju več pritožb potnikov. Tako so imeli še posebej neurejen lokalni avtobusni promet v Trbovljah ob prazniku borca v Zagorju pa v nedeljo, 5. julija. Avtobus je prepozno pripeljal na železni-

sko postajo k popoldanskemu vlakcu proti Ljubljani, hkrati pa so ljudje zamenjali čakali od 13. do 16. ure na prevoz iz Zagorja v Izlake, čeprav je Avto-prevozniško sporodilo, da bo vozil ob nedeljah avtobus na tej progi vsako uro.

V Hrastniku so izdali prvo številko »Steklarja« — glasila hrastniške steklarne. Casopis je namenil svoje strani poročilom o sedanjem delu in življenju ter o zgodovini hrastniške steklarne.

Ob dnevu borca so na Turju pri Hrastniku slovesno odprli nov vodovod. Sredstva

V Ljubljani nad 6000 prošenj za napeljavo telefona

— Skoraj pol leta je že minilo, odkar sem oddal prošnjo, da bi mi napeljali telefon! Mislite, da sem uspel? Še danes ga nimam!

— V telefonskem imeniku poiščete številko, potem si pa grize živce in kličeš! Vedno je zasedeno. In ko vendar le nekdo dvigne slušalko, ugotoviš, da so medtem spremenili številko!

Takšni in podobni razgovori so nas izpodbudili, da smo se pred dnevi oglasili pri podjetju za poštni, telegrafski in telefonski promet v Ljubljani. Sledilo je nekaj uvodnih vprašanj in pogovor je stečel...

— Na območju Ljubljane imamo šest telefonskih central in 6600 naročnikov, preko internih central pa je na omrežje priključenih 12.000 aparatov. To je vsekakor uspeh, saj je bilo v Ljubljani ob osvoboditvi na razpolago le 1800 javnih priključkov. Upamo, da nam bo uspelo prihodnje leto s povečanjem zmogljivosti stare in nove telefonske centrale v Ljubljani ter z montažo centrale v Sentvidu priključiti na omrežje še nadaljnjih 3000 naročnikov.

— Bo to zadostoval potreben?

— Niti najmanj! Ze danes imamo nad 6000 prošenj. Prosilci večkrat utemeljujejo svoje vloge za napeljavo telefona, češ tu ne boste imeli dovolj dela, saj imamo telefonsko napeljavno na hiši! Zelo neradi namreč ljudje verjamejo, da mora biti vsak telefonski aparat povezan s centralo z dvema žicama. Telefon se ne da priključiti tako, kakor elektrika! To pa ogromno stane! Samo stroški za kabele v Savskem in Roškem naselju ter delo in Sisk in na Viču, ki ga mislimo položiti v začetku prihodnjega leta, znašajo približno 240 milijonov dinarjev. Naše podjetje stane priključek enega samega telefonskega aparata skupno 300.000 din, naroč-

nik pa po tarifi plača le 1200 dinarjev za priključek.

— Precej številni smo morali spreminjati zaradi tega, ker kmetiški niso pravčasno javili podjetju, kakšne telefonske naprave bodo uporabljali. Montaža tako imenovanega zbirnega (skupnega) priključka, ki znatno zboljša način klicanja, potrebuje deset zaporednih zadnjih števil (n. pr. 30-211 do 30-220). Zato so bili takšni ukrepi potrebni in tudi nujni.

— Ali lahko z lastnimi sredstvi ugodite vsem zainteresiranim?

— Zal ne moremo, ker je amortizacijska doba za naše naprave zelo dolga. Zato bi želeli, da bi nam pomagali občinski ljudski odbori in nam odobrili vsako leto dolgoročne kredite za položitev kablov na njihovem območju. Naj omenimo, da so to nekateri že storili. Res je, da je treba po občinah najprej zgraditi stanovanja in urediti kanalizacijo, napeljavati vodovod in celo vrsto nujnih stvari, potem pa šele pride na vrsto telefon. To za privatnike! Res pa je tudi, da današnje poslovno življenje podjetij prav tako nujno zahteva — telefone!

— Naslednji mesec bomo izdali tudi nov telefonski imenik. Tu bodo vneseni vsi popravki, označeno bo vsi ljudje, vodovod ima kakšno centralo. V. C.

Trije ribniki, v podaljšku Mestnega parka urejena tolnarna, to je eden izmed priljubljenih rekreacijskih centrov, turistična privlačnost, ki jo namerava še letos urediti Turistično društvo Maribor. V dolini na vodi je vedno dovolj prijateljev vodnega športa in tudi vedno mnogo opazovalcev.

Drobne iz Slovenskih Konjic

V konjski občini predvidevajo, da se bo velikega zleta Svobod Celju, ki bo to nedeljo, udeležilo več sto ljudi iz raznih krajev. Z ozirom na število prevoznih sredstev bodo morali tovarnjaki opraviti jutraj najmanj po dve vožnji. Posebno skupino iz Konjice bodo tvorili tudi motoristi in mopecisti, kar bo omogočilo čim večjo udeležbo. Na zletu bosta nastopala konjski pevski zbor in godba.

V tovarni kovinskih izdelkov in livarni v Vitanju so polletni proizvodni plan po količini in asortimentu presegli za 15%, plan prodaje izdelkov pa celo za 40%. Tako ugodno doseganje plana je predvsem zaradi dobrih tržnih razmer, saj vse orodje, ki ga izdelujejo, gre spravi v prodajo. Viskoko doseganje plana prodaje pa je deloma posledica zaloga iz lanskega leta, precej pa je dvignilo prodajo večje naročilo izdelkov livarne za inozemstvo.

V teh dneh bodo v konjski občini posebne strokovne komisije pregledale in ocenile pridelek italijanskih strokovnjakov pri posameznih zadrugah, z delom, ki bodo pričele že v teh dneh.

Zlet - izkušnja več

II. zvezni zlet Partizana Jugoslavije je po splošnem mnenju povsem uspel. Ta velika prireditev ni bila zgolj prikaz vsestranskega dela in razmaha v organizaciji Partizana, marveč tudi prežet — vsaj bežen — vse jugoslovanske telesne kulture. Izjaidljivim in delovnim organizatorjem ter nastopajočim gre zares vse priznanje — veliko in razvejano prireditev so speljali v zadovoljstvo vseh.

Ob sklepu o organizaciji zleta so bili nekateri mnenja, da so tovrstne prireditve deloma že preživela stvar, predvsem zaradi precejšnjih izdatkov, ki jih terjajo. Zletni dnevi so dali v glavnem prav tistim, ki so se vrnili na njegovo izvedbo. Kdor je videl mladostni žar in pripravljenost, ki so se z njo zlasti najmlajši lotili odgovorne naloge, je odšel s prireditve z nepozabnimi spomini. Ko so organizatorji zaradi dežja morali za 24 ur preložiti glavni

prireditelja v tretje zaprli kakemu drugemu mestu. Čeprav je imel zlet v našem glavnem mestu imeniten odmev in je Beograd s številnimi sportnimi napravami tudi po tej plati povsem ustrezal, pa je bil zlet vendar samo največja med mnogimi prireditvami v tem mestu. Razsežnost, velemesta, razdrobljenost sportnih terenov in prebivališče udeležencev pa so prireditvi seveda tudi jemali del tiste domačnosti in svežine, ki bi lahko prišla v celoti do izraza v manjšem mestu.

Velja spregovoriti tudi o prvenstvenih tekmah Partizana Jugoslavije v različnih sportnih zvrsteh. V celoti te tekme — vsaj po našem mnenju — niso povsem dosegle namena. Za partizanska društva so tekmovali v glavnem sportniki, ki tudi sicer nastopajo v ligških tekmah — pač pa v dresih katerihkoli klubov.

Ne glede na to, ali so bili nastopajoči zares redni člani partizanskih društev ali pa so društveno pripadnost zgolj izrabili za uspešen nastop, so v Beogradu ustvarili videz neke polovične in dvotirne kvalitete v posameznih sportnih panogah. Če bi bila kvaliteta raven pravoč Partizana zares izraz množičnosti določene sportne panoge v tej organizaciji, tedaj bi bilo vse v redu. Če pa je bila — na primer — v finalu ženskega odbojarskega prvenstva Partizana na igrišču celotna državna reprezentanca, pa je to nedvomno nesmisel, ko pa vemo, da iste igralce sicer tekmujejo in se v odbojki izpopolnjujejo v C. zvezdi, Poštariju, Mariboru in drugih ligških klubih. Se večji nesmisel pa je nastal tedaj, ko bi v nadaljevanju zletnega turnirja v sportnih igrah, ki sta se ga udeležili po dve partizanski in sportni ekipi, morali nekateri tekmovalci hkrati nastopiti v dveh »svojih« družstvih — partizanskem in sportnem.

Pravčasno sodelovanje z drugimi telesnokulturnimi organizacijami pri izpolnitvi sporeda (festivala misli) in ustrezni tekmovalni pripravi, sta dve izmed najpomembnejših nalog, ki so jih navrgli beograjski dnevi. Le-ti pa so vsekaroli bili veličastna manifestacija in velika spodbuda, da delo v organizaciji Partizan še bolj razmahamo in njene vrste še bolj okrepimo s tisočimi novimi člani.

EVGEN BERGANT

zletni nastop ponirjev, je bilo med najmlajšimi solz in ugovorov na pretek. Zanje, kakor tudi za tisoče mladincev in mladink, članov in članic je bila zletna arena tribuna njihovih večletnih naporov, hkrati pa tudi velika spodbuda za nadaljnje delo.

Hočemo, da bi bilo naše telesnokulturno gibanje množično kar se da. Prav zato pa moramo vsaj kdaj pa kdaj tudi »kamenčkom« tega pisanege mozaika omogočiti nastop in udeležbo na tako velikem slavlju. Koliko nepozabnih srečanj, novih izkušenj in pristnih tovariških vezi so skovali zletni dnevi!

II. zvezni zlet Partizana na je — kakor vsaka prireditev — postregel tudi s koristnimi napotki za bodoče. Kolikor bomo — in gotovo je, da bomo — spet prirejali tovrstne revije, jih bomo morali upoštevati. Glede na to, da je bil Beograd še dvakrat prizorišče zleta, bi bilo dobro, če bi častno nalogo

VSA SKRB KVALITETI SLOVENSKEGA NOGOMETA

Dober naraščaj - dobri obeti

Mladih nogometašev je dovolj, klubi pa premalo skrbijo zanje — V nedeljo začetek državnega mladinskega prvenstva v Celju in Varaždinu — Slovenija igra najprej z BiH

Spet ta »nesrečni« nogomet... Pa kaj hočemo, pristašev je mnogo, mnogo in prav toliko je razočaranih nad dogodki s to žogo po slovenskih travnikih. Najnovejši pa vzlic temu ne odnehajo, saj neutrudno iščejo pot, po kateri bi se vendar dalo priti tej zagonetki do živega. In prav je tako! Nekdo se pa mora ukvarjati s tem problemom, sicer bomo prišli še ob to skromno nogometno dejavnost pri nas. V mislih imamo predvsem kvaliteto, medtem ko je množičnost še kar zadovoljiva.

Pomenek o tem in še o marsičem drugim s predsednikom Nogometne zveze Slovenije Stanom Lavričem je bil prav dobrodošel. Povod zanj so dali pravzaprav naši mladinci. Beseda o njih je tekla gladkeje in živahnije, saj se je ob tem kot odidec rad spomnil priporočil pravkar končanega republiškega prvenstva v Kopru. Borbenost, poštenost in mladinskega življenja, hkrati pa spet utrdilo zavest, da ima slovenska sprostna nogometaška družba zahtevnejša tekmovanja. Koper, Rudar (Trbovlje), Maribor, Triglav Ljubljana in Sloven so lahko nadvse zadovoljni z naraščanjem, vzgojenim doma.

KAJ PA OSTALI KLUBI? Slabo! Kričel primer je Odred. Odgovorni ljudje iz njegovih vrst so šel ko prej vse preveč zavzeti s problemi ligškega moštva, pri čemer sproti pozabljajo in zanemarljajo osnovno dolžnost — skrb za mladino. To je vendar kratkovidna politika, ki ima v tem taboru že tradicijo, saj spremiš klub domala že od njegovega začetka. Delo z mladino mora biti vztrajno, sistematično in pošteno. Šadovi se ne pokažejo kar čez noč. Tisti, ki jih hoče imeti, morajo biti tudi potrpežljivi. Nestrpnosti pa naj nikar ne prevzemajo odgovornih funkcij v klubu, kajti preveč razgrete želje takih ljudi za hitrimi kvalitetskimi dosežki, pa spravljajo celotno klubsko golo na neverna stopnja.

Skraini čas je — je dejal tovariš Lavrič — da ustvarimo tudi pri nas kvaliteto. To je DOLŽNOST VSEH in ne samo nekaterih klubov, da

orientacija — kakršne se prav radi postužujejo nekatera društva. S tem problemom je ozko povezan tudi vprašanje domačih trenerjev. Prav lep primer naj bo nedavna izjava skorajšnjega trenerja Dinama Bukovca: »Hočem gneti v pogled v delo vseh moštvo svojega kluba...« Da, samo tako in nič drugače si lahko ta popularni madžarski strokovnjak zamisli uspehe zagrebškega ligaša. Razsežnost kvalitete slovenskih moštvo na slovenskem prvenstvu v Kopru se ne pomeni, da je naloga že opravljena. V minulih letih smo imeli priloženost nekajkrat videti več takih in podobnih turnirjev, celo z mednarodno udeležbo. Kritike s tekmo so bile vselej nadvse ugodne. In potem? Vsa tista perspektivna mladež se je nato vrnila domov in se — porazgubila, kdo ve kod in kam. Mar nadarjene igralce s slovenskega prvenstva zdaj spet čaka enaka usoda? Dolžnost prirediteljev klubov je, da jih

SE NAPREJ VZGAJAJO, učijo, predvsem pa da jim dajejo možnost tekmovalni tudi z boljšimi nasprotniki (na pravkar končanem mednarodnem turnirju »Kvarner« ekipa revirja na Reki iz boljših slovenske enajstostorice?), saj

to bo zanje najboljša vzpodbuda za še večjo prizadevnost. Izbrane slovenske mladince čaka te dni še nova, prijetnejša in tudi odgovornejša naloga. V nedeljo pojdejo namreč v borbo z ustreznimi enajstostorci iz vse države. To pot bo državno prvenstvo mladincev prvič izvedeno po sistemu republiških reprezentanc. Priprave za to veliko prireditev z žogo potekajo že od 1. t. m. v Mariboru, kjer so nogometašev vadi pod strokovnim vodstvom trenerja Markovića. Za tekmovalca pa bo izbranih šestnajst igralcev.

V nedeljo bodo že prve tekme, in sicer v Celju ter Varaždinu, finalna srečanja pa bodo v Mariboru. V Celju bo slovenska reprezentanca igrala (v nedeljo) s moštvo BiH, njen naslednji nasprotnik pa bo reprezentanca Hrvaške, medtem ko so v drugi skupini zbrani Srbija, Makedonija in Črna gora.

Tekme bodo nedvomno zanimive ter vredne ogleda. Za mlade slovenske nogometaše posebej bo to državno prvenstvo pomemben dogodek, na katerem se bodo naučili marsikaj koristnega, predvsem pa bodo dobili prenekatere izkušnje, ki jih bodo lahko po povratku doma preneli med svoje klubske tovariše.

OSTANEM AMATER IN PERUANEC

Po zmagi v Wimbledonu so teniškega igralca Alexa Olmeda seveda obiskali v vprašanju o njegovih bodočih namerah. Južnoameričan se je prvič

med turnirjem široko nasmehnil in odvrnil, da za zdaj še ne misli stopiti med profesionalce, prav tako pa tudi še ni pozabil, da je Peruanec, čeprav igra za ZDA.

TEKMOVANJE V SLOVENSKE PLAVALNI LIGI

Še dva nepremagana

Po prekinitvi zaradi zveznega zleta Partizana so nadaljevali tekmovanje v slovenski plavalni ligi. V kolcu, ki je bilo na sporedu v sredo, so bili rezultati posameznikov zadovoljivi, zlasti presenetljiv pa je poraz ljubljanske Ilirije v Celju. Tako sta zdaj nepremagani samo še ekipi Ljubljane in Triglava.

Ljubljana : Prešeren 87:54

V sredo popoldne je bil na Koledžu plavalni dvoboj v okviru slovenske lige med Prešerenom iz Radovljice in domačim ZPK Ljubljana. Radovljčani domačinom niso bili enakovredni nasprotniki, vsajali pa so nekateri novinci iz Ljubljane, med katerimi: Abram, Dekleva (200 m prsno 3:04,6) in Aplecova najbolj napredujejo.

Med starejšimi tekmovalci je Pelc na 100 m metuljček z rezultatom 1:22,0 le za 6 desetink sekunde zaostal za republiškim rekordom. Najbolj so presenetili domači pionirji, ki so igrali v vmesnih tečajih in so dosegli zelo dobre rezultate.

Zmagovalci: moški: 400 m prsno: Grundner (L) 5:46,3, 100 m prsno: Rejc (L) 1:09,6, 100 m prsno: Zemva (P) 1:20,1, 100 m metuljček: Pelc (L) 1:22,0, 100 m hrbtno: Abram (L) 1:20,6, 8x50 m prsno: Ljubljana 4:35,9, ženske: 200 m

100 m metuljček: Pirc (I) 1:32,3, 100 m prsno: Bergec (N) 1:31,6, 8x50 m prsno: Neptun 4:21,6. V vaterpolski tekmi je Neptun zmagal nad Ilirijo 9:5 (4:2).

Triglav : Rudar 80:62

Tretji dvoboj tega kola med Rudarjem in Triglavom je bil na kranskem kopališču. Medtem ko so bili moški Triglava brez prave konkurence (38:20), pa so se domače prijavke (samo pionirke) morale sprijazniti s porazom (32:30). V vaterpolski je bil Triglav zmagovalec s 7:1. Najboljši rezultat tekmovalca je dosegel član Triglava Drogenik na 100 m hrbtno. Z 1:11,2 je postavil nov republiški mladinski rekord in izenačil članškega. Kocmur pa je vnovič zaplaval pod 1 minuto na 100 m prsno. Zmagovalci: moški: 400 m prsno: P. Brinovec (T) 5:01,6, 100 m prsno: Kocmur (T) 53,2, 100 m hrbtno: Drogenik (T) 1:11,2, 100 m metuljček: L. Brinovec (T) 1:11,6, 100 m prsno: Pogačnik (T) 1:26,8, 8x50 m prsno: Triglav 4:02,2, ženske: 200 m prsno: Koritnik (R) 2:54,8, 100 m prsno: Kobar (R) 1:36,2, 100 m hrbtno: Podienik (R) 1:39,7, 100 m metuljček: Bogataj (R) 1:38,8, 100 m prsno: Podienik (R) 1:19,5, 8x50 m prsno: Triglav 3:53,1.

Neptun : Ilirija 72:70

V Celju so plavalci domačega Neptuna presenetljivo premagali ljubljansko Ilirijo 72:70. Zmagovalci posameznih disciplin: moški: 400 m prsno: Orsi (N) 5:36,9, 100 m hrbtno: Vrhovšek (N) 1:23,2, 100 m metuljček: V. Vrhovšek (N) 1:24,8, 100 m prsno: Horncun (I) 1:39,8, 100 m prsno: Radosevič (N) 1:28,4, 8x50 m prsno: Ilirija 4:16,4, ženske: 200 m prsno: Bergec (N) 3:33,7, 100 m prsno: Juhart (N) 1:42,8, 100 m hrbtno: Bar (I) 1:46,0.

Tekme v slovenski plavalni ligi so čedalje privlačnejše. Na 100 m metuljček se je v zadnjem kolu najbolj izkazal Lado Brinovec, ki je to progo preplaval v 1:11,6 in tako le za dve desetinki zgrešil republiški rekord.

NOVO PO TUJEM

Los Angeles — Mehški boksar Jose Becerra je v dvoboju za naslov svetovnega prvaka v bantamski kategoriji v osmi rundi knock-outiral dosedujega šampiona Francoza Halimija.

Budimpešta — V osmem kolu študentskega šahovskega prvenstva sveta so igrali — Bolgarija : SZ 2:2, CSR : Irška 1,5:1,5 (1), Vzh. Nemčija : Poljska 0:2 (2), Anglija : Švedska 2,5:0,5 (1), Finska : Mongolija 1:1 (2), Madžarska : Izrael 1:1 (2). Pred 9. kolom je vrh razpredelnice tak: Bolgarija 24,5, SZ 24, CSR 21,5 (1), Madžarska in Romunija 19,5 (3).

PO ŠAHOVSKEM DVOBOJU S SZ

Dva različna polčasa

Menda je bilo kar prav, da je bilo vsesplošno razpoloženje pred poletom v Kijev, na četrti dvoboj s sovjetskimi šahisti, manj optimistično kot prejšnja leta. Novinarji so bili tokrat začuda enotni v napovedih: zdaj ni bilo nikogar, ki bi dal našim tudi trohico upanja. Kvečjemu smo vsi zapovrstjo pisali, da se bo ta izlet slabo končal, da se utegne ponoviti leningradska katastrofa. Kako tudi ne bi, ko pa je zvezni kapetan znašel pred skoraj neresljivim problemom, kako sploh sestaviti ekipo. Odgovorili so trije močni igralci, mi pa za tako široko zasnovane spopade s sovjetskimi šahisti že od nekdanj nismo imeli dovolj dobrih mojstrov na razpolago. V tej kritični situaciji je prihitel oslabljeni ekipi na pomoč spet Gligorič. Nastopu v reprezentanci je opredelil vedno bolj bližajoči se kandidatski turnir — in z neodločenim rezultatom proti bivšemu svetovnemu prvaku Smislovu, zlasti pa z zmago v prvem kolu, veliko pripomogel k dobremu startu naše ekipe.

Tako moramo okrepiti, so sedaj Jugoslovani v Kijevu k partijam prvega kola v upanju, da kljub vsem neveselostim konec vendarle ne bo tako slab, kot je nekaj dni prej kazalo. Nasprotniki, da nas bodo močno preizkušili. Kar sedem velemojstrov so spravili na noge, med njimi kar dva kandidata za naslov novega svetovnega prvaka (Smislov in Bronštejn), pa še svetovno prvakino Bikovo povrh. Toda niti v prvem, niti v drugem kolu niso mogli Jugoslovani ugnati v kozli nog. Nasprotniki, Gligoričeva četa jim je izropala zmagovito zobe in zvečini najuspešnejši možni rezultat — častnih 30,5:5, Gligorič je spral

hu in Gellerju samo z 10:14, je več kot zadovoljivo. Brž ko pa pristejemo sedmo in osmo desko, dobimo odstopke, ki je zelo blizu leningraskemu neuspehu pred dvema letoma. Toda ko pridemo do ženskih desk, se spet razveselimo. — Naši amateurji sta bili popolnoma enakovredni svetovnim prvakom, kar tako da se ne bomo prav nič bali, če bi nam dvorca Nedeljkovič-Lazarevič že na prihodnji ženski olimpijadi prinesla prvo mesto.

Ce bi po Kijevu razvrščali naše šahiste, bi se odločili za naslednji vrstni red: Fuderer, Gligorič, Lazarevič in Nedeljkovič. Fuderer je prvi zmagal, vtem ko so ostali trije edini od naših, ki so še obdržali neodločen rezultat 2:2. V naslednji skupini sta z 1,5 točkama Džuniševič in Bertok, potem sledita z eno točko Matanovič in Mičič, vtem ko smo s štirimi točkami na sedmi in osmi deski nabrali v osemih nekaterih, da bomo svetovni prvak in največji favoriz za zmago na Bledu in da mu bo tudi šampion Jugoslavije, poleg treh njegovih poljakov, lahko zelo resen tekmeec za prvo mesto. Zlasti sovjetski prvak Petrosjan se je to-krat ponovno pokazal v najlepši luči. Po prvem mestu (brez poraza) na državnem prvenstvu v Rigi ga sedanjí gladijski uspeh proti Matanoviču še bolj uvršča med kandidata za izzivalni dvoboj z Botvinnikom. Po zadnjem treningu v Kijevu se nam torej obeta jeseni razburjujoča deska za naslov drugega, ali morda celo prvega šahista na svetu.

F. B.

FANTJE MORAJO K ZDRAVNIKU

Po domačih krajih

Na državnem jadrnem prvenstvu v Vrhu vodi po petih dnevih tekmovalca — nazadnje je v hitrostnem preletu iz Vrha do Bečje in nazaj zmagal Božidar Komac — prav ta udeležencev 3647 točkami pred Poljakom Wodjinski (3234), Mrakom (3142), Koršičem (2920), Rajnom (2908) in drugimi.

V Zadru se je predvčeršnjim končalo tekmovalstvo za državno prvenstvo v jadrnanju na vodi. Po petdnevem tekmovalstvu so poteli največ uspehov tekmovalci Mornarja iz Splita.

TUDI ZPK — LIGAS

Včeraj je Plavalna zveza Jugoslavije sporičila, da je beograjski plavalni klub Partizan odstopil iz kvalitete Jugokupa in obvestil ZPK Ljubljana, kot detetoplastrano ekipo z lanskega državnega prvenstva, da lahko sodeluje v tem tekmovalstvu. Ljubljana je v udeležbo privolila in tako bodo v severni skupini zastopala kar dva slovenska kluba. Razen kranskega Triglava, zagrebške Mladosti in reškega Primorja, bo

OPOZORILO PZS

Planinska zveza Slovenije opozarja vse planince, ki nameravajo v letošnji sezoni obiskati Triglavsko pogorje, naj bodo previdni, ker je leto v Julijskih Alpah ta čas še veliko snega. Zato je tudi priporočljivo, da so čimbolje opremljeni.

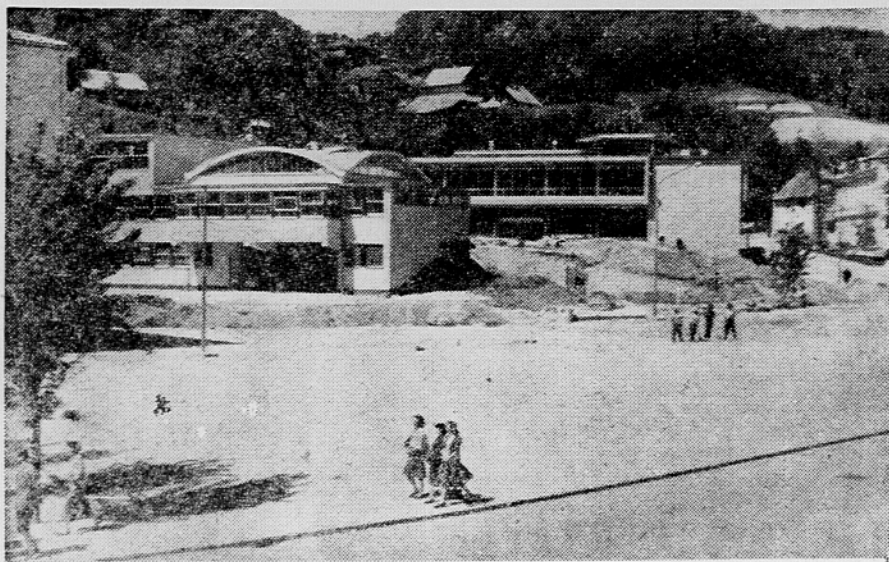
Slovenski veslači — zbrani na Bledu

Jutri in v nedeljo bo na Bledu letošnje republiško prvenstvo v veslanju. Po zaključnih prijavah se lahko reče, da bo to tekmovalstvo letos še močnejše zasedeno kakor vsa dosedanja, pa tudi kvalitete udeležencev utegne pokazati precej napredka.

IZ NAŠIH KRAJEV

Tako lepo je urejen zdaj Trg republike v Trbovljah. Od prejšnjih starih stavb ni ostalo niti sledu. Zato pa so že prej namreč njih zrasle tri nove, impozantne stavbe: banka, pošta in blagovnica. (Foto: F. Juvan)

Celje - mesto v krakih

V obdobju nekaj let nazaj je Celje, kot toliko drugih mest pri nas, sprito gospodarskih in geografskih razmer napravilo precejšen razvoj. Nekdanje mestne meje so se premaknile navzven, na polja in do obronkov gozdov. Pred vojno je mesto šlo komaj nekaj nad 18 tisoč prebivalcev, a letos je po statističnih podatkih na ožjem območju mesta že več kot 30 tisoč prebivalcev. Celje je nagel razvoj zagotovljen tudi vnaprej, svedoča o določeni meji. Mesto se je v minulih 30 letih razvi-

jalo bolj stihistično in prav to povzroča načrtovalcem in urbanistom nemalo skrbi. Prav sedaj pripravljajo urbanistični načrt, ki bo podrobno nakazal razvoj v naslednjih 30 letih, za poznejše obdobje — do leta 2020 pa bo nakazal le glavne značilnosti razvoja. Torej bo namreč mesto, vsaj tako računajo po dosedanjih analizah, doseglo mejo razvoja. V njem naj bi živel po približni ocenji že sedaj gravitira na Celje okrog 250 tisoč prebivalcev. Dnevno se vozi na delo v mesto več kot 6 tisoč delavcev in uslužbencev ter več kot 3 tisoč otrok v šole. Slednji številki torej dovolj nazorno ilustrirata povezanost mesta in okolice.

ZA BOLJ ORGANSKO IN STRNJENO RAST NOVIH STANOVANJSKIH IN INDUSTRIJSKIH KOMPLEKSOV

V bodoče se bo Celje načrtno širilo proti zahodu, severu in severovzhodu, vtem ko je vzhodni predel že močno zazidav in industrijskimi objekti. Tu je tudi v bodoče rezervat za industrijo. Dosedanji činitelj, predvsem se prometne zveze, so nakazale razvojne možnosti v krakih: ob Ljubljanski cesti, ob Kersnikovi ulici in njenem podaljšku proti Dobrovi, ob Mariborski cesti ter v Polulah in Pečovniku. Med posameznimi kraki ostane dovolj zelenih površin. V teh krakih bodo nastale enakovredne stanovanjske soseske, komunikacijsko dobro

povezane s središčem mesta. Po omenjenih cestah bodo v bodočnosti vozila mestna prometna sredstva.

Medkrajinski in tranzitni promet bo po urbanističnem programu prestavljen na novo prometno žilo, ki bo tekla po sedanjih trasah Kavinjske železnice. Le-ta predstavlja na tem mestu oviro za nadaljnji razvoj mesta, ker seka več prometnih cest: Mariborsko, Kersnikovo, Ipavčovo in Ljubljansko cesto. Načrt predlaga preložitve Savinjske proge na južno stran Savinje in speljavo s krajšim predorom pod Miklavski hrib.

OSEBNI KOLODVOR K NOVO MU MESTNEMU SREDIŠČU

Železniški in cestni promet predstavljata za Celje težaven tehnični problem. Vzporedno z razvojem proizvodnje in drugih potreb je tranzitni promet na železnici dosegel že 18 milijonov ton letno. Na prvem mestu je prestativne razširjenosti in tovrstnega kolodvorja izven mesta. Nekoliko pozneje pride na vrsto tudi osebni kolodvor. Postaja je zastarela in ne ustreza več. Lokacija za novo železniško postajo je predvidena bolj proti severu, na ovinku sedanje proge. S tem bo postaja bližje kulturnemu in poslovnemu središču mesta, ki bo nastalo na meji Celje-Gaberje. Tudi blizu bodo uređili tudi novo avtobusno postajo.

ZGODOVINSKO MESTO

Pri urbanizaciji nekaterih načel urbanističnega načrta ni so pozabili na stari del mesta, ki je znotraj srednjeveškega mestnega obzidja. Ta del bodo skušali čim bolj restaurirati ter mu dati prvotni izgled.

F. K.

● V pritičljivi poslovne zgradbe Celjski tisk so v torek dopoldne odprli novo urejeno knjigarno Državne založbe Slovenije. Poslovni prostor je precej večji od prejšnjega in je lepo opremljen. Knjigarna ima tudi oddelek za pisarniške potrebe.

Hkrati so tudi pred veleblagovnico Ljudski magazin v Celju odstranili lesen plot. To največje trgovsko podjetje v mestu je dalo v vseh dolžini in širini stavbe. S tem je središče mesta dobilo lepši videz.

● Skoraj vsak dan Celjane, ki stanujejo blizu Savinji, vznemirijo močne eksplozije. To bo trajalo še nekaj mesecev, da bodo iz dna struge Savinje odstranili skale. Izvajalci regulacije Savinje namreč prav te najbolj ovirajo. K.

Skupina zagorskih invalidov na Urhu

Ljubljana, 9. julija. Skupina osebni in družinski invalidi je na pobudo Občinskega odbora vojaških vojni invalidov iz Zagorja prispela v Ljubljano. Udeleženci izleta — bilo jih je 112 — so po krajšem govoru pred spomenikom na Urhu počastili z enominutnim molkom spomin na žrtve fašističnega terorja, nato pa so obiskali še Grobnico narodnih herojev in Muzej narodne osvoboditve.

V. C.

Navodilo za sadjarje

Ker bo verjetno v prihodnjih dneh nastopilo bolj stanovito toplotno in suho vreme je potrebno z ukrepi ohraniti vodno zalogo v tleh in omogočiti rast. Priporočamo plitvo obdelavo — rahljanje oziroma pršenje zemlje. Kjer je pač le-to mogoče. Mlademu sadnemu drevu okopavamo ali zastrimo oz. pokrivamo drevesne kolobarje s travo, slamo, žagljenjem, plevanjem, gnojenjem ali papirjem. V starejših nasadih je potrebna takojšnja košnja otave ter zastiranje kolobarjev, v vinogradih zatiranje plevel in izvedemo plitvo kodo. Povod, kjer je na razpolago vode, priporočamo namakanje z deževalnikom, napravami, ki jih ima na zalogi industrijsko podjetje »Agrolindus« v Zalogu pri Ljubljani.

Kmetijski inštitut Slovenije

BIZNIS

Komunalno podjetje SNAGA v Ljubljani, razpisuje delovna mesta: 2. čuvanje javnih odlagališč, večjih poslovanja z bloki in pobiranja pristojbin; 3. valjenja avto-mehanične stroje; 4. dnevnega vratarja; 5. kvalificiranega ključavničarja; 6. šoferja B kategorije za dostavljanje avtomobilov; 7. več nočnih snalilcev žilk. Pismene ali ustne ponudbe pošiljate podjetju v 15 dneh po objavi.

Kmetijska zadruga z o. j. Ponikva pri Grob, razpisuje naslednja delovna mesta:

1. kmetijskega tehnika,
  2. vodja odkupa,
  3. štirarja,
  4. traktorista.
- Pogoji: pod 1. srednja kmetijska šola s prakso, pod 2. trg. pomočnik s prakso pri odkupu, pod 3. štirar z najmanj 5-letno prakso in pod 4. traktorist z izpitom za vožnjo z Unimogom ali šofer B kategorije. Plača po tarifnem pravilniku. Stanovanje za samce zagotovljeno.

Komisija za uslužbenske zadeve Občinskega ljudskega odbora Kamnik na podlagi 36. člena Zakona o javnih uslužbencih razpisuje naslednja delovna mesta:

1. referenta za blagovni promet in turizem v srednješolski izobrazbi in vsaj 3-letna praksa v knjigovodstvu ali v pisarniških poslih,
  2. referenta za plače s srednješolsko izobrazbo in najmanj 3-letno prakso v knjigovodstvu,
  3. pomočnice uslužbenke in kurirke na Krajevnem uradu Tuninje o osnovnošolska izobrazba.
- Plača po določilih Zakona o javnih uslužbencih.

Vsako jutro doblita na dom list

„DELO“

Naročnina 300 din mesečno

Še o potrebi uvajanja podora v vinogradih

Splošno je znano, da našim vinogradom primanjkuje organskih gnojil, saj pridelamo v vinogradskih krajih premalo hlevskega gnojila, da bi z njim zadostili potrebam po humusu, ki ga pozna drugi hranilni snovi zahteva vinska trta v zemlji za uspešno rast in rodnost. Kljub temu, da smo že dostikrat pisali in govorili o izredno važnem načinu gnojenja vinogradov s prirodnimi gnojili v obliki podora (zeleno gnojenje), pa naši vinogradniki, kakor tudi družbena vinogradniška posestva, vse premalo upoštevajo ta nasvet. Praksa je pokazala, da marsikje uporaba podora dodatkom umetnih gnojil lahko popolnoma nadomesti hlevski gnoj, ali pa vsaj občutno zmanjša potrebo po hlevskem gnoju, ki ga tako dovolj ne pridelamo. Na drugi strani pa lahko naši vinogradniki z uporabo podora prihranijo na izdatkih za dušična gnojila.

Ker se naši vinogradniki večkrat izgovarjajo, da so pač zamudili pravočasno seme, s tem, da jih že sedaj spominjamo, da si pravočasno preskrbite seme.

Za podor uporabljamo rastline, ki jih sejemo samo zaradi tega, da jih podorjemo odnosno pokopljemo ali še boljše izrežemo in po zemljo z zemljo ter s tem tudi zemljo zboljšamo. Nikar se ne dajmo zapeljati skušnjavam (to se pogosto dogaja), da zeleno maso pokosimo in pokopamo ali pa celo uporabimo za pridelovanje semen. Prav tako se moramo zavedati, da je potrebno v siromahni zemlji rasti nam za podor pognojiti, ker drugače ne bodo dale potrebne mase, zemljo pa še bolj osiromašile. Tudi je gnojenje z umetnimi gnojili veliko bolj racionalno preko podora, saj vemo, da se umetna gnojila hitro spirajo, medtem ko v obliki podora lahko dalje časa učinkujejo, ker so povezane s humusom.

Za podor pripravljamo naslednje rastline: njivski grab, bob, polietno grahorico, lupino, razne detelje, inkarnatko, ojno repico, facelijo itd. Posebno so priporočljive detelje, ker dovajajo dušik, pri razpadu zelene mase pa sproščajo kalij in fosfor. Ostale rastline dajejo obilo organske mase. Tako stročnice, kakor tudi ostale, pa dušijo plevel.

Kjer spomladaj navadno primanjkuje vlage, pripravljamo vsakega bolj jeseni, podor kot pa spomladanski. Če namreč rastline za podor spravimo v zemljo pozno spomladi, se lahko zgodi, da pobijijo dosti zimске vlage na škodo vinske trte. V nasprotnem primeru pa lahko s pridom vršimo spomladanski podor.

Znani avstrijski napredni vinogradnik in propagator visoke vzgoje Moser trdi, da že leta in leta sploh ne uporablja več hlevskega gnojila, ampak samo podor in pravil, da mu je hlevski gnoj predrag, da pa doseže s podorom prav take, ako ne še boljše rezultate, vendar ceneje.

Navedimo se torej uporabljati podor v vinogradih kot redni agrotehnični ukrep v cilju enostavne in ceneje izboljšave zemlje.

KMETIJSKI INŠTITUT SLOVENIJE

Opozorilo pridelovalcem krompirja

Stanje dne 8. julija 1959 v dneh 7. in 8. julija je nastopilo na Koroškem v Ljubljani in Savinjski dolini četrto, v Poljanski dolini pa tretje kritično obdobje za razvoj krompirjeve plesni. Spodnji del Koroške polja (okolica Brežice) ima še vedno neprekinjeno optimalno zračno vlago, ki je ugodna za širjenje plesni.

Na Ptujskem in Dravskem polju, na Notranjskem in Bloški planoti pa je relativna zračna vlaga poč kritično mejo.

Krompir škropite z 1,5% bakrenim apnom ali 0,3% dithianom in pazite, da bodo listi prekriti z zgornje in spodnje strani z drobnimi kapljicami škropliva.

Hidrometeorološki zavod LRS

Kandidati naj pošljejo pravilno kolkovane prošnje s potrebnimi dokumenti do 20. julija 1959 na Oblo Kamnik.

Uprava Zobne poliklinike v Ljubljani, Kidričeva 1-11, razpisuje 2 delovni mesti: zobarskih asistentov.

Pogoji: predpisana šolska izobrazba, enoletna šola za zobarske asistente.

Temeljna plača po zakonu o javnih uslužbencih, položajna plača po pravilniku Zobne poliklinike.

Stanovanj zavod nima. Nastop službe takoj.

Prošnje za sprejem v službo sprejema uprava Zobne poliklinike, Ljubljana, Kidričeva 1-11, soba 6 — do 31. 7. 1959.

Komisija za razpis delovnih mest v Zdravstvenem domu DSNZ LRS, Ljubljana, Vodnikova 62, daje razpis za izpolnitve delovnega mesta zobarske asistente.

Osnovna plača po Zakonu o javnih uslužbencih, položajna plača in posebni dodatek po tarifnem pravilniku ustanove.

Prošnje z življenjepisom in podatki o dosedanjih zaposlitvah pošljite v 15 dneh po objavi na omenjeni naslov ali pa se zglasite osebno s taksirano vlogo.

Razpisna komisija pri Trgovinski zbornici za okraj Ljubljana razpisuje naslednja delovna mesta:

1. administrativne moči z znanjem strojepljiva in stenografije;
2. analitika;
3. za konjunktorno službo.

ad 1. popolna srednja šola ali neopozna srednja šola in 2 leti prakse;

ad 2. diplomirani ekonomist ali popolna srednja šola s 4 leti prakse;

ad 3. višja strokovna izobrazba ali srednja strokovna izobrazba s 3 leti prakse ali nižja strokovna izobrazba z 8 let prakse.

Ponudbe z opisom dosedanjega službovanja pošljite na naslov: TRGOVINSKA ZBORNIKA ZA OKRAJ LJUBLJANA, Ljubljana, Mesini trg 2-11, do 23. julija 1959.

Ovornost po zakonu o javnih uslužbencih, položajna plača po »Pravilniku o uslužbenih trgovinskih zbornici s področja notranje trgovine«.

Komisija za imenovanje direktorjev gospodarskih organizacij občine Nova Gorica razpisuje mesto

DIREKTORJA Avto-prevoznika podjetja »Avtopromet Gorica« v Novi Gorici.

Pogoji: šolska izobrazba tehnične fakultete s primerno prakso v avto-prevozniki stroki.

ali šolska izobrazba tehnične ali ekonomske srednje šole s 4-letno prakso v avto-prevozniki stroki.

ali šolska izobrazba s 10-letno prakso v avto-prevozniki stroki.

Pravilno kolkovane prošnje s kratkim lastnoročnim življenjepisom, z dokazili usposobljenosti, s potrdilom o nezakazovanju in s prepisom zadnjega šolskega spričevala pošljite podpisani komisiji v 15 dneh po tej objavi.

R

NAVADNE DELAVCE za delo v proizvodnji in skladišču sprejme tovarna »Teo« v Ljubljani, Zaloška cesta 54. Možen takojšnji nastop službe, stanovanj nimamo. Placevanje po normi.

K 1950-1 SOFERJA, treznega in vestnega, sprejemamo za nov tovarnjak.

Prednost imajo vozniki z višjo kvalifikacijo, po možnosti mehaniki. Nastop takoj. Gradbeni servis, Ljubljana, Detelova ul. 1.

VEC MIZARSKIH pomočnikov sprejemamo za stavbena dela v poplavljenem času v delavnicah in na gradbiščih. Naslov v ogl. odd. 5081-4

V TRSTU, via Galati 18, pri Lendavi (blizu glavne pošte), doblite poplavljen čas, doblite obroke 850 Lit. meter, bunde 2700 do 3800 Lit. 4 pare nogavic, ženske ali moške 500 Lit. Znižane cene zaradi predaje trgovine. Cromby — polovici cena za konec sezone. K 1843-4

CEPICE (kape) za vse vrste uniform izdeluje Obrtnik, Ljubljana, Masarykova 34. K-4

JAWO, 175 cm, malo rabljeno, prodam. Jenko, Djakovičeva 11-1, prodam. Jenko, Djakovičeva 11-1.

UGODNO PRODRAM nov, portabilni pisalni stroj. Naslov v ogl. odd. 5092-4

KO GRETE V TRST, obiščite dobro znano manufakturno trgovino »Magazzini alla Stazione« (via Cellini 2 — nekaj korakov od postaje) z bogato izbiro suknovrstnega blaga in konfekcije. Izredna na ponudba: zimska suknja iz volnenega suknja znamke Martotto za 4900 Lit. Ne zamudite edinstvene prilike! K-4

LAMBRETTI ali močnejši Roller — novo ali dobro ohranjeno, kupim. Ponudbe v ogl. odd. pod »Plačam dobro«. 5095-5

PRAZNO SOBO s posebnim vho-dom z samsko stanovanjem iščem. Ponudniku nudim lepo nagrado. Ponudbe pod »Skromen« v ogl. odd. 5010-9

Umri je naš oče

MATUJA STRLE Pogreb draga pokojnika bo 16. VII. 1959 ob 16. uri iz Zal. Zalujoči: hčerka Marija, sinova Franc in Jože z družino ter ostalo sorodstvo.

ZAHVALA Ob smrti našega draga moža in očeta

LEOPOLDA LIPOVŠKA

se prisrčno zahvaljujemo vsem, ki so pokojniku darovali cvetje in ga spremlili na zadnjem pot. Posebno zahvalo smo dolžni dr. Pungaršiču in sestri Adeli za izkazano pomoč in organizacijo ter samoupravnim organom in upravi Induplati Jarše.

Zalujoči Lipovškovi Sevnica, 9. julija 1959.

ADMINISTRATORSKO, sposobno z znanjem strojepljiva, sprejme za trgovino z železnicami z delnim delovnim časom. Trgovsko podjetje »Kovina«, Ljubljana — Stritarjeva 7 (dvor. I. nadst.). P 428-4

DOBRO OHRANJEN Flat 600 pro-dam. Naslov: Keržič, Koroška 53, Kranj. P 428-4

AVTO Fiat 1000 leto izdelave 52, tipa E, prodam. Avgustina Mihla, Suhadole 8, Komenda. P 429-4

KUHARICO sprejemamo za julij in avgust za manjši počitniški dom v Piranu. V pošto pridejo tudi osebe, ki imajo sedaj počitnice (dijakinja ali študentka, ki je vsaj nekoliko vajena kuhinjske vodila kuharica je že v domu. Plača dobra. Nastop službe takoj. Interesente naj se osebno zglasijo na naslov, ki je v ogl. odd. K 2104-1

PRIMO NSU III, prodam. Ogled vsak dan od 8 do 12 ure Gornji trg 20, Ljubljana. 4754-4

ZELEZNO, zložljivo posteljo — prodam. Gornji trg 16, prtlj. 5126-4

NUDIM STANOVANJE in hrano dekletu, ki dela v izmen. Zglašite se dopoldne. Smigoc, Cesta na Loko 18. 5148-9

STRANKA, ki je v trgovini »Ideal«, Ljubljana, Wolfova ul. 8, pozabila za putu denarnico z gotovino, naj se zgasi v trgovini. 5163-10

KLJUČE (izgubljene od Gregorčičeve mimo pošte po Franciskanski pasaji, oddajte proti nagradi pri vratarju, Gregorčičeva 23. 5142-10

KUHARICO za takojšnji nastop, sprejme v službo gostilna Siflar. Spodnji Kaštel pri Ljubljani. — Plača dobra — stanovanje v hiši. 5185-1

KLJUČAVNICARJE in mlajše nadzornice za delo v proizvodnji sprejme tovarna »Teo« v Ljubljani, Zaloška 54. Možen takojšnji nastop službe. Naslov v ogl. odd. K 2109-1

KOLO (moško, žensko, dve otroški) ugodno prodaj. »Flora« pri Magistratu. 5184-4

AVTO GUME 5x15 ali 5.50x15 kupim. Splitška 6-1. 5188-5

IZJAVLA. Kupljenik Slavko, Dalna vas 14, prekletem neresničnem trditve glede vina o gvarničarju Strahu Francu kot neresničnem in se mu zahvaljujem, da je odstopil od tožbe. 5199-11

PODPISANI Svetlana Bogo, šef želez. postaje Divača obžalujem, ker sem obekoval Savažina Marjico, med sestro iz Divače ter se ji zahvaljujem, da je odstopila od nadaljnega kazenskega pregona. 5201-11

KUHARICO, ki bi od 15. 7. do 6. 8. kuhala na taborjenju v Bohinju, sprejemamo. Naslov v ogl. odd. 5173-1

STROJEPIŠKO — FAKTURISTKO sprejme trg. podjetje. Pismene ponudbe pošljite pod »Vestina« v ogl. odd. 5165-1

80-BASNO klavirsko harmoniko »Hohner« in divan prodam. Celje, Mariborska c. 145. P 427-4

DNE 6. JULIJA 1959 (izgubljeno) evidenčno tablo 1959/2 z blatniki od Zaplane do Jesenic vrnite oz. sporočite proti nagradi na naslov: Homec Milan, Jesenice, Tavčarjeva 1. P 431-10

UPORABNEC želi znanstvo s posebnostmi, ki ima stanovanje. Resne ponudbe pošljite na po-družnico »Delo«, Jesenice pod »Poštena«. P 430-11

ZAHVALA Vsem, ki ste v tako lepem številu spremlili našo ljubljeno mamo

GRIMM PAVLO

na njeno zadnje pot, ki poklonilnice in cvetje, nam izrazilo žalje, in pevecem, iskrena hvala.

Posebno se zahvaljujemo dr. Graparju, ki ji je do zadnjega diha lajšal trpljenje, sostanovalec — predvsem tovariščica Cvetežnikovi in Dimčiču, ki sta nam v najtežjih trenutkih požrtvovalno pomagali.

Družina Grimm-Barle

POPOZORILO

Elektrarna Moste obvešča vse prebivalce, kopalce in ostale interese ob Savi do Zirovnice do Medvoda, da bo v dneh od 10. do 13. julija propuščala znatno večje količine vode, kot običajno.

Opozorjamo vse, da se omenjene dni ne držujejo ob strugi Save, ker bo voda večkrat v zelo kratkem času močno narasla.

2096

Upravni odbor

Tovarne pletenin »BELOKRANJKA«, Črnomelj razpisuje delovno mesto

OBRATOVODJE

Pogoji: tekstilni tehnik pletilske stroje, po možnosti z nekaj let prakse.

Plača po tarifnem pravilniku ali po dogovoru. Nastop službe možen takoj.

Ponudbe pošljite na gornji naslov ali se osebno zglasite v upravi podjetja do 1. avgusta 1959.

2099

PO DOLGEM TRPLJENJU NAM JE UMRLA NAŠA

DUŠANKA

PROSIMO TIHEGA SOZALJA

RODBINA RUŠOVA

CERKLJE PRI KRANJU, DNE 8. JULIJA 1959

Naznanjamo žalostno vest, da nas je nenadoma zapustil naš dragi mož, oče in stari oče

JOŽE KURALT - PODLIPNIK

posestnik v Zabnici

Pogreb bo v petek, 10. julija 1959 ob 9. uri dopoldne na farno pokopališče v Zabnici.

Zalujoči: žena, sinova Stane in Miro z družinami in ostalo sorodstvo. Zabnica, 8. julija 1959.

Počastitev spomina narodnega heroja Angela Besednjaka

Železničarski pevski zbor in godba DPD SVOBODE TABOR »MARIBOR, ki nosita ime heroja Angela Besednjaka, sta leta 1955 vgradila na rojstni hiši v Braniku pri Ajdovščini spominsko ploščo svojemu vzorniku, ki je bil pred vojno organizator Partije v mariborskih železniških delavnicah in je leta 1942 padel kot komandant partizanskih borcev pri Brežicah. Letos bosta zbor in godba na dan vstaje 22. julija položila ob plošči na njegovi rojstni hiši žalni venec in v Braniku priredila vokalno-instrumentalni koncert. Od tam bosta zbor in godba odšla v Pulj in Rovinj, kjer bosta priredila več koncertov in sodelovala tudi pri proslavi DNEVA VSTAJE v Rovinju. J. V.

Videm-Krško ima nov, sodoben hotel, poimenovan po Srečiču, znanem vinorodnem kraju, nedaleč od tovarne čokolade in likerjev. Pri tovarni rolo papirja je tudi olimpijski bazen, ki privablja kopalce celo iz Zagreba. Okrog in okrog pa so goste posejane izletniške točke: Libna, Trška gora, Veliki Trn, Raka in druge, ki dopolnjujejo bogastvo turističnih privlačnosti Vidma-Krškega. — (Foto: S. Jerale.)

Priprave za izboljšanje prehrane v Ptuj

Na posvetovanju predsednikov sindikalnih organizacij ter delavskih svetov in upravnih odborov podjetij v Ptuj, ki je bilo v ponedeljek, so ustanovili petčlansko komisijo, ki naj v sodelovanju s stanovanjsko skupnostjo prouči, kakšne so možnosti za ustanovitev osrednje menze v mestu in uvedbe toplih obrokov v podjetjih in ustanovah. Na posvetovanju, ki ga je sklical Občinski sindikalni svet, so namreč ugotovili, da je družbena prehrana v mestu še vedno zanemarljiva in bo treba kar najhitreje izrabi vse možnosti za zadovoljitev zaposlenih ljudi.

Zgrešeno pa je čakati na to, naj poskrbi menzo in tople obroke v kolektivnih nek občinski organ — ljudski odbor ali sindikalni svet — kakor so predlagali na posvetovanju. Občinski organi so dolžni pomagati, glavna skrb za izboljšanje prehrane zaposlenih na ostane na kolektivnih samih in na njihovih vodstvih, ki bodo gotovo najlažje zbrali potrebna sredstva.

KONZERVIRANJE VRTNIN Podjetje »Petovija« v Ptuj, ki proizvaja alkoholne in brez-

alkoholne pijače, bo pripravilo za letošnji jesen tudi 25 vagonov kislega zelja. Kmalu bo začelo kisati in konzervirati tudi kumare in papriko. V okolici Ptuja dobro uspevajo, zato jih bo dovolj za predelavo in za potrošnjo svežih.

<

OBJAVE

KOLENDAR
Petek, 10. julija: Amalija

Na današnji dan leta 1856 se je rodil v Liki eden največjih pionirjev v elektrotehnikah — Nikola Tesla.

Ing. Marjli Tavčar čestitam na diplomu na gozdarski fakulteti: Društvo PD.

Na Ekonomski fakulteti v Ljubljani je diplomirala kolegica Milena Vrančič. Iskreno čestitam na diplomu na gozdarski fakulteti: Društvo PD.

Inženirju agronomije Majdi Prištokovič iz Celja k diplomu iskreno čestitam! Znanci.

ZDRAVNIŠKA DEŽURNA

NOČNA ZDRAVNIŠKA DEŽURNA SLUŽBA ZA NUJNE OBISKI NA BOLNIŠKOVEM DOMU OD 7-20 URE ZJUTRAJ, OB NEDELJAH IN PRAZNIH VES DAN.

Zdravstveni dom RUDNIK:
Dr. Velikonja Tine, Rudnik 80, tel. 23-282. V odsotnosti zdravnika kličite tel. LM 20-500.

Zdravstveni dom BEŽIGRAD:
Dr. Čebin Branko, Stozice 35, tel. 23-227. V odsotnosti zdravnika kličite tel. LM 30-900.

Zdravstveni dom SIKRA:
Dr. Ježevšek Pavle, Kneževa 11, tel. 21-744.

Zdravstveni dom CENTER:
Dr. Vrbica Milena, Miklošičeva 24, tel. 39-151.

Zdravstveni dom MOSTE:
Dr. Kikelj Nada, Koblerjeva 17, tel. 23-449. V odsotnosti zdravnika kličite tel. LM 30-300.

Zdravstveni dom VIC:
Dr. Boris Jagodič, Rožna dolina c. XV-1a, tel. 22-437.

Slasličarne in pekarni:
Vinsko, limonovo kisline, jedline barve in esence vseh vrst dobavljajo po ugodnih cenah

Veledrogerija - Ljubljana 1842

VII. LJUBLJANSKI FESTIVAL

18. julija ob 20.30: nastop avstrijske slovenske soliste pod vodstvom prof. Karla Rupla. Poje sloveča prvakinja berlinske opere mezzosopranistka Nada Puntarjeva, ki je žela na III. ljubljanskem festivalu izrednih uspehov. Krizanje. Predvzveje. V primeru neugodnega vremena v Festivalni dvorani.

Vstopnice: 200, 150 in 100 din.

11. julija ob 20.30: Revija jugoslovanskih folklornih plesov. Izvaja akademski folklorni plesna skupina "France Marolt". Krizanje. V primeru neugodnega vremena v Festivalni dvorani.

Vstopnice: 200, 150 in 100 din.

Vstopnice lahko dobite dan pred predstavo pri festivalni blagajni v Krizankah od 10. do 13. in od 17. do 20.30 ure.

Festivalne razstave:
Srednjevneške freske na Slovenskem. Narodna galerija.
Peča na Slovenskem. Etnografski muzej.
Razvoj slovenske dramatike. Narodna in univerzitetna knjižnica.

Solno, žvepleno kisline, salinjak v kosi, kemikalije vseh vrst, droge, alkoholi, čistila in denaturirani dobavljajo po ugodnih cenah

Veledrogerija - Ljubljana
Obiščite naše skladišče — Ulica Milana Majcna številka 14, Siška. 1841

Protiparazitska služba

Poročilo za dne 9. VII. 1959

Včeraj je bilo v vseh vinorodnih predelih Slovenije lepo in sončno vreme brez padavin. Srednje dnevne temperature so bile v mejah med 21 in 23 stopinj C, maksimalne temperature so tu in tam dosegle 30 stopinj C.

NAPOVED:

Opozarjamo vse vinogradnike, ki so dosedanja škropljenja končali pravočasno, da v tem obdobju niso močne večje okužbe s plesnijo. Zaradi tega trenutno ne dajemo nobenih navodil za novo škropljenje. Čas prihodnjega škropljenja bomo za posamezna vinogradišča območja pravočasno javili.

Kmetijski inštitut Slovenije in Hidrometeorološki zavod LRS

Za uspešno operacijo hčerke Nevenke in blagorodno pozornost iskreno zahvala dr. Anton Časa, dr. Kosaku iz Ljubljane in dr. Verliču iz Valodre. Cerkevnikov iz Kopra in Jugovi iz Ljubljane.

Iskreno se zahvaljujemo zdravnikom infektivske klinike dr. Zargju dr. Sedlarjevi, dr. Mastetovi ter ostalemu osebju za vso nego in skrb, ki so mi jo nudili med boleznijo ter me v tako kratkem času ozdravili.

Matkovič Božo, Ljubljana.

V počastitev spomina pok. Valentin Urbančiča so poklonili stanovici hiš št. 8. v Trzinu ulici 1.000 din za slepo mladino. Ravnateljstvo Zavoda za slepo mladino se za dar najlepše zahvaljuje!

Za konzerviranje in vkuhanje

KONZERVAN VELEDROGERIJA - LJUBLJANA

Pozor! Oglejte si lepe mizarske izdelke na razstavi v Sentvidu, Lj. do 12. VII. 1959.

Razstava obrti — Industrije, kmetstva in ostalega družbenega življenja v Sentvidu, Lj. je odprta do 12. VII. 1959.

Košarkarji ASK Olimpije pripravljajo vsako soboto in nedeljo ob 20. uri »Ples pod kosk«. Vabimo vse prijatelje in simpatizirje klubov.

Če želite biti postreženi z resnično kvalitetnimi prirodnimi vini, se oglasite v trgovini podjetja SLOVENIJA-VINO, Ljubljana, Čankarjeva ulica 6

GLEDALIŠČE

EKSPERIMENTALNO GLEDALIŠČE Ljubljana — Krizanke

Sobota, 11. julija ob 20: J. W. Goethe: »FAUST« — Prva repriza.

Jutri ob 19.30 uri bo v Viteški dvorani v Krizankah prva ponovitev uprizoritve sodobne variante Goethejevega »FAUSTA«. — Vstopnice so v prodaji danes in jutri od 10-12 in dve uri pred predstavo pri gledališki blagajni; rezervacije po tel. 22-011.

PD »Bohori, Senovo išče OSKREBNIKA

Za Kočo na Bohorju Ponudbe pošljite v Senovo

OBVESTILA

POZIV
Po členu 69. Uredbe o plačah delavcev gospodarskih organizacij (Uradni list 18-17) pozivamo delavce in uslužbence, ki imajo pravico do končnega obračuna osebnega dohodka nad tarifno po-

Komisija za razpis mest direktorjev pri občinskem ljudskem odboru Jesenice

razpisuje

na podlagi prvega odstavka 21. člena zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov in njihovih organov (Ur. list FLRJ, št. 52/57) delovno mesto:

DIREKTORJA PODJETJA »Lesni servis« — Jesenice

Pogoji razpisa so:

- a) diplomirani ekonomist z dvoletno prakso;
- b) gradbeni ali lesni tehnik oziroma absolvent srednje ekonomske šole s petletno ustrezno prakso;
- c) visokokvalificirani mizar ali pleskar z osemletno prakso v vodenju podobnih obratov.

Gospodarska dejavnost podjetja je mizarstvo in pleskarstvo vseh vrst.

Plača po tarifnem pravilniku. — Kolkovane prošnje z življenjepisom naj pošljejo kandidati komisiji za razpis mest direktorjev pri OBLO Jesenice v 7 dneh po objavi razpisa. 2106

DOSEDANJA VSEBINA:

Devetletni Filip, otrok s pokvarjeno nogo, je pričakoval brata, pa je mama umrla. Tako je postal sirota, ker mu je malo pred tem umrl oče kirurg zaradi zastrupitve krvi. Mamina teta in njen mož, ki je bil župnik, sta ga vzela k sebi. Stric je prišel ponj in mu naročil, naj vzame s seboj kak spominček. Ko sta s stricem prišla k teti, se je Filip sam umil, teta pa je pozvonila za čaj.

Jedilnica, ki je bila velika in lepih razmerij, je imela okna na obeh straneh, zakrita s težkimi zavesami iz rdeče rebraste tkanine. Na sredi je bila velika miza, na enem koncu pa močan bife iz mahagonija z vdolčinam ogledalom. V enem kotu je stal harmonij. Na vsaki strani kamina so bili stoli, prevlečeni s prešanim usnjem in pokriti z zaščitnim blagom. En stol je imel ročaje in so ga klicali za »možo«. Gospa Carey ni nikoli sedela v naslonjaču. Trčila je, da rajši sedi na stolu, ki ni preveč udoben. Zmeraj ga ima toliko dela in da ne bi bila tako voljna vstati, če bi imel stol ročaje.

G. Carey je nalaгал na ogenj, ko je Filip vstopil. Pokazal je nekak dve grebljici. Ena je bila velika, svetla in položena in je očitno ni nihče uporabljal. Ta se je imenovala »župnik«. Druga pa, ki je bila mnogo manjša in je očitno dostikrat dregnila v ogenj, se je imenovala »kaplane«.

»Kaj pa čakamo?« je vprašal G. Carey

MARIBOR

Petek, 10. julija 1959 lekarna »Pri-grad«, Parizanska c. 1.
Sobota, 11. julija 1959 lekarna »Student«, Gorkova ul. 18.

KINO:
UNION: amer. barv. vstav. film: »KOVINSKA ZVEZDA«.
PARTIZAN: mehiški barv. film: »MEHIŠKA SERENADA«.
UDARNIK: mehiški film: »ZELNI CVET«.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE:
Petek, 10. julija ob 20. uri: Kamnik: POSTAJA OB VELIKI CESTI, Abonma. Gostovanje v Slovenem gradu.
Sobota, 11. julija ob 20. uri: Kamnik: POSTAJA OB VELIKI CESTI, Abonma. Gostovanje v Slovenem gradu.

RADIO

5.00—9.00 Prenos sporeda RTV Ljubljana: 9.00—9.05 Domače vesti; 9.05—9.30 Objave, zabavna glasba in reklame; 9.30—10.00 Nekaj domačih napevov; 10.00—17.00 Prenos sporeda RTV Ljubljana; 17.00—17.10 Domača poročila; 17.10—17.30 Zabavna glasba, vmes obvestila in reklame; 17.30—17.40 Kulturno prosvetni razgledi; 17.40—18.00 Skladbe slovenskih avtorjev; 18.00—18.10 Mariborski instrumentalni ansambel, pojeta Milava Perctotova in Boško Lukeš; 18.00—24.00 Prenos sporeda RTV Ljubljana.

stavko za leto 1958, da nam sporočijo svoj naslov v 3 mesecih od dneva objave tega poziva. Kdor se v tem času ne prijavl, izgubi pravico do deleža pri končnem obračunu plač nad tarifno postavko za leto 1958.

Hidromontaža — Maribor.

TEKSTILNA TOVARNA INTERS V KRANJU obvešča, da bo dne 10. julija 1959 ob 10. uri v podjetju ustna javna dražba za prodajo 7 šivalnih strojev, ki so zaradi obrabe izločeni iz osnovnih sredstev. Pogoji dražbe in izane ključna cena bosta objavljena na zaroku. Prednost imajo podjetja in ustanove.

PRODAJALCA ČASOPISOV

za večerno prodajo v Ljubljani

SPREJME ČASOPISNO PODJETJE »DEL O«
Ljubljana, Tomšičeva 1.

SPREJME

ČASOPISNO PODJETJE »DEL O«
Ljubljana, Tomšičeva 1.

Razpisna komisija Splošne

bolnišnice Novo mesto, razpisuje naslednje št. pendije:

- 1 v šoli za rentgenske tehnike
- 2 v šoli za medicinske sestre
- 5 v šoli za medicinske laborante
- 2 v šoli za babice
- 3 v šoli za otroške negovalke
- 1 v šoli za fizioterapevte
- 2 v šoli za bolničarje

Pravilno kolkovane prošnje (180 din državne in 95 din občinske takse) ter potrdilo o premoženjskem stanju, potrdilo o skupnem gospodinjstvu, potrdilo o otroškem dodatku, če ga prejema in priporočilo kakšne družbene organizacije (Zveze borcev itd.), pošljite na upravo Splošne bolnišnice, Novo mesto v 15 dneh od dneva objave. 2097

»Naročila sem Mary Ann, naj ti pripravi jajce. Menila sem, da boš lačen, ko se vrneš s poti.«

Gospa Carey je menila, da je pot iz Londona v Blackstable zelo utrudljiva. Sama je redkokdaj potovala, ker so znašali njuni prejemki samo tri sto funtov na leto, če pa si je njen mož želel počitnic, je šel sam, ker za dva ni bilo denarja. Zelo rad je imel cerkvene kongrese in se mu je pa navadi posrečilo, da je obiskal London enkrat na leto. Enkrat je šel v Pariz na razstavo, dvakrat ali trikrat pa v Švico. Mary Ann je prinesla jajce in vsi so posedli. Stol je bil dosti prenizek za Filipa in nekaj časa nista niti G. Carey niti njegova žena vedela, kaj naj storita.

»Postavila bom nekaj knjig podenj.« je dejala Mary Ann.

Vzela je z vrha harmonija veliko biblijo in molitvenik, iz katerega je župnik po navadi molil, in ju položila na Filipov stol.

»O, William, saj ne more sedeti na bližnji.« je dejala gospa Carey s pretresnim glasom. »Ali mu ne bi mogli prinesiti nekaj knjig iz knjižnice?«

G. Carey je za hip prenehal o tej zadevi.

»Po mojem pa ni nič hudega, če izjemoma postavim molitvenik na vrh. Mary Ann.« je dejal. »Zbirka molitev je delo ljudi, kot smo mi sami. Ne more se potegovati po slavi, da je izpod božjega peresa.«

»Na to pa nisem pomislila, William.« je dejala teta Luiza.

Filip se je posadil na knjige in župnik je odsekal vrh jajca, potem ko je opravil molitev.

»Na.« je dejal in pomolil Filipu zalogo. »lahko pojesh vrh jajca, če hočeš.«

Filip bi rad sam pojedel jajce, toda ker mu ga niso ponudili, je vzel, kar je dobil.

»Kako so kaj kure legle jajca, ko sem bil zdoma?« je vprašal župnik.

»O, strašno zanikrno so bile. Samo jajček ali dva na dan.«

»Kako ti je bil kaj vseh vrh, Filip?« ga je vprašal stric.

KINO

SPORED ZA PETERK
KINO UNION: japonski film »ZRTVOVANA DEKLETA«. Tednik F. N. 27. Predstave ob 17. in 21. uri. Danes zadnjikrat!

KINO KOMUNA: premiera poljskega filma »SREČANJE«. Tednik F. N. 27. Predstave ob 17. in 21. uri.

KINO VIC: ital. komedija »MOJ DRUGI OČE«. Igra Toto. Predstave ob 17. in 21. uri.

KINO SLOGA: ital. kom. »SIROMAŠNI, TODA LEPI«. Igra Marisa Allasio. Predstave ob 17. in 21. uri.

KINO SOCA: Disneyeva barv. filma »V DOLINI BOBROV« in »POL ORALA ZEMLJE«. Predstave ob 17. in 21. uri. Danes zadnjikrat!

KINO SIKRA: amer. cinemascope film »POTEMNELI ANGEL«. Predstave ob 17. in 21. uri. Prodaja vstopnic v vseh kinematografih od 9-11 ure in od 15 ure dalje!

LEJNI KINO BEŽIGRAD: franc. barv. cinemascope film »PEVEC 12. MEHIKE«. Tednik F. N. 27. Predstava ob 20.30 uri. Prodaja vstopnic uro in pol pred začetkom predstave.

Danes zadnjikrat!

PROSVETNI FILM »ISKRA« ob 20.30. Filmske novosti, življenje v morju, Poplave, premiera.

MLADINSKI KINO LM: sovjetski barvni film »KOMUNIST« ob 10 in 15.

LEJNI KINO JLA: mehiški film »MINU« ob 20.30.

TRIGLAV: amer. barv. cinemascope film »DAMA IN POTEPUH«. Tednik: Predstavi: ob 18 in 20 uri. Prodaja vstopnic od 17 dalje.

KINO LITOSTROJ: amer. barvni cinemascope film »PREKO MNOGIH REK« ob 20. Prodaja vstopnic uro pred pričetkom predstave.

VEVCE: amer. barvni cinemascope film »PRIJATELJSKO PREPRIČEVANJE«.

DOMZALE: jugosl. barvni film »ALEKSA DUNDIČ« ob 20.

KRANI »SVOBODA«: angl. film »INTERPOL« ob 19.30.

RADOVLJICA: ital. barvni cinemascope film »TOSCA« ob 20.

JESENICE »RADIO«: jug. film »RAFAEL V NEBO« ob 18 in 20.

JESENICE »PLAVZ«: mehi. film »GLASBA V NOČI« ob 18 in 20.

BLED: franc. barvni cinemascope film »NOTREDAMSKI ZVOVAR«.

NOVO MESTO »KRKA«: amer. barv. film »POSLEDNJI LOV«.

CRNOMEL: amer. film »VELIKA BIKOBORBA«.

TRBOVLJE »DELAVSKE DOM«: japonski film »ZRTVOVANA DEKLETA«.

CELJE letni kino: ital. film »CASTA DIVA«.

MURSKA SOBOTA »PARK«: amer. film »OSVAJALEC DZINGISKAN« ob 18 in 20.30.

ROGASKA SLATINA: angl. barv. film »GOSPODAR BALANTRE«.

MESTNI KINO PTUJ: amer. barv. cinemascope film »LJUBI ME ALI PUSTI ME« ob 18 in 20.

SEMPETER pri Gorici: angl. film »GLOBOKO SINJE MORJE«.

KOPER »SOCA« in »VOJKO«: angl. barvni film »GLOBOKO SINJE MORJE«.

POSTOJNA »ZARJA«: amer. barv. cinemascope film »OSVAJALEC«.

Razpisna komisija Splošne bolnišnice Novo mesto, razpisuje naslednje št. pendije:

- 1 v šoli za rentgenske tehnike
- 2 v šoli za medicinske sestre
- 5 v šoli za medicinske laborante
- 2 v šoli za babice
- 3 v šoli za otroške negovalke
- 1 v šoli za fizioterapevte
- 2 v šoli za bolničarje

Pravilno kolkovane prošnje (180 din državne in 95 din občinske takse) ter potrdilo o premoženjskem stanju, potrdilo o skupnem gospodinjstvu, potrdilo o otroškem dodatku, če ga prejema in priporočilo kakšne družbene organizacije (Zveze borcev itd.), pošljite na upravo Splošne bolnišnice, Novo mesto v 15 dneh od dneva objave. 2097

»Zelo mi je bil všeč, hvala.«

»V nedeljo popoldne dobiš še enega.«

Gospod Carey je zmeraj použil kuhano jajce ob času ob nedeljah, tako da se je okreplil za večerni obred.

Filip je zmeraj živel samotno kot edinec in njegova osamljenost v župništvu ni bila nič večja, kot je bila takrat, ko je še živel njegova mati. Sprjateljeli se je z Mary Ann. Ta je bila jedra oseba petintridesetih let, hči ribiča, ki je z osemnajstim letom prišla v župništvo. To je bila njena prva služba, ki je ni mislila opustiti. Kljub temu je omenjala možnost poroke, da bi ustrahovala z njo kot s palico svojega plašnega gospodarja in gospodarico. Oče in mati sta živela v majhni hiši blizu Harbour Streeta. Obiskovala ju je ob prostih večerih. Njene zgodbe o morju so se vtisnile Filipu v domišljijo in ozk. ulice blizu pristanišča so oživele z romantičnim nadihom, s katerim jih je obdala njegova mlada domišljija. Nekega večera je prošil, če lahko gre domov z njo, toda teta se je bala, da bi ugnel kaj staknit medtem ko je stric izjavil, da slaba družina kviri lepo vedenje. Ni maral ribičev, ki so bili robati, neotesani in niso hodili v njegovo cerkev. Toda Filip se je počutil udobneje v kuhinji kot v jedilnici, in kadarkoli je mogel, je nesel tja igrače in se tam igral. Teti je bilo prav. Ni marala nereda in čeprav je dopuščala, da so fantje pač neredni, je le rajši videla, če je bil nered v kuhinji. Če se je Filip nemirno premikal, se je tudi stric nalezal tega nemira in dejal, da je »krajni čas, da pošljejo fanta v šolo«.

Gospa Carey je menila, da je Filip za to še zelo mlad in njeno srce se je odprlo siroti. Toda njeni poskusi, da bi si pridobila njegovo ljubezen, so bili nerodni. Fant pa, ki je bil plah je sramoval njene izlive tako mrko, da je bila pretresena. Včasih je silila njegov vresčeti glas, ko se je smejal v kuhinji. Če pa je vstopila, je nenadoma umolknil in temno zardel, ko je Mary Ann pojasnila šalo.

Gospa Carey ni videla nič zabavnega v tem, kaj je silila, in se je le prilišeno nasmešnila.

»Videti je srečnejši pri Mary Ann kot pri naju William.« je dejala, ko se je vrnila in se spet lotila šivanja.

»Očitno je, da so ga zelo slabo vzgojili. Moral ga bomo olakati.«

Drugo nedeljo po Filipovem prihodu se je zgodil nesrečen dogodek. G. Carey se je po jedi kot po navadi umaknil v spregnjeno, da bi malo zadremal, toda bil je razdražen in ni mogel spati. Tisto jutro je Josiah Graves odločno nasprotoval svečnikom, s katerimi je bil župnik okrasil oltar. Kupil jih je v starinarnici v Tercanburyju in po njegovem so bili zelo lepi. Toda Josiah Graves je dejal, da so papeški. Takšen očitke je zmeraj razdražil župnika. Bil je v Oxfordu med gibanjem, ki se je končalo s tem, da se je Edward Manning odcepil od Ustajljene cerkve, in je čutil določeno nagajenje do rimske cerkve. Prav rad bi nekoliko bolj olepšal obred, kakor je bila navada v nizko-cerkveni fari v Blackstable, srce pa mu je hrepelo na tihem po procesijah in prižganih svečah. Včer je pri kadilu pogrešil črto. Sovražil je besedo protestant. Imel se je za katoličana. Rad je govoril, da potrebujejo papiste vzdevke; ti da so rimski katoličani. Toda Angleska cerkev da je katoliška v najboljšem, polnem in najplemenitejšem smislu te besede. Veselilo ga je, ko je pomislil, da mu daje obrit obraz videz duhovnika, in v mladih letih je imel asketski izraz, ki je še potrjeval ta vtis. Večkrat je pripovedoval, da se mu je med počitnicami v Boulogneju, ko ga žena zaradi varčnosti ni spremljala, in ko je sedel v cerkvi, približal »curé« in ga povabil, naj pridiga. Odpustal je kaplane, ko so se ti poročili, ker je imel zelo določne poglede na celibat nižjega klera. Ko so pa pred volitvami liberalci z velikimi modrimi črkami napisali na njegovo vrtno ograjo: »Ta pot drži v Rim.« je bil zelo jezen in je grozil, da bo tožil voditelje liberalne stranke v Blackstable. Zdal se je bil odločil, da ga ne bodo nobene besede Josiaha Gravesa prisilile, da bi odstranil svečnike z oltarja, medtem pa je enkrat ali dvakrat razdraženo zamrmral besedo »Bismarck«.

Nenadoma je zaslišal nepričakovan ropot. Potegnil je robec z obraza, vstal z zofe, na kateri je počival, in stopil v jedilnico. Filip je sedel na mizi in imel okrog sebe razporejene vse svoje kocke. Zgradil si je neznansko velik grad in nekakšna napaka v temeljih je povzročila, da se je vsa stavba z ropotom sesula.

Prodamo 3-tonski

TOVORNI AVTO
TAM Pionir in 4-sedežni

OSEBNI AVTO
Lancia Aprilia 2 L — po ugodnih cenah. Avtomobil sta odlično ohranjena.

»METKA, mehanična tkalnica, Celje, tel. 23-90.

Obratna ambulanta kombinata »DELAMARIS«, Izola, razpisuje delovno mesto

splošnega zdravnika — upravnika

Pogoji: strokovni izpit in najmanj 5 let splošne prakse.

Pismene prijave sprejemamo do 31. julija 1959 na Upravni odbor.

Komisija za sklepanje in odpust delovne sile kombinata »Delamaris«, Izola, razpisuje delovno mesto

analitika

Pogoji: Ekonomska fakulteta in 3-letna praksa ali srednja ekonomska šola in najmanj 6 let prakse v stroki.

Plača po tarifnem pravilniku. — Prijave sprejemamo do 31. julija 1959 na upravo podjetja. 2095

»ISTRACEMENT«

TOVARNA CEMENTA v Izgradnji — UMAG podaljšuje rok razpisane ga natečaja za naslednje delavce in uslužbence:

STROJNEGA INŽENIRJA s pogonsko prakso in poznavanjem gospodarskih ter poslovnih problemov tovarne,

TEHNIKA s teoretsko in strokovno prakso globalnega miniranja,

POSLOVOJDE za homogenizacijo, embalažni oddelček in silose cementa z napravami pnevmatskega transporta.

PEKAČE (brenerji) rotirnih peči.

MLINARJE za mlin cementa in mlin surovin. Stanovanja so zagotovljena, za inženirje in tehničke so tudi dodatki za ločeno življenje za približno eno leto, kolikor to želi.

Ponudbe z obširnim življenjepisom in oznako strokovnosti pošljite na upravo podjetja. — Rok za pošiljanje ponudb je podaljšan do konca decembra 1959. leta. 2044

ČEŠKOSLOVAŠKA AEROLINIJA

IZKORISTITE NAŠE USLUGE NA LINJI BEOGRAD-PRAGA

V PONEDELJKIH IN ČETRTKIH

Izdaja in tiska Časopisno podjetje DELO — Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica št. 3, telefon 23-522 do 23-526 — Oglasi oddelček: Ljubljana, Titova cesta 7, telefon 21-896 — Naročniški oddelček: Ljubljana, Titova cesta 5, telefon 20-463 — Poštni predal 29 — Brzojavni naslov: DELO, Ljubljana Žiro račun pri Komunalni banki Ljubljana 600-704/1-387 — Mesečna naročnina 300 din — Rokopisov ne vračamo

DOSEDANJA VSEBINA: Devetletni Filip, otrok s pokvarjeno nogo, je pričakoval brata, pa je mama

Otroci in aspirin

Po statističnih podatkih je bilo med otroki ZDA leta 1957 nekaj nad sto smrtnih primerov zastrupitve z aspirinom. Anketa v tej zvezi je pokazala, da prihaja do zastrupitve v večini primerov zaradi napačnega pojmovanja, da je aspirin povsem nesškodljivo zdravilo in ga zato ni treba tako spravljati, da bi ne prišlo majhnim otrokom v roke. Čeprav so ugotovitve ankete objavili skoraj vsi večji ameriški listi, število mladih žrtev aspirina še vedno narašča. Zdravstvene oblasti priporočajo, naj bi v prihodnje pisalo na vseh zavetih aspirina, da ga je treba skrivati pred otroki in da ga

je pri otrocih, mlajših od treh let, dovoljeno uporabiti le pod zdravniškim nadzorom. Ovitak naj bi bil tak, da bi ga majhni otroci težko odpirali, razen tega pa so zdravstvene oblasti izrazile željo, naj bi vzele vse tovarne 30 mg tega zdravila kot osnovno dozo.

Risbe na skalah

V neki severnoitalijanski dolini so odkrili kakih 2 tisoč risb na strmih skalnatih stenah. Risbe, o katerih menijo, da so nastale v obdobju od 1800 do 300 pred našim štetjem, ponazarjajo življenje prazgodovinskega človeka v družini, na lovu in v boju ter vrsto pravljic in bajk iz njegove domišljije. Največ risb je našla skupina francoskih in italijanskih arheologov severno od Milana.

VSE DNI V TEDNU
jutranjik »DELO«

SAMUEL
SCOWILL

NETOPIRJEV
MISTER

139. Nenadoma je čoln zagrabil silen vrinec, ga močno nagnil in napolnil z vodo. Še preden so mogli veslali spremeniti smer. Težka montarija je izginila pod nemirno gladino in popotniki so se znašli v hudi borbi z valovi. Hen je prvi spoznal, da je čoln izgubljen. Izpustil je veslo in začel z vso močjo plavati proti bregu.

140. Njegova temna pleča in gole roke so rezale valove kot jekleni ladijski vijak. Približal se je bregu in se oprijel ene izmed lani, ki se je kot močna vrh spuščala nad reko. Dvignil se je iz vode in zaklical: »Za menoj! Pomagajte deklici!« Z rokami se je tako trdno oprijel lani, kot bi se zavozljal z njo, in pojasnil: »Napravimo opičji most!«

141. Stric Tomaž je bil slab plavalec, zato mu je profesor pomagal, dokler se ni mogel oprijeti Henovih nog. Zatem se je profesor ozrl, da bi pogledal, kje so Peter, Jim in Peggy. Za deklico ga je najbolj skrbelo in kar odleglo mu je, ko je videl, da pogumno in krepko plava med Jimom in Petrom. Oprijel se je strica Toma in tako podaljšal »most«.

NETOPIRJEV RADAR

Naravni radarji so mnogo starejši od elektronskih

- Komaj dvajset let je minilo, kar je človek prvič izdelal napravo, ki ji je dal ime radar in s katero lahko na daljavo določa oblike, položaj in razdaljo do tega ali onega predmeta. Radar je zelo zapletena elektronska naprava, ki so jo izpopolnili zlasti v minulih nekaj letih.

Radar deluje po sistemu odboja zvokov od določenega predmeta. Radarska antena oddaja valove, ki se odbijajo od ovire in se vrnejo. Ker se širijo radijski valovi enako kot svetlobni žarki, je po času, ki mine od oddaje do vrnitve signala, mogoče izračunati oddaljenost določenega predmeta. Kakor je znano, so se radarji obnesli zlasti med drugo svetovno vojno pri odkrivanju podmornic.

Človek ima šele kratak čas napravo, ki jo pozna narava že tisoč let. Naravni radarji delujejo — kolikor je znano doslej — le na načelih zvočnih in ultrazvočnih odbojev. Najzrazitejši naravni radar ima netopir, ki se s pomočjo radarja orientira v prostoru in išče hrano. Človeka je ta žival zanimala že pred davnimi časi. Približno dve sto let je tega, kar je napravil nek italijanski naravoslovec zanimiv poskus. Ujel je nekaj netopirjev, jih zaznamoval in oslepil, potem pa jih je izpustil. Po dolgem času jih je spet poiskoval v istem zvoniku. Pregledal jim je želodce in ugotovil, da jim ni primanjkovalo hrane. Našli so torej pot v zvonik, hkrati pa so navzlic slepoti lovili mrčes. Poskus je bil sicer krut, vendar je naravoslovec opozoril na posebno netopirjevo čutilo, ki nadomešča vid.

Razvoj moderne elektronike je pripomogel, da so strokovnjaki razjasnili skrivnost teh netopirjevih sposobnosti. S posebnimi mikrofoni in z elek-

tronskimi ojačevalci je zdaj mogoče posneti netopirjeve glasove in jim tako spremeniti frekvenco, da jih zazna človeško uho. Netopir oddaja zelo visoke tone

natančnosti njegovega radarja. Primerjajmo lastnosti sodobnega tehničnega in netopirjevega radarja. Sodobni radar deluje na daljavo 150 km, netopirjev pa na dva metra, tehnična naprava tehta 12 ton, netopirjev akustični mehanizem pa le 12 gramov. Tehnični radar oddaja s 75 kW, netopir pa le z jakostjo stotisočinke watta. Ra-

WALT DISNEY PODOBE IZ NARAVE

SNUBČEVE
BURKE

PONIŽNO SE PLAZI VRISKAČ IZ OPIČJEGA
RODU PRED SVOJO IZBRANKO. IZ ZABJE
PERSPEKTIVE JO "PROSI ZA ROMO".

EVROPSKA VEVE-
RICA SE VALJA
PO PRAHU PRED
ŠTOROM NA KA-
TEREM SEDI
NJEN BODOČI
MOŽ.

MLADA KENGURUJKA PA SE V DOLGIH SKOKIH
POŽENE ZA IZBRANCEM IN GA UJAME.

— najvišji ton, ki ga sliši odrasel človek, ima okoli 16.000 nihljev v sekundi, toni netopirja pa se gibljejo med 25.000 in 50.000 nihlji — ki so jih strokovnjaki proučili še na druge načine. Netopir oddaja na valovni dolžini 6 do 12 milimetrov, dolžina pa je odvisna od velikosti žuželke in od netopirjevega trenutnega položaja.

Na našem planetu živi cela vrsta netopirjev, ki se vsi gibljejo in lovijo po opisanem načinu, razlika je le v popolnosti in v valovnih dolžinah njihovih »aparatur«. Nekateri lahko spreminjajo valovno dolžino in jo prilagajajo trenutni potrebi. Jakost zvoka, ki ga oddaja netopir, znaša komaj stotisočinko wata, odboj pa je približno dvatisočkrat slabši, vendar ga netopir takoj zazna. Če upoštevamo še to, da netopir loči odboj svojih zvokov od množice drugih, dobimo približno predstavo o

Boljšje steklo

Nizozemske steklarne so uvedle nov postopek, po katerem je mogoče iz običajnih surovin izdelati za dvajset odstotkov odpornejše steklo. Novost je v tem, da steklo potopi v določeno kislino pod visokim pritiskom. To steklo vzdrži udarec poldrugega kilogram težakega predmeta, ki pade iz višine treh metrov.

Pet kilometrov hodnikov

Ne gre za hodnike v kakem zgodovinskem spomeniku, pa tudi ne za tiste v modernem nebotičniku. Nekaj nad 5.300 m dolgi so hodniki največjega turističnega objekta v Opatiji. Hotel »Slavijo« povezuje s »Slatino« in z »Bellevuem« podzemeljski hodnik. Vse tri stavbe skupaj imajo 220 hotelskih sob, osebe pa je izračunalo, da so v tem gostinskem podjetju vsi hodniki skupaj dolgi nad pet kilometrov.

dar lahko zaznamuje predmete, ki so oddaljeni vsaj pet metrov, netopirjevi organi pa prestrežejo odboj od centimeter oddaljene žuželke. In še najzanimivejši podatek: netopir ima stotisočkrat učinkovitejši organ kot sodobni človek v najmodernejšem tehničnem radarju. To je razumljivo, če vemo, da je netopir izpopolnjeval svoj radar 50 milijonov let, medtem ko je nastal prvi človeški radar šele pred dvema desetletjema.

SLEDOVI KOPENSKIH LADIJ NA MALTI

Med nepojasnjenimi skrivnostmi sveta so razen velikih kamnov Stonehenge v Angliji in kipov na Velikonočnih otokih tudi sledovi prazgodovinskih voz na skalnatem področju Malte. Ti sledovi se jasno vidijo kot globoke vzporedne kolesnice, katerih nastanka doslej še niso mogli dokončno razložiti. Ponekod se izgubijo na skalnati steni, potem pa se spuščajo naravnost v Sredozemsko morje.

Zgodovinarji menijo, da so te kolesnice povezojele stare razvaline na Malti. Podobne sledove so našli tudi na sosednjih otokih, čeprav tam ni sledov človeških naselbin. Rastlinski svet je tako boren, da ljudje tam ne bi mogli živeti.

Kako so torej nastale te kolesnice? Po sledovih na Malti sodijo, da je bil ta otok, nekoč večji in morda v prazgodovinskem času povezan s sosednjim otokom Gozo.

Stara pravljica pripoveduje, da so bili Malta in trije sosednji otoki nekoč del italijanskega polotoka. Teh sledov ni-

so napravila kolesa voz, temveč nekakšne kopenske ladje ali sanke, kratka najstarejša kopenska prevozna sredstva, kar jih pozna zgodovina. Tla na otoku so iz mehkega peščenca, kolesnice pa so ponekod globoke do 30 cm.

Zgodovinarji menijo, da so se davni prebivalci tega področja najprej vozili po morju, potem pa so tudi za vožnjo po

kopnem izdelali podobna prevozna sredstva.

Eden izmed otokov — imenuje se Gozo — je zelo lep in ima prijetno podnebje. V rimskih časih so se ljudje zdravili na tem otoku in ne na Malti. Prebivalstvo Goza je še zdaj sorazmerno zdravo, saj je velika bolnišnica v glavnem mestu Rabat skoraj vedno na pol prazna.

V minulih nekaj tednih so bili hudi nalivi in za njimi poplave malone na vseh celinah. Voda je zmečala tudi avstrijska pošta, kamniti plaz je razdeljal osek brennerske goške ceste pri Franzensfeste. Šele po dvanajstih urah so cesto usposobili za promet, kolezarji pa so morali medtem peš čez plaz, ki je zasul cestišče.

PATRICK QUENTIN

Mamina kariera

KAJ SE JE ZGODILO DOSLEJ: Pri devetnajstih letih so Nickija poslali v Pariz, ker je menila mama, da se tam pišejo najboljše romani. Po dobrem mesecu dni mu je mama Anny Rood, hollywoodska filmska igralka, poslala brzojavko, naj se vrne, ker je umrla Norma Delaney. Nickie se je poslovil od svoje pariške prijateljice Monike.

Ko sem bil v zraku nad Atlantikom, se je začela njena podoba oddaljevati, mamina pa je bila vsak trenutek bliže. Vedel sem, da bi me mama ne klicala nazaj, če bi ne imela tehtnega vzroka. Normina smrt? Razglabljal sem o tem in onem. Moje misli so postajale čedalje bolj »dolgočasne«, kakor bi rekla moja mama.

Nihče ni bil čakal na letališču Los Angeles. Ni prišla ne mama ne Pam, ni bilo niti Gina, ki je veljal za našega soferja. Malo sem počakal, potem pa sem poklical taksi in se odpeljal proti Beverly Hillsu, kjer smo stanovali v italijanski hiši, ki jo je odstopil mami neki filmski producent za čas, ko je snemal v Burmi film o Nehruju, Budi ali Marku Polu, skratka o nekem vzhodnjaku. Mama je že zdavnaj nameravala kupiti kakšno hišo, pa nikoli ni prišla do tega, ker je imela vsepovsod prijatelje, ki so ji prav radi ponudili dvorec, vilajo ali zasebni hotel. Mama pa je bila preveč dobrega srca, da bi mogla zavrniti takšno ponudbo.

Med vožnjo sem bral list, ki sem ga bil kupil na letališču, pa nisem našel nič novega razen sporočila, da bo Normin pogreb ob petih popoldne. Zraven je bila pripomba Hedde Hopperjeve, hollywoodske opraviljivke: »V kakšen škandalek se bo zapletla vsepovsod znana in slavljena osebnost?« To njeno vprašanje ni bilo tiskano zraven sporočila zato, da bi napolnil prostor, temveč je vsebovalo prikrito grožnjo.

Pred hišo sem spoznal, da nimam dovolj denarja za taksi, ker sem na letališču pozabil vnovčiti ček. Soferju sem rekel, naj počaka, in stekel po stopnicah.

V marmornati veži sem opazil dekle, ki je nisem še nikoli videl. Sedela je pri kipu golega bradača, ki se je sklanjal nad bazen z zlatimi ribicami. V roki je držala telefonsko slušalko na zelo dolgi vrvi.

»Ne... Zal mi je, miss Roodova nima časa. Da, da, šla bo, prav gotovo. Norma Delaney je bila njena najboljša prijateljica. Da, seveda, zelo jo je prizadelo.«

Približal sem se neznanki. Mlada je bila, svežo polt je imela, zelene oči in rdeče lase, počesane v stilu Carole Lombard, torej po najnovejši modi. Opazil sem te reči, kakor da je to moj poklic, takoj potem pa sem se vprašal:

Kaj mi mar rdečelasa kalifornijska dekleta? — Dekle me je spominjalo mrtve, pokopane preteklosti. Ko je odložila slušalko, sem ji rekel:

»Prosim vas, dajte mi pet dolarjev!«

Hladno me je pogledala: »Kaj pa to? Ali beračite?«

»Zunaj čaka taksi.«

Obrnila se je h kipu: »Če imate prevozno sredstvo, vzemite tegale s seboj. Družba MGM vam bo prav gotovo dala zanj dvanajst dolarjev in pol...«

Od tistega trenutka sem jo preziral. Nič ni hujšega, kot če hoče biti dekle duhovito.

»Ali se res morava pričakati? Jaz sem sin Anny Roodove.«

»O... je poskočila. »Če je tako, vam posodim petak.«

Iz torbice je izbrskala bankovec in mi ga dala. Takoj potem je spet morala k telefonu.

Soferju sem plačal vožnjo in vzel potno torbo. Dekle je medtem odložilo slušalko. Sedela je pri bazenu in krmila zlate ribice.

Obrnila se je in mi vrgla pogled, ki bi me bil nekoč zelo vznemiril, zdaj, ko sem v Parizu spoznal Moniko, pa ni napravil prav nobene vtisa.

»Vi ste torej tisti zares božanski sin, ki piše v Parizu svoj zares božanski roman?« me je vprašala.

V odgovor na to vprašanje sem zamahnil z roko, potem pa sem jo vprašal:

»Kje so vsi?«

»Če mislite s tem »vsi« predvsem svojo mater, kar je zelo verjetno, vam lahko povem, da je v prvem nadstropju.«

Potem se je zasmejala in dodala:

»Ker vidim, da vas mika izvedeti, kdo sem jaz, vam moram zaupati, da sem od nedavne najmlajša članica te ugledne skupine umetniških veličin. Delice Schmidt, tajnična tajnica in prijateljica zlatih ribic.«

Aha, sem pomislil, Delice ji je ime, pa Pam! Pomaga. Preden sem bil odpotoval v Hollywood, je opravljala to delo punca, ki je kar naprej kihal in ji je bilo ime Bernice.

Delice pa je dalje razlagala:

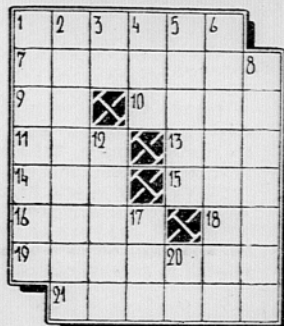
»Tisto leto, ko sem prišla na svet, je bilo ime Delice močno v modi predvsem v sanbernardinskem predmestju, kjer so takrat stanovali moji starši. Zato so mi dali to ime.«

Spet se je oglašil telefon, Delice je dvignila slušalko:

»Da, stanovanje miss Roodove... Zal mi je, vendar zdaj ni mogoče... Nima časa... Ne, nobene izjave ni pripravila.«

Vzel sem potno torbo in se odpravil v prvo nadstropje.

Križanka

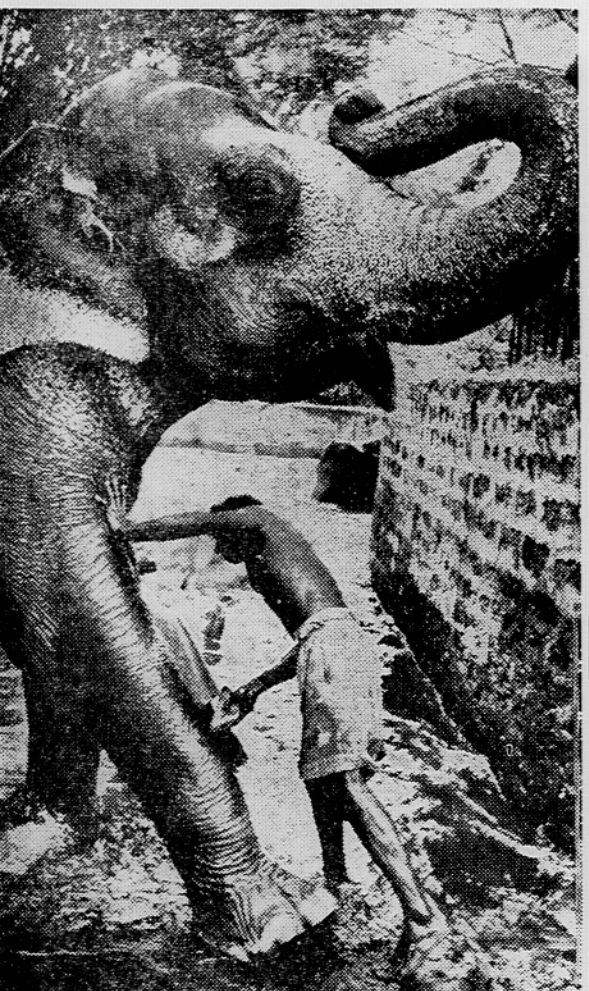

VODORAVNO: 1. božanstvo starih Slovanov, 7. strokovnjak, ki raziskuje fizične, kemične in biološke lastnosti tal, 9. središče vrtenja, 10. velik otok v Indoneziji, 11. kratica za »radiotelevizijo«, 13. vrsta, 14. ime slavne pesalke Pavlove, 15. japonsko mosko ime, 16. ženski ime, 18. španski spornik, 19. romunski književnik, 21. je živel v Parizu (Panai), 22. četrtmilijonsko mesto na Formozu.

NAVPIČNO: 1. otčije v Egejskem morju, 2. natančnost, 3. latinski predlog, 4. skupina čebel, 5. konjeniki s sulicami, 6. novost, 8. lahki bencin, 12. velika reka na Poljskem, 17. ploskovne mere, 20. nemški predlog.

RESITVE ZADNJE KRIŽANKE

VODORAVNO: 1. kos, 4. kop, 7. Olt, 8. osa, 9. Spa, 10. MTK, 11. telepat, 13. Arizona, 14. Nen, 15. ten, 16. jr, 17. kt.

V živalskem vrtu Colomba, glavnega mesta Cejlona, imajo ne le vodne živali, temveč tudi sloni posebne bazene z vodo. Sloni očito zelo cenijo to človeško skrb za njihovo »osebno higieno«, zlasti če, ker čuvajo vsak dan vsaj po enkrat odgrejano s krtačo vsakega rilčarja posebej. Potem preležajo sloni v osvežujoči vodi po dve uri dnevno. — Tudi indijski udomačeni sloni se kopljejo v bližnjem potoku skoraj vsak dan.

INTERVJU Z MINISTROM ZA PROSVETO ZAR

Dežela v boju za napredek

Kemal el Din Husein je v razgovoru z našim sodelavcem predvsem opozoril na veliko potrebo po tehničnih strokovnjakih za mlado industrijo ZAR

»Upam, da bo tudi ta sedanj obisk v Jugoslavijo veliko prispeval k nadaljnji razširitvi sodelovanja med Jugoslavijo in Združenimi arabskimi republikami ne samo na področju prosvete in vzgoje, ampak tudi sicer.« je izjavil ob prihodu v Ljubljano mladi in odlični minister za prosveto Združenih arabskih republik Kemal el Din Husein, eden izmed ožjih sodelavcev predsednika Naserja.

V razgovoru je ugledni arabski predstavnik opisal nekatere glavne probleme na področju prosvete, s katerimi se trenutno ukvarja njegova dežela. »Zlasti se trudimo, da bi razširili prosvetno vzgojo in da bi dvignili splošno kulturno raven prebivalstva. Zdej smo uvedli splošno šestletno šolsko obveznost, tako da obiskujejo šolo otroci od 6. do 12. leta. Seveda pa je bilo treba premagati že mnoge ostanke preteklosti, kajti tuji imperializem se ni brigal za izobrazbo domačega ljudstva. Rejansko smo lahko v Egiptu začeli široko akcijo prosvetljenja šele po letu 1952. In vendar smo v tem času nanovo vključili 1.200.000 soljarjev več,

tako da se je število učencev v osnovnih šolah v tem razdobju podvojilo, v visokih šolah potrilo, v tehniških šolah pa celo počelo.

»Tehniška vzgoja in usposabljanje srednjih strokovnih kadrov sta sploh naša najbolj pretažena področja.« — »Naša dežela se je po revoluciji začela močno razvijati, tako v industriji kot v kmetijstvu. Razen tega pa se zelo trudimo, da bi razvili tudi znanstveno raziskovanje in tehniški napredek. Ustanovili smo zato več tehniških institutov. Med posameznimi panogami je že od prej zlasti razvita kemija.«

V zvezi z drugimi kulturnimi problemi njihove dežele je ugotovil, da je bil tudi na teh področjih dosežen v zadnjem času velik napredek. Dokaz teh povečanih dejavnosti je tudi dejstvo, da je bilo v novem letu ustanovljeno za te panoge posebno ministrstvo za kulturo, ločeno od ministrstva za prosveto in šolstvo.

Na vprašanje, če nastajajo kakšni posebni problemi v prosvetnem in šolskem področju zaradi zvezne ureditve države oziroma obeh delov, Egipta in Sirije, je minister odgovoril, da v tem oziru ni nobenih posebnih vprašanj, kajti kulturna enotnost je bila med egiptovski in sirski pokrajini dosežena v bistvu že pred politično združitvijo. Razen tega so si bile oblike in težnje v arabskih deželah na področju kulture že po tradiciji zelo podobne.

Na vprašanje o sodelovanju med Jugoslavijo in ZAR na kulturno-prosvetnem področju je menil, da so bili ti odnosi zelo dobri že pred podpisom kulturne konvencije. »Seveda, po podpisu pogodbe so bili danes še boljše pogoji za konkretno uresničevanje tega sodelovanja. Mi imamo več študentov v Jugoslaviji in nekateri Jugoslovani študirajo v ZAR. Namravamo pa, da se te izmenjave še povečajo, kakor tudi, da se izmenjajo razne skupine no-

Kemal el Din Husein

vinarjev, igralcev, prevajalcev književnih del iz arabščine na jugoslovanske jezike in obratno. Konkretno je obljubil tudi, da se bo zavzel za večjo povezovalno ljubljanske Moderne galerije z arabskimi likovnimi umetniki.

Ko je govoril o koristi osebnih obiskov in neposrednih stik-

kov, se je dotaknil tudi sprejema delegacije pri predsedniku republike Titu na Brionih. Poudaril je, da so bili nad tem sprejemom zelo srečni, da je predsednik Tito pokazal veliko zanimanje ne samo za povečanje kulturnega in prosvetnega sodelovanja, ampak tudi za okrepitev splošnih odnosov med obema deželama. Medtem ko so mu oni sporočili pozdrave predsednika Naserja, so obratno sprejeli od njega podobne pozdrave za svojega predsednika. Verjetno bo tudi Naserjev sodelavec general Amer v kratkem obiskal Jugoslavijo.

»Nasploh goji naše ljudstvo velike simpatije za Jugoslavijo,« je ugotovil minister in dodal, da so dobili na svojem potovanju po Jugoslaviji zelo lepe vtise. »Vidimo, da je Jugoslavija povsod zelo napredovala in da si vaše ljudstvo veliko prizadeva za prosvetni in splošni razvoj dežele ter za resnično neodvisnost na vseh področjih, kar nas še posebej družijo.« (bp)

Poslanik brazilskega parlamenta in bivši guverner države São Paulo Quadros je bil včeraj dopoldne v zemunski tovarni kmetijskih strojev »Zmaj«, kjer si je ogledoval tovarniške obrate in se razgovarjal s predstavniki delavskega sveta, upravnega odbora in z direktorjem tovarne. V daljšem razgovoru so brazilskega gosta seznanili z delovanjem organov delavskega samoupravljanja. Dopoldne je bil Quadros gost na »ilu, ki mu ga je priredil predsednik odbora za unanje zadeve zvezne ljudske skupščine dr. Aleš Bebler. — Na sliki: Prihod brazilskega poslanca Quadrosa v Beograd.

Hrušev o odnosih z ZDA

Moskva, 9. jul. (Reuter). — Sovjetski ministri, predsednik Hrušev je na sestanku z ameriškim guvernerjem izjavil, da nikoli ne bo mogla izbruhiti vojna, če bodo Sovjetska zveza in ZDA ostale prijateljice. V zvezi s konferenco zunanjih ministrov v Zenevi, ki se bo nadaljevala 13. julija, je dejal, da Sovjetska zveza želi, da bi bil sklenjen sporazum o mirovni pogodbi z Nemčijo in o ureditvi berlinskega vprašanja. Ureditve teh vprašanj bi odprla pot do razoročitve.

Gana priznala afriško vlado

Akra, 9. jul. (Reuter). Zunanje ministrstvo v Akri je danes sporočilo, da je Gana sklenila takoj priznati de facto afriško vlado.

Odpor proti bombnikom

Britansko javno mnenje je s precejšnjim odporom sprejelo vesti o priselitvi ameriških bombnikov iz Francije

LONDON, 9. jul. (Tanjug). Parlament je včeraj razmeroma mirno sprejel sporočilo o prelestitvi devetih eskadril letalskih sil atlantske zveze, opremljenih z atomskim orožjem, iz Francije v Veliko Britanijo, toda ne tako britanska javnost. Čeprav bodo te enote, kakor je sporočilo obrambno ministrstvo, razmeščene v oporiščih, ki jih že uporabljajo ameriške letalske enote in bo, kot pravi isto sporočilo, borbeno udeleževanje teh enot podrejeno istemu sistemu dvojne odobritve britanske vlade in poveljstva NATO, pa to ni moglo odstraniti vseh dvomov, še tem bolj, ker je samo dejstvo, da premeščajo te sile z ozemlja ene članice NATO na ozemlje druge, moralo ponovno sprožiti razpravo o razmestitvi jedrskega orožja sploh.

Te dvome izraža danes »Manchester Guardian«, ki vprašuje, kakšna je praktična vrednost dvojne odobritve in pravice veta britanske vlade glede uporabe tega orožja, če jo gledamo v luči izjav štaba atlantske zveze, da bo lahko jedrsko letalstvo krenilo v akcijo v roku 15 do 30 minut. »Kako je mogoče, če v tem roku opraviti politično posvetovanje, ki je formalno predvideno za uporabo tega orožja?« vprašuje »Manchester Guardian«.

Drugi glas, ki je posredno povezan s tem problemom, prihaja iz Douglasa, kjer je letna konferenca trade unionov transportnih in splošnih delavcev s skoraj poldrugim milijonom članov. V osnutku resolucije konferenca med drugim zahteva, naj bodo letalska letala, ki bodo letala, da izražajo, da z britanskega ozemlja ne bodo uporabili atomskega orožja prej, kot bi to

storila druga stran, in da bo takoj ukinjeno vsako patroliranje letal z atomskim orožjem, katerih oporišča so na ozemlju Velike Britanije.

Glede na Nordstadovo izjavo, da bi lahko atlantska zveza v primeru spopada uporabila atomsko orožje prej kot naprotnik, in glede na sporočilo, da nadaljnje razporejanje premeščenih enot v Franciji nemogoča prav to, da so opremljene z atomskim orožjem, je iz teh delov resolucije Cousinsovih sindikatov jasno razviden odpor proti poslednjemu sklepu obrambnega ministrstva. Tudi sam »Times«, ki v celoti podpira sklep obrambnega ministrstva, diskretno priznava, da ni mogoče izraziti posebnega zadovoljstva nad tem sklepom. Svoje je pismenke pojasnjuje list z »nedvomno politično škodo«, ki jo je zahodni zvezi prizadelo stališče Pariza do atlantske

Macmillanova izjava

Po mnenju britanskega premiera je sestanek na najvišji ravni neogiben

LONDON, 9. jul. (AP. — Reuter). Britanski ministri predsednik Macmillan je sinoči na razpravi v spodnji zbornici menil, da je neogibno, da se sestane vodilni državniki, da bi odstranili nasprotja med Zahodom in Sovjetsko zvezo. Kakor je dejal, lahko samo sovjetski ministri predsednik Hrušev sprejme odločilne sklepe, ki lahko privedejo do ublažitve napetosti med Vzhodom in Zahodom.

»Nikoli se nisem nadejal,« je dejal Macmillan, »da bodo zunanji ministri v Zenevi uredili vsa vprašanja. Se vedno pa upam, da je moč na tej konferenci zmanjšati število vpra-

Sodni proces v Atenah

Atene, 9. jul. (Tanjug). Pred atenskim vojaškim sodiščem se je danes začela sodna obravnava proti skupini 17 državljanzov, ki so obtoženi, da so neposredno ali posredno sodelovali z vojnimi mrežami, organizirano v tujini. V odsotnosti bodo obsodili tri obtožence, med katerimi je tudi član politbiroja KP Grčije K. Koljanis.

šanj, o katerih ne soglašamo, tako da bi bila preostala lahko predložena na sestanku predsednikov vlad.«

Glede pogajanj med Vzhodom in Zahodom o opustitvi poskusov z jedrskim orožjem je Macmillan dejal, da verjame v vsak sporazum, ki lahko prepreči nadaljnje zastrupljanje oziroma. Če se bodo poskusji nadaljevali, lahko to postane nevarno. Macmillan je kritiziral predlog laburistične opozicije o ustanovitvi skupine dežel, ki bi jih vodila Velika Britanija in ki bi se odrekale jedrskemu orožju. Proizvodnje jedrskega orožja ni treba ustaviti, je rekel Macmillan, če ni moč preprečiti, da bi ga imeli.

Številne enotne stavke v vsej državi so imele močan vpliv tako na krščansko-demokratsko stranko kot tudi na vlado. Odpor proti očitni podpori, ki jo vlada s pomočjo policije nudi delodajalcem, je prišel do izražaja tudi v skupščini, kjer so posamezni poslanci, med njimi tudi krščansko-demokratski sindikalisti, zelo odločno kritizirali vlado. Da pa so glede sindikalnih akcij mnenja deljena tudi v vladi sami, kažeza včerajšnja govora ministra za trgovinsko mornarico Jervollina

Sindikalni odbori v tovarnah ČSR

Praga, 9. jul. (Tanjug). Češko-slovaška ljudska skupščina je v obliki zakona sprejela sklep kongresa sindikatov o tovarniških odborih osnovnih sindikalnih organizacij. Po tem zakonu je uprava podjetja dolžna urejati skupno s sindikalnimi odbori oziroma ne sme odločati brez poprejnega soglasja sindikatov o spremembi delovnega časa, normiranja, uvedbi ali spremembi plačilnega sistema ter sprejemanju in odpustitvi delavcev in namestencev. V odnosu do državnih organov pa imajo sindikati pravico do »tovariškega sodelovanja«. V obrazložitvi zakona je rečeno, da sindikalni organi ne smejo posegati v dejavnost ljudskih odborov, uprave ali sodišč kot nosilce in izvajalce državne oblasti.

Največ razburjenja pa so v zadnjih dneh povzročile volitve novega predsednika deželne skupščine Sicilije. Sicilijanska krščansko-demokratska stranka je sklenila sporazum z liberalci, monarhisti in neofašisti. Kljub temu je pri prvem glasovanju

za novega predsednika deželne skupščine dobil kandidat krščanske demokracije le 43 glasov, enako kot kandidat krščanskih socialistov in levice. Izvoljen je bil krščansko-demokratski kandidat Ferdinando Stagno D'Alcontres, ki je dobil 45 glasov, medtem ko jih je dobil kandidat krščanskih socialistov in levic Benedetto Malorana della Nicchiara 41. Tako so tudi

pri včerajšnjem glasovanju trije krščansko-demokratski ali pa monarhistični poslanci glasovali za nasprotnega kandidata, medtem ko je bilo v torek zvečer »ostrostrelcev« pet.

V senatu je bilo včeraj izglasovano besedilo zakona o amnestiji, ki je tako postal s tem pravomočen in bo predsednik republike lahko takoj proglasil amnestijo. Aca Stanovnik

Sklep v Tananarivi

Tananariva, 9. jul. (Reuter). — Izvršni odbor francoske skupnosti je na svojem nedavnem sestanku v Tananarivi na Madagaskaru sprejel sklep o proizvodnji atomske bombe. V sklepu je rečeno, da bodo pozneje opravili podzemsko eksplozijo te bombe.

ZADNJE VESTI

Program Sukarnove vlade

Džakarta, 9. jul. (AP). Ko je danes objavil sestav nove vlade, je indonezijski predsednik Sukarno izjavil, da noben minister ne pripada nobeni stranki oziroma so se odpovedali svojemu prejšnjemu članstvu v strankah.

Program nove vlade je izpolnitev potreb ljudstva glede hrane in obleke čimprej mogoče, zagotovitev varnosti ljudstva

Quadros pri Stamboliću

Beograd, 9. jul. (Tanjug). — Predsednik Zvezne ljudske skupščine Petar Stambolić je v prisotnosti predsednika zunanjepolitičnega odbora dr. Aleša Beblerja popoldne sprejel člana brazilskega parlamenta Jania Quadrosa.

in dežele ter nadaljevanje boja proti gospodarskemu in političnemu imperializmu (vprašanje nemohodnega Irjana).

Nova vlada bo delala na celotni sporazumi ob posvetovanju. Pri delu ji bodo pomagale skupine pomočnikov, katerih imena bodo objavili naknadno. Pomočniki ministrov bodo lahko prisostvovali samo sejam vlade in dajali mnenja, vendar ne bodo člani ožjega kabineta.

Razen ožjega kabineta bodo članom vlade pri izvajanju programa pomagali naslednji ministri, ki so ministri po svoji uradni dolžnosti: šefi vojaškega, letalskega in mornariškega štaba, državni tožilec, pomočnik predsednika državnega vrhovnega kontrolnega sveta, ki ga

bodo šele ustanovili, ter predsednik državne planske komisije.

Sprejem ob državnem prazniku Argentine

Beograd, 9. jul. (Tanjug). — Argentinski veleposlanik v Beogradu Honorio Roigt je ob argentinskem državnem prazniku pridelil nocoj sprejem, ki so se ga udeležili člani ZIS dr. Marjan Breclj in Peko Dapčević, državna sekretarja za zunanje zadeve Veljko Mincunović in Srdja Prlica, pomočnik sekretarja za zunanje zadeve dr. Darko Cernej, več drugih povabilcev in članj diplomatskega zbora.

Ogled Petrovega dvorca

Leningrad, 9. jul. (TASS). — Etiopski cesar Haile Selasie je s člani spremstva danes obiskal Petrov dvorec pri Leningradu ter si ogledal kulturne in zgodovinske znamenitosti, nato pa se je vrnil v Leningrad.

Partijska delegacija ZSSR odpotovala na Madžarsko

Moskva, 9. jul. (TASS). Na povabilo CK madžarske socialistične delavske partije je v Budimpešto odpotovala sovjetska partijska delegacija z nacionalnega oddelka za partijske organe CK KP SZ pri republikah Vladimirjem Semčastim, ki se bo seznanila z načinom dela organizacij MSDP.

ZVEZNA KOŠARKARSKA LIGA

Olympia podelila prvak

Ljubljana, 9. jul. V zadnjem kolu podelitve dela državnega prvenstva v košarki je Olympia nocoj premagala Zadar 104:80 (53:30), medtem ko je Ljubljana izgubila v Zrenjaninu proti Proleterju 55:63 (29:27). Partizan je v Kragujevcu zmagal nad Zastavo 82:76 (33:25).

Letstva: Olympia 15, Partizan 14, Beograd 12, Crvena zvezda 11, Zadar 10, Zvezdica 9, Proleter 8, Ljubljana 4, Lokomotiva 4 in Zastava 2.

Mladinska nogometna reprezentanca Slovenije je v Mariboru včeraj premagala v treningu tekmi domači Maribor 3:1 (3:0), enaka reprezentanca Srbije pa Sever iz Sladkega vrha 6:1 (5:1).

»Pro Francijo« ekipa košarske dirke v XIV. etapi kolesarske dirke Progi Aurillac-Clermont Ferrand zmagalet Francoz Dissez v času 7:03:45 pred svojima rojakoma Santom 7:03:45 in Picotom 7:06:33. V generalni razstavitvi pa še dalje vodi Belgijec Hoeverens.

PO OBISKU GENERALNEGA SEKRETARJA NATO V GRČIJI

Kaj je hotel Spaak?

DOPIS IZ ATEN

ATENE, 9. jul. Obisk generalnega sekretarja atlantske zveze Henrika Spaaka v Grčiji je bil končan v začetku prejšnjega tedna, vendar so njegovi razgovori z grškimi državniki še vedno važna tema političnih razprav in komentarjev v tisku.

Kaj je hotel Spaak doseči in kaj je dejansko dosegel — to sta dve poglavitni vprašanji, na kateri skušajo odgovoriti.

Kar zadeva prvo vprašanje, kakšni so bili Spaakovi nameni, odgovora ni težko najti, ker se je sam potrudil, da ne bi prišlo do kakšnega nesporazuma.

Od prvega koraka na grških tleh se je začel Spaak vneto zavzemati za izpolnitev vseh obveznosti dežel, ki so članice Atlantske zveze, do te organizacije. Kar se da, je uporabil svojo zgornost, da bi prepričal politike, novinarje in druge predstavnike, s katerimi se je srečeval v Atenah, da organizacija, v kateri opravlja važno funkcijo, lahko uspešno uredi in tudi ureja vse poročne probleme današnjega sveta ter aktualnega mednarodnega polo-

žaja. Ne glede na protislovja je pozival k intenzivnemu oboroževanju in hkrati trdil, da je Atlantska zveza miroljubna organizacija, skušal je dokazati, da strašne rušilne rakete, ki v nekaj minutah preletijo tisoče kilometrov, dejansko koristijo obrambi miru. Kjerkoli se je prikazal — na tiskovnih konferencah, predavanju za politične predstavnike, na sprejemih — je imel dolge govore, in to vselej na isto temo: mir zagotavlja samo intenzivno oboroževanje Zahoda. Njegovih pojasnjevanj, govorov in izjav za tisk niso v celoti objavili niti tisti listi, ki so prej objavljali njegov prihod. Nekaterim listom ni bilo mogoče vskladiti Spaakovih izjav z uradnimi grškimi gledišči, in ker ni bilo drugega izhoda, so

krajšali tiste dele njegovih izjav, kjer je bila protislovnost v tonu in vsebini očitna.

Spaak je namreč večji del svojega obiska izkoristil za to, da bi podprl sklepe in želje NATO glede zgraditve oporišč za rakete na srednjo daljavo v nekaterih deželah.

Glede na to, da so najgostovornejši grški državniki prišli dne večkrat ponovili, da še niso sprejeli nobenega sklepa o zgraditvi oporišč za rakete na srednjo daljavo, so Spaakova posredna priporočila, da bi oporišča zgradili, kjerkoli bi to hotela atlantska zveza, tu razglasili kot izraz nervoznosti vojaškega vodstva te organizacije in največjih včlanjenih dežel, češ — zakaj Grčija naposled že ne sprejme te nedolžne igračke, ki ji ji jo že dolgo ponujajo — kot je to izrazil neki komentator. Nekateri drugi so Spaaka v svojih listih in pozneje tudi na tiskovni konferenci vprašali, zakaj svojega blaga ne ponuja tako gorečo svojim rojakom, Belgijcem, če je že tako dobro.

Vsa zgornost generalnega sekretarja Atlantske zveze ni pomagala, ko je odgovarjal na takšna vprašanja. Na koncu je moral vendarle priznati, da mora vsaka dežela sama od-

ločiti, ali bo zgradila takšna oporišča, čeprav je doseženo načelno soglasje o potrebi, da se NATO oborožuje s sodobnim orožjem.

Kaj je Spaak po vsem tem dosegel v Atenah?

O tem uradno niso ničesar povedali, niti v obliki običajnih sporočil, ki jih objavljajo po podobnih obiskih.

Namreč tega so v poluradni, tako imenovanih poučenih časnikarskih krogih ugotovili več dejstev, ki dajo posreden odgovor na zastavljeno vprašanje.

Predvsem opozarjajo na dejstvo, da so se Spaakove izjave tako po vsebini kot po tonu razlikovale od izjav vlade ob njegovem obisku. Medtem ko je na primer zunanji minister Averof nekaj ur pred tem, preden je odšel na letališče sprejel Spaaka, trdil, da je obisk zgolj protokolarnega značaja (to so vladni časniki trdili tudi po Spaakovem odhodu), pa je dal Spaak vedeti, da je prišel zato, da uredi važna vprašanja z grško vlado, pri čemer ni pozabil namigniti na oporišča.

V vseh svojih javnih izjavah in govorih se Spaak ni niti z eno samo besedo zavzel za mednarodno razumevanje in ublažitev napetosti na svetu.

ne glede na razgovore v Zenevi, kjer zahodni predstavniki, vsaj formalno, niso odklonili razprave o potrebi, da bi našli sredstva za ureditev sedanjih problemov na drugačne načine kot z vojno.

V Atenah zdaj manj iščejo odgovore na vprašanja, ki zadevajo splošno politiko Zahoda in Spaakove osebne koncepcije, zato pa posvečajo večjo pozornost akcijam, da bi skušali generalni sekretar Atlantske zveze vplivati na grško vlado, da bi sprejela določene sklepe, čeprav je minister Averof že dni večkrat izjavil, da Grčija k spremembi stališča ni pripravljen.

Se tembolj zato, ker se je Spaak spuščal tudi v podrobnosti. Na dolgo in široko je na primer pojasnjeval, da so nedeljni predlogi in nerealni predlogi o regionalnih sporazumih o dezatomizaciji, o katerih so se te dni pozitivno izrekle številne vlade balkanskih dežel. Grška vlada še ni dokončno odgovorila na predloge o »ta-novitvi cone brezatomskega orožja na Balkanu in je zato

dejstvo, da je Spaak hitel »dolati stališče« glede teh predlogov, vplivalo zelo neugodno celo na njegove politične prijatelje in naklonjene časnike, ki zaradi tega sluh niso odgovarjali nasprotnim političnim krogom, ki so Spaakovo argumentacijo in njegovo dejavnost v Atenah označili za vojno hujskaštvo. Tako je bil storjen poskus, da bi zbrisali vtis, ki ga je napravil bojeviti politični sekretar Atlantske zveze.

Grška vlada je bila pripravljena razgovarjati se s Spaakom o nekaterih ekonomskih težavah dežele in o potrebi po tesnejšem sodelovanju zahodnoevropskih dežel v vprašanju skupnega trga, glede česar ima Grčija še vedno znatne pomsleke in se nekoliko boji za svoje pozicije na evropskih tržiščih po ustanovitvi skupnega trga. Takšna prizadevanja grške vlade pa, kot kaže, niso narko potrebna za razumevanja, ker je Spaak posvetil vsemu drugemu prej več pozornosti kot grškim gospodarskim težavam.

Takšen je vtis, ustvarjen na podlagi tega, kar je zvedela javnost o Spaakovem obisku.

Zarko Stojanović